sau un perete între el și majoritate, cele mai mici valuri îl vor lovi în plin".

În acest sens, Biroul Executiv al U.D.R., reunit sîmbătă, a declarat : „Vom acorda sprijinul nostru în măsura în care acest guvern va conduce o acțiune viguroasă în chestiunile stringente și, mai ales, împotriva inflației, în măsura în care el nu va devia de la linia independenței naționale și de la o politică de adevărat progres social". Deci, pentru prima oară în cursul istoriei sale, U.D.R. va acorda un sprijin „condiționat" guvernului și nu „necondiționat" — cum a făcut pînă acum.

Ce soluții va găsi guvernul în fața unei situații economice dificile, a unei uniuni a stîngii tot mai puternice, a unui „cenzor" în propria sa majoritate ?

„Noul guvern, cu intenții încă greu de descifrat, va trebui să-și aleagă aliații : adică toți francezii. Bătălia nu va fi cîștigată decît dacă ea devine bătălia lor" — considera revista „L'Express", subliniind dimensiunea sarcinii guvernamentale. Iată de ce observatorii, opinia publică așteaptă cu interes contactele pe care noul prim-ministru le va avea, săptămîna viitoare, cu sindicatele și cu patronatul. Abia după aceste consultări se va putea schița un prim răspuns la numeroasele întrebări ce planează asupra activității noului cabinet francez.

O. N. U. — ATENA — ANKARA

Soluția negociată a litigiului din Marea Egee

„Grecia salută cu satisfacție hotărîrea Consiliului de Securitate". „Turcia se pronunță în favoarea negocierilor de orice fel cu Grecia în vederea soluționării diferendului asupra Mării Egee". Aparținînd premierului Constantin Karamanlis și, respectiv, premierului Suleyman Demirel, aceste declarații exprimă, potrivit observatorilor, o atmosferă nouă, propice negocierilor, în diferendul greco-turc privind delimitarea platoului continental al Mării Egee. Sau, cu alte cuvinte, un „început de destindere" (agenția France Presse), favorizat de recenta rezoluție a Consiliului de Securitate.

După cum se știe, întrunirea forului permanent al O.N.U. a fost solicitată de Grecia, la 10 august, ca urmare a cercetărilor geofizice inițiate în zona controversată a Mării Egee de nava turcească „Sismik-1". La aceeași dată, guvernul de la Atena solicita Curții Internaționale de Justiție de la Haga adoptarea unei ordonanțe potrivit căreia părțile să se abțină de la orice măsuri de natură să ducă la înrăutățirea continuă a relațiilor bilaterale. Astfel că, în timp ce Consiliul de Securitate își încheia lucrările, la 25 august, prin adoptarea unei rezoluții conciliante, Curtea Internațională de Justiție își începea, în aceeași zi, dezbaterile asupra diferendului (fără participarea Turciei, însă, care a declarat că nu-i recunoaște competența în problema litigiului ei cu Grecia).

Rezoluția Consiliului de Securitate a fost adoptată prin consens. Autorii ei (Marea Britanie, Franța, Italia și S.U.A., parteneri ai Greciei și Turciei în N.A.T.O.) și-au manifestat, de altfel, grija de a nu intra în complicatele aspecte juridice ale problemei (legate de criteriile diferite ale celor două țări privind delimitarea platoului continental al Mării Egee), ci de a oferi, prin documentul respectiv, o bază pentru soluționarea litigiului pe calea unor negocieri directe între părțile interesate. Exprimînd preocuparea Consiliului pentru reducerea tensiunii și reglementarea pașnică a conflictului, rezoluția face un apel la guvernele Greciei și Turciei pentru a manifesta maximum de abținere în situația actuală, le cheamă să reia negocierile directe asupra diferendului și să facă tot ce le stă în putință pentru ca acestea să ajungă la soluții reciproc acceptabile.

Primit favorabil de ambele părți, apelul Consiliului de Securitate la negocieri bilaterale directe s-a soldat cu o primă manifestare concretă, în aceeași zi, prin scurta întrevedere care a avut loc între miniștrii de externe ai Greciei și Turciei. A fost discutată problema locului și momentului la care ar urma să înceapă negocierile bilaterale. „Am convenit asupra inițierii de negocieri directe" — a declarat ziariștilor ministrul de externe al Turciei, precizînd că acestea vor fi continuate prin ambasadorii celor două țări în Grecia și, respectiv, Turcia.

Ulterior, la Atena și Ankara au devenit cunoscute pozițiile oficiale ale celor două țări față de apelul la negocieri directe cuprins în rezoluția Consiliului de Securitate. Exprimînd satisfacția Greciei față de hotărîrea adoptată, premierul C. Karamanlis sublinia : „Guvernul grec va răspunde recomandării Consiliului de Securitate, cu atît mai mult cu cît el n-a încetat să afirme că diferendul greco-turc trebuie să fie soluționat cu bunăvoință și încredere reciprocă". „Grecia, a adăugat el, n-a pretins niciodată că Marea Egee formează un «lac închis» grecesc și nu a negat niciodată că Turcia, ca țară riverană, ar deține anumite drepturi în Marea Egee". La Ankara, premierul Suleyman Demirel a apreciat că esența rezoluției Consiliului de Securitate constă în recomandarea ca Grecia și Turcia să-și rezolve problemele în mod pașnic. Afirmînd, în acest sens, intenția țării sale de a purta negocieri cu Grecia la orice nivel, premierul turc a subliniat necesitatea pregătirii cu atenție a tratativelor, în vederea asigurării succesului lor.

Semnificativ pentru evoluțiile încurajatoare survenite în relațiile dintre Grecia și Turcia este considerat și interviul acordat ziarului „Tercuman" de către ministrul turc al afacerilor externe, Sabri Caglayangil. „Toate diferendele dintre Turcia și Grecia — a menționat, cu acest prilej, ministrul de externe — pot fi aplanate pe calea negocierilor bilaterale". El a precizat că tratativele care vor fi angajate între cele două părți se vor referi, în primul rînd, la platoul continental al Mării Egee, în conformitate cu rezoluția adoptată la 25 august de Consiliul de Securitate.

Consecventă poziției sale de principiu, privind necesitatea soluționării pașnice, negociate, a diferendelor internaționale, țara noastră se pronunță — așa cum a arătat și reprezentantul României în Consiliul de Securitate, cu prilejul recentei reuniuni pentru reglementarea pe cale politică a litigiului greco-turc referitor la Marea Egee. Aceasta, cu atît mai mult cu cît, prin angajamentele asumate conform Cartei O.N.U. și la Conferința general-europeană, ca și prin declarațiile și acordurile bilaterale semnate de România cu statele din zonă, inclusiv cu Grecia și Turcia, părțile și-au asumat obligația de a acționa pentru evitarea conflictelor și soluționarea lor pașnică, pe calea tratativelor. România este de părere că orice problemă privind drepturile și interesele statelor într-o anumită zonă maritimă, inclusiv problemele delimitării teritoriale a acestor drepturi și interese, trebuie să fie soluționate pe bază de acord între țările direct interesate, ținînd seama de împrejurările speciale din zonă și de principiile

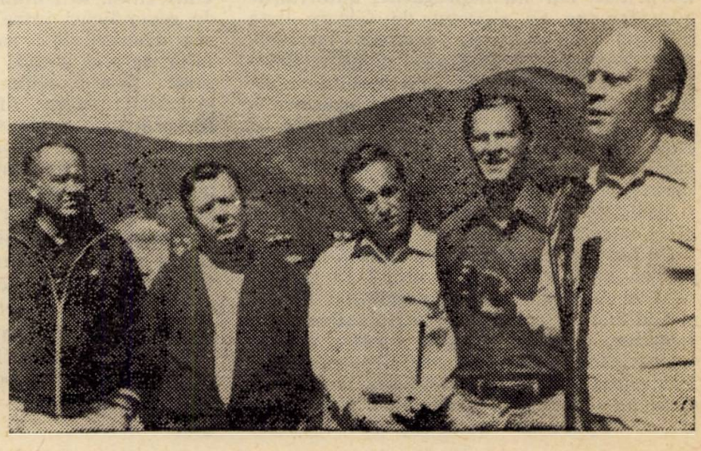

La Vail, statul Colorado, președintele Gerald Ford îi prezintă, la o conferință de presă, pe membrii echipei sale electorale. Președintele Ford și-a deschis campania sa electorală printr-un discurs rostit duminică, în parcul național Yellowstone (Wyoming)

echității și justiției internaționale. În acest sens, statele trebuie să manifeste reținere în adoptarea unor măsuri unilaterale, mai ales atunci cînd asemenea măsuri afectează drepturile și interesele statelor riverane și ale altor state.

Țară situată în Balcani, profund interesată în menținerea păcii și securității în zonă și în regiunile învecinate, România rămîne convinsă că, atît Grecia, cît și Turcia vor depune toate eforturile pentru a rezolva litigiul dintre ele prin mijloace pașnice, în interesul popoarelor lor, al păcii și securității.

Știri de ultimă oră, apărute în presa de la Atena, menționează posibilitatea ca negocierile bilaterale directe să înceapă la mijlocul lunii septembrie, ele fiind pregătite, în prezent, prin contacte ale ambasadorilor celor două țări la Atena și Ankara. Într-o primă etapă, relevă presa ateniană, ministrul de externe al Greciei, Dimitrios Bitsios, ar urma să-l întîlnească pe ministrul de externe al Turciei, Sabri Caglayangil, cu prilejul apropiatei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.

Ion Madoșa

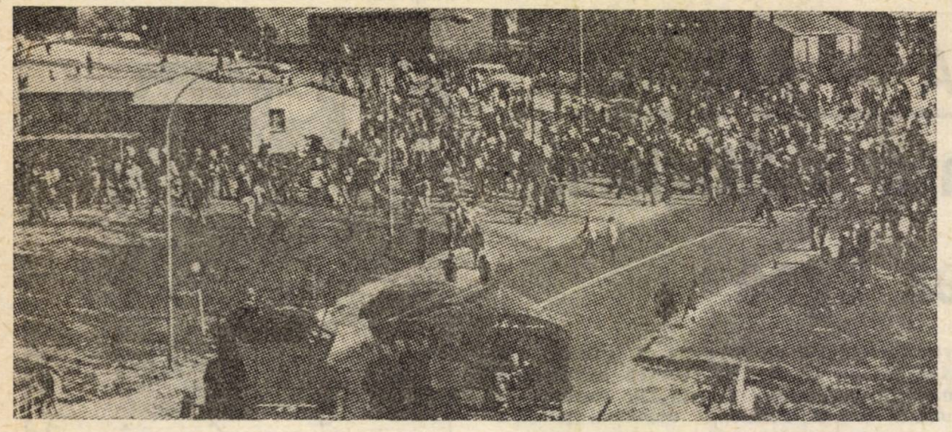

Soweto. Poliția a recurs la blindate pentru a înlătura baricadele ridicate de demonstranți

JOHANNESBURG

Schimbările nu pot fi evitate

„Nu e nici criză și nici stare de alertă, ci doar o simplă tensiune" — declară cinic autoritățile sud-africane. În realitate, s-au înregistrat aproape 300 de morți, peste 1 500 de răniți și 2 000 de africani arestați în două luni și jumătate. Industriași albi fac sugestii pentru a rezolva „nemulțumirile latente" ale africanilor, iar liderii ai bantustanelor s-au ridicat împotriva violenței regimului.

Consemnăm o săptămînă în care evenimentele din Africa de Sud au făcut noi victime. Avem în vedere, în primul rînd, manifestațiile de la Soweto — acest oraș al cărui nume evocă începutul unei ample ofensive a luptei antiapartheid, devenind, totodată, un port-drapel al revendicărilor. Între timp, însă, pe lista localităților în care au avut loc manifestații s-au adăugat noi nume: Johannesburg, Durban, Capetown, Pretoria și, recent, Port Elisabeth. În această ultimă localitate — capitală a industriei sud-africane a automobilului și a celei mai dezvoltate regiuni a țării — în numai două zile s-au înregistrat 33 de morți și tot atîția răniți.

Așadar, de la 16 iunie, cînd la Soweto a început bătălia împotriva unor noi măsuri discriminatorii, manifestațiile s-au înmulțit, aria lor a cuprins întreaga țară. Surprinse, dar nu nepregătite, autoritățile sud-africane au ripostat de fiecare dată folosind cîini polițiști, grenade lacrimogene, bastoane și, mai ales, gloanțe. Relatările ziariștilor de la fața locului subliniază, recurgînd la numeroase argumente, că în această țară „nimic nu mai este ca înainte", iar „apartheidul constituie o rentabilitate costisitoare pentru viitor". În concluzie, regimul lui Vorster „traversează o perioadă foarte dificilă și se va găsi într-o situație critică".

Ce fapte și argumente se citează în sprijinirea unor asemenea opinii ? În primul rînd se remarcă ralierea populației metisă și indiană la acțiunile revendicative ale negrilor, ceea ce conferă acestor acțiuni un caracter general. În al doilea rînd, atît continuitatea, cît și extinderea lor teritorială au determinat o răscolire a structurilor impuse de autorități în vestitele „townships" (orașe dormitor). Așa se face că o serie de organisme din aceste centre urbane nu se mai bucură de nici un fel de audiență pe lîngă populația africană. Într-o recentă întrunire, chiar și reprezentanții a șapte bantustane („teritorii ale populației negre" ce urmează să devină „independente" după formule ale regimului rasist) au adoptat un comunicat al cărui conținut și ton sînt foarte elocvente : „Continuînd să refuze drepturi fundamentale negrilor și mergînd pînă la confruntare, guvernul a demonstrat lumii întregi că singurul limbaj pe care este gata să-l înțeleagă este cel al violenței". Declarîndu-se „solidari cu manifestațiile pașnice ale demonstranților", liderii bantustanelor arată că „accesul negrilor în cîteva hoteluri și biblioteci nu reprezintă schimbări fundamentale". În consecință, în comunicat se adaugă o listă de revendicări între care figurează abolirea discriminării rasiale, dreptul africanilor de a se stabili în Africa de Sud, oriunde doresc, eliberarea tuturor liderilor populației negre aflați în închisori ș.a. Asupra acestui ultim aspect se impun cîteva amănunte. După cum s-a aflat, peste două mii de persoane au fost arestate de poliție începînd de la 16 iunie. Dintre acestea 171 sînt lideri ai organizației Black Consciousness (Conștiința neagră), dar lista crește mereu. Printre noii arestați se află Winnie Mandela, soția lui Nelson Mandela, unul dintre conducătorii Congresului Național African, Fatima Meer, sociolog de reputație internațională, liderâ a comunității indiene și președintă a Federației femeilor de culoare din Africa de Sud.

Referindu-se la aceste aspecte, ziarul „Le Monde" scria că „nu este cruțat nici unul dintre cercurile suspectate de ostilitate față de politica guvernamentală, fie că este vorba de organizații studențești, mișcări catolice, grupări care au un caracter liberal. Nici o comunitate rasială nu scapă represiunii care lovește pe negri și metiși și, într-o mai mică măsură, și pe indieni. În aceste circumstanțe precise, obiectivul lui Vorster constă mai puțin în a dezorganiza, cît în a crea o stare de teamă de natură să descurajeze revolta".

În fața acestui val de arestări, elevii din Soweto, Alexandra și Trembisa și din alte „townships" vecine au lansat un apel muncitorilor din transporturi chemîndu-i la grevă în zilele de 23, 24 și 25 august. Afișe în limba zulusă au împînzit regiunea Johannesburgului. Rezultatele operațiunii „Azikwelwa" (fără transporturi) au întrecut orice previziuni : s-a consemnat prima și cea mai mare grevă din Africa de Sud din perioada postbelică, care a paralizat întreaga viață economică a marelui centru industrial din Africa de Sud. După cum relatează agențiile de presă, la grevă au luat parte peste 200 000 de muncitori, care prin acțiunea lor au demonstrat dependența economiei acestei țări de mîna de lucru africană.

Evoluția evenimentelor preocupă, desigur, și populația afrikander. În acest sens, la Pretoria se vorbește tot mai insistent de o evidentă bipolarizare a vieții politice a albilor. Începută de mai mulți ani, ea s-a accelerat după invazia sud-africană în Angola și, mai ales, odată cu amploarea manifestațiilor antiapartheid și cronicizarea problemei namibiene. O dovedesc numeroase fapte. Astfel, după cum arăta recent „Washington Post", în mai multe ziare de limbă afrikaans care, în urmă cu cîtva timp, împărtășeau pe deplin opiniile guvernului, au apărut ample articole critice la adresa Partidului Național, aflat la putere din 1948. „Die Beeld" arăta că „fără o apreciabilă intensificare a ritmului (reformelor — n.n.), viitorul pare dezolant pentru partid și țară", iar „Transvaaler" scria că a apus vremea „dezvoltării treptate și evolutive".

Elocvente sînt și opiniile presei internaționale care comentează pe larg situația din Africa de Sud. Revista americană „Time" scrie că „evenimentele de la Soweto demonstrează, chiar în ochii multor albi, că structurile sociale inechitabile ale Africii de Sud nu mai pot dura multă vreme. Ele vor intra în istorie ca marcînd începutul unei noi ere, în care populația albă încetează de a mai deține controlul politic absolut".

Situației de mai sus i se adaugă o serie de dificultăți economice definite de agenția „France Presse" ca delicate : o inflație persistentă, balanța de plăți deficitară. La acestea se adaugă și neliniștea în rîndul populației albe, provocată de implicarea Africii de Sud în Namibia unde, potrivit comisarului O.N.U. pentru Namibia, trupe sud-africane au dislocat, în ultimele trei luni, între 40 000 și 50 000 locuitori namibieni.

Între timp însă, la Soweto manifestațiile au continuat, înregistrîndu-se noi morți și răniți. Pe de altă parte, la Washington și la Pretoria, s-a anunțat oficial că, la 4, 5 și 6 septembrie a.c., secretarul de stat american, Henry Kissinger, se va întîlni la Zürich — Elveția — cu premierul sud-african, J. B. Vorster. Este cea de a doua serie de convorbiri după cele purtate la 23 și 24 iunie a.c. în R. F. Germania. Deși nu s-a precizat oficial, se apreciază că pe ordinea de zi a noii întrevederi vor figura situația din Namibia, cea din Rhodesia și, desigur, deteriorarea climatului politic din Africa de Sud.

Dumitru Constantin

BELFAST — DUBLIN

Acțiuni împotriva violenței

La 10 august, într-o ciocnire dintre membri ai Armatei Republicane Irlandeze și soldați britanici, o femeie își pierde, în cartierul catolic Andersonstown din Belfast, cei trei copii. Locuitorii au semnat, a doua zi, o petiție (5 000 de semnături), cerînd membrilor I.R.A. să părăsească orașul. 13 august — 5 000 de persoane participă la înmormîntarea celor trei copii. 14 august — 10 000 de persoane, majoritatea femei, cer, în același cartier, readucerea păcii în Ulster. 21 august — alt marș pentru pace, în cartierul mixt Ormeau Park : participă 20 000 de persoane. 28 august — al treilea marș consecutiv, de astă dată în cartierul protestant Shankill Road : participă 30 000 persoane. (În aceeași zi, la Dublin, la o demonstrație asemănătoare s-au strîns 45 000—50 000 persoane, de asemenea în majoritate femei). „Femeile din Ulster în război contra războiului", scria Claude Moisy de la „France Presse". Faptul cel mai surprinzător din această vară.

Revolte ale populației civile — și, mai ales, ale femeilor — au mai avut loc, în ultimii ani, în Ulster, după atentate sîngeroase sau valuri de violențe care se prelungeau. Ceea ce se petrece acum a surprins, însă, nu numai guvernul britanic (aflat într-un moment în care nu găsește o soluție pentru conflict), ci chiar și organizațiile extremiste nord-irlandeze, obișnuite, în trecut, să pună capăt repede, prin teroare, unor asemenea manifestări. Mișcarea pentru pace a femeilor, inițiată și organizată de Betty Williams și Maired Coorigan — spontană la început, dobîndind apoi amploare, curaj, durată — s-ar putea să nu reușească să schimbe imaginea atît de ușor de recunoscut — explozii, atentate, morți — a Ulsterului din ultimii ani. Dar ea constituie un element nou, născut chiar din conflict, și poate cel mai important de multe luni. Nu dispune de sprijinul niciuneia dintre biserici și al niciunui partid. Fără practica de rigoare, reușește, în scurtă vreme, prin simpla transmitere a unor cuvinte de ordine, să strîngă mai multă lume decît reușesc grupările politice, o lume aparținînd ambelor comunități. În aceasta stă, mai ales, acel „semn plin de speranță" de care vorbea Melvyn Rees, secretarul de stat pentru Irlanda de Nord. Acuzate de extremiștii ambelor părți că ar fi uneltele celeilalte, organizatoarele mișcării pentru pace în Ulster răspund că dorința lor este de a înlătura teroarea din provincie indiferent de cine e provocată (au denunțat, de altfel, nu numai grupările catolice sau protestante, dar chiar și tirurile oarbe ale soldaților britanici care produc, și ele, victime). „Trăim de ani întregi în teamă și vrem ca tocmai de această teamă să eliberăm ținutul". La fiecare marș se auzeau cîntece : „vrem pace, nu mai vrem bombe... vrem să trăiască copiii noștri". Membrii Armatei Republicane Irlandeze „provizorie" — aripa răspunzătoare de majoritatea actelor de violență din ultimul timp — se găsesc oarecum în impas. După ce au atentat asupra lui Gerry Fitt, liderul partidului laburist social și democratic (care, permanent, a optat pentru o soluție favorabilă catolicilor), pierzînd o parte din credibilitate și sprijin, membrii I.R.A. își văd acum retrasă simpatia sau cel puțin neutralitatea — de care au nevoie — a marii mase catolice. Aceeași constatare o pot face și grupările extremiste protestante (U.V.F., the Red Hand Commandos și Ulster Freedom Fighters — toate, ca și I.R.A., ilegale). În iulie, legea de administrare directă a provinciei de către Londra a fost prelungită și s-a solicitat sprijinul populației în aflarea unei soluții conflictului. Să fie ceea ce se întîmplă acum un prim pas spre acea așteptată soluție ?

Conflictul nord-irlandez, izbucnit în deceniul trecut, are multiple cauze, dar cele mai importante sînt cele sociale și economice. Din 1921, cînd Irlanda a fost împărțită și regiunea de nord-est a rămas britanică, minoritatea catolică (aproximativ un sfert din populație) a fost permanent exclusă de la guvernare ; discriminarea era curentă în domeniile locuințelor și locurilor de muncă. După fondarea Asociației pentru drepturile civile din Irlanda de Nord (N.I.C.R.A.), în 1967, au fost organizate mai multe marșuri. Guvernul provinciei a instituit o serie de reforme politice și, într-o declarație comună cu guvernul britanic, în 1969, a reafirmat drepturile cetățenilor catolici. Dar transpunerea reformelor în practică întîrzia, pe de o parte, iar, pe de alta, întîmpina opoziția unor politicieni protestanți. Tulburările serioase au izbucnit în august 1969, la Belfast și Londonderry. I.R.A. (care la început reprezenta doar un element în mișcarea pentru drepturi civile), devenită foarte activă, s-a scindat în 1970 în două aripi — cea „provizorie" optînd pentru atacuri, atentate și violență ; i s-a răspuns cu aceleași arme din partea extremiștilor „loialiști".

S-au încercat diferite soluții de a stăpîni conflictul, dar fără rezultate pozitive. În martie 1972, după 51 de ani, guvernul britanic preia responsabilitatea „pentru justiție și ordine" în provincie (Ulsterul dispunea de un guvern cu autoritate deplină în toate domeniile, excepțînd apărarea, politica externă, taxele și vămile). Întrucît guvernul de la Belfast se opune, Westiminsterul își asumă întreaga conducere a Irlandei de Nord, parlamentul local fiind dizolvat pe o perioadă nedefinită. În 1973 au loc alegeri pentru o nouă Adunare a provinciei, cu reprezentare proporțională și, în ianuarie 1974, Londra redă puterile unui Executiv al Irlandei de Nord în care, pentru prima oară, protestanții și catolicii își împart atribuțiile. Dar numai cinci luni mai tîrziu, opoziția „loialiștilor" protestanți față de propunerea creării unui Consiliu al întregii Irlande (asupra căreia se căzuse de acord la discuțiile de la Sunningdale, dintre Marea Britanie, Irlanda și liderii partidelor din Ulster — decembrie 1973) a culminat cu o grevă generală a lucrătorilor protestanți. Provincia este paralizată, Executivul demisionează și administrarea directă reinstaurată. Un an mai tîrziu, în mai 1975, este aleasă o Convenție constituțională care urma să găsească modalitățile de împărțire a puterii între comunități. Divergențele dintre United Ulster Unionist Coalition și partidul laburist social și democratic n-au putut fi depășite, deși guvernul de la Londra a insistat ca lucrările să fie reluate în iarna acestui an și, în martie a.c., Convenția a fost dizolvată. Recent, Melvyn Rees declara că ar fi inutil să fie convocată din nou și că trebuie găsită o altă cale de soluționare.

Pînă la găsirea unei soluții pentru conflict, guvernul britanic este ferm în două direcții : menținerea unei forțe de ordine în provincie și măsuri pentru limitarea deteriorării stării economice (Ulsterul era, și înainte de conflict, regiunea cea mai înapoiată din Marea Britanie).

Una din cererile membrilor I.R.A. constă în reunirea cu Republica Irlanda. Dar, după scrutinul din martie 1973, care a arătat că o majoritate absolută (591 820) e favorabilă continuării uniunii cu Marea Britanie, guvernul de la Dublin a acceptat, prin acordul de la Sunningdale, că „nu se va face nici o schimbare în statutul Irlandei de Nord pînă cînd majoritatea populației Irlandei de Nord nu va dori o schimbare în acest statut". „Faptele de astăzi — declara, anul trecut, Garret FitzGerald, ministrul de externe irlandez — arată că majoritatea populației nord-irlandeze a refuzat și încă refuză să se alăture restului Irlandei, într-o republică independentă". Iar liderul partidului de opoziție Fianna Fail, fostul premier Jack Lynch, afirma : „recunoaștem faptul că, acum, poporul britanic nu are vise de dominație imperialiste în Irlanda de Nord". Problema atitudinii guvernului de la Dublin în conflictul nord-irlandez este foarte importantă, întrucît I.R.A. și-a format o largă bază în Republica Irlanda. După o vreme de confruntare, în ultimii ani — mai cu seamă după înmulțirea activităților teroriste la sud de Ulster —, guvernul de la Dublin a început să colaboreze cu Londra. Sporirea numărului de atentate care au culminat cu asasinarea, în luna iulie, a ambasadorului britanic, a determinat guvernul irlandez să ia măsuri foarte drastice. Chemat la 31 august din vacanță, parlamentul de la Dublin dezbate în aceste zile legea proclamării stării de urgență — cerută prima oară de la sfîrșitul ultimului război mondial. Adoptarea ei (aproape sigură întrucît premierul dispune de majoritate în ambele camere ale parlamentului) va permite poliției să mențină în închisoare, fără judecată, timp de o săptămînă, orice persoană suspectă de activități teroriste. Legea stării de urgență este completată de un alt text — „legea criminală-1976" — care instituie trei noi tipuri de delicte și sporește pedepsele existente. Îndreptate în principal împotriva I.R.A., măsurile antiteroriste au surprins observatorii prin amploarea și severitatea lor, dar

Betty Williams și Maired Coorigan, organizatoarele mișcării pentru pace în Ulster, în fruntea unei demonstrații

purtători de cuvînt ai guvernului de la Dublin au declarat că acesta este hotărît să pună capăt terorismului din Irlanda de Nord care își găsește refugiu și complici în Republica Irlanda.

La Londra, acțiunea guvernului irlandez a fost urmărită cu atenție și, afirma „The Times", legea studiată îndeaproape pentru a fi „imitată". „The Observer" era și mai categoric, referindu-se la necesitatea acționării, în paralel, de către cele două guverne : „E posibil ca o coincidență de evenimente, în nordul și sudul Irlandei, să prezinte o unică împrejurare favorabilă Londrei și Dublinului".

Din august 1969 pînă acum s-au înregistrat peste 1 600 de morți și mii de răniți ; nimeni nu a calculat imensele pagube materiale. S-ar putea ca legile drastice și, mai ales, oboseala populației, hotărîtă să retragă sprijinul oricărei grupări teroriste, să însemne unica alternativă la violență.

Stelian Țurlea

BEIRUT

Lupte grele și încercări de negociere

La sfîrșitul săptăminii trecute, tunurile continuau să bubuie la Beirut, ca și în alte zone din Liban. Vechiul centru comercial al capitalei, cu bazarurile tradiționale din jur, transformate în scrum și moloz încă de anul trecut, și bătrînii săi palmieri din Piața Martirilor, sfîrtecați de schije și gloanțe, a cunoscut (pentru a cîta oară !), încleștarea bătăliei, luptele sîngeroase desfășurate aici încheindu-se, însă, ca de obicei, cu păstrarea pozițiilor inițiale de către cele două tabere adverse.

Confruntări armate s-au semnalat și pe linia obișnuită de front, ce coboară dinspre portul maritim, de-a lungul arterelor Bechara El Khfouri și Rue de Damas, spre Hipodrom și mai departe în direcția aeroportului internațional. Pentru prima dată au avut loc lupte și în marele „Parc al pinilor".

În afara Beirutului, se relata despre tiruri reciproce de artilerie în zona Aley-Kahale (20 km de capitală, pe autostrada spre Damasc) și în regiunea muntoasă învecinată de la Beit Mery-Aintoura, cîțiva kilometri mai la nord de axul șoselei amintite, precum și în jurul portului Tripoli (al doilea oraș, ca mărime, al Libanului), controlat de forțele coaliției progresiste și palestiniene, care este supus de mai mult timp unor bombardamente neîntrerupte. Fără să atingă violența bătăliei din săptămînile trecute, de la Tall El-Zaatar, ciocnirile și bombardamentele din aceste zile au făcut și ele destule victime. Numai în cursul zilei de duminică, 29 august, au fost înregistrați 125 de morți și 173 de răniți, ceea ce reprezintă o cifră cel puțin egală cu aceea a mediei perioadelor celor mai fierbinți din cursul războiului civil.

La Beirut există temerea că părțile în conflict ar putea să dorească angajarea în operațiuni mai mult sau mai puțin decisive în perioada următoare, înaintea preluării, la 23 septembrie, a funcției de șef al statului, de către președintele ales la 8 mai a.c., Elias Sarkis, pentru a pune noile autorități în fața faptului împlinit. Se crede, astfel, că gruparea conservatoare creștină ar intenționa un atac la Beirut împotriva cartierelor controlate de forțele progresiste libaneze și de palestinieni, precum și în munții Liban, unde acestea din urmă dețin unele poziții la trecerile de pe creste. Ultimele desfășurări din zona de la est de aeroportul internațional, situat în marginea sudică a Beirutului, evidențiază și aici o posibilă direcție de atac, în vederea unei eventuale instituiri a controlului forțelor conservatoare creștine și asupra porții aeriene a capitalei (poarta maritimă se află, de multe luni, sub controlul miliților falangiste).

Aceste temeri au condus, probabil, și la măsurile de mobilizare decretate de rezistența palestiniană, vizînd totalitatea tinerilor palestinieni între 18 și 30 de ani, după cum a anunțat zilele trecute agenția oficială de informații palestiniană „WAFA" (Agențiile de presă occidentale estimează la 25 000 numărul palestinienilor aflați sub arme, în prezent, pe diverse fronturi din Liban. După cum se știe, numărul total al palestinienilor din această țară depășește 400 000).

Posibilitatea unei escaladări a războiului civil din Liban, în condițiile date, face cu atît mai actuale și necesare eforturile ce se depun, în aceste zile, pentru ameliorarea situației și pentru găsirea unor căi care să conducă spre o soluționare a conflictului perpetuat de mai bine de 16 luni.

În direcția respectivă sînt semnalate două inițiative principale legate, de altfel, între ele : „planul de pace", supus spre examinare părților combatante de Hassan Sabri El Kholi, emisarul în Liban al Ligii Arabe, și inițiativa convocării unei reuniuni la nivel înalt a țărilor membre ale acestei organizații interarabe. Acest „plan de pace" ar prevedea, după cum semnalează, din Beirut, agențiile de presă, înghețarea oricărei activități militare pentru o perioadă de trei luni ; ocuparea unor anumite sectoare ale frontului de către „căștile verzi" (militarii forței interarabe, organizată de Liga Arabă) ; retragerea unor grupări combatante în regiunile lor de reședință etc., urmînd ca președintele Elias Sarkis să organizeze, după preluarea funcției, o masă rotundă cu participarea tuturor fracțiunilor libaneze. Într-o etapă secundă, acest plan ar prevedea aplicarea efectivă a acordului libano-palestinian de la Cairo, din noiembrie 1969, și a anexelor sale, care reglementează prezența palestiniană în Liban.

Beirut. Imagini ale distrugerilor provocate de luptele violente

În ce privește proiectata reuniune la nivel înalt interarabă cu privire la situația din Liban, aceasta a întrunit, pînă acum, consensul scris a peste jumătate din țările membre ale Ligii Arabe, urmînd ca, în curînd să aibă loc o conferință pregătitoare a miniștrilor afacerilor externe.

Aceste știri optimiste au darul să mai lumineze puțin cerul Beirutului, întunecat de fumul incendiilor războiului civil. De fapt, ca o coincidență, în ultimele zile curentul electric, care lipsea locuitorilor capitalei din luna iunie, începe să fie furnizat aproape de normal (deocamdată opt ore consecutive), oferind minimul necesar funcționării instalațiilor de pompare și filtrare a apei, ca și a aparatelor frigorifice, cu totul indispensabile în condițiile de climă din aceste luni. Este un prim semn al ameliorării existenței a jumătății de milion de locuitori rămași la Beirut, care înfruntă de atîta timp, în mod continuu, pericole și privațiuni.

Crăciun Ionescu

Peste 100 de oameni de știință din 30 de țări s-au întîlnit la Muelhausen (Republica Democrată Germană), cu prilejul celei de-a 26-a Conferințe Pugwash. Principalele teme ale reuniunii se referă la lupta pentru pace, destindere și dezarmare. În fotografie : Horst Sindermann, președintele Consiliului de Miniștri al R.D.G., împreună cu cîțiva din reprezentanții mișcării Pugwash, prezenți la Conferință

BONN

Campania pentru alegerile parlamentare

Corespondență de la Corneliu Vlad

Liderii principalelor partide, protagoniste ale campaniei electorale, într-un dialog televizat : (de la stînga) Hans-Dietrich Genscher, președintele P. L. D., Josef Strauss, liderul U.C.S., Helmut Kohl, președintele U.C.D., și Willy Brandt, președintele P.S.D.

„Ar fi un mincinos acela care ar pretinde că poate ști de pe acum rezultatul alegerilor", exclamă editorialistul ziarului „Frankfurter Allgemeine", după ce amintește complexitatea aritmeticii preelectorale în care se exersează intens în această perioadă institutele de sondare a opiniei publice, comentatori de presă și statele majore ale partidelor angajate în alegerile, de la 3 octombrie, pentru înnoirea Bundestagului vest-german.

Cursa electorală se dovedește, într-adevăr, deosebit de strînsă între formațiunile politice ale actualei coaliții guvernamentale — partidele social-democrat și liberal-democrat — și cele ale opoziției — Uniunea Creștin-Democrată și aliatul său bavarez, Uniunea Creștin-Socială. Rezultatele diverselor sondaje de opinie — ce proliferează de la o zi la alta în coloanele presei — converg toate spre aprecierea că, în momentul de față, raportul de forțe între cele două tabere angajate în competiția voturilor este sensibil egal, cu un ușor, dar relativ constant, avantaj al social-democraților și liber-democraților. Tabloul electoral este încă plin de necunoscute și de rezolvarea multora din ele ar putea depinde, în bună măsură, rezultatul scrutinului. În ce chip se va decide să voteze tradiționala categorie a alegătorilor „încă nehotărîți", estimată la circa o zecime din totalul corpului electoral ? Cum va vota cel mai tînăr contingent de alegători? Ce procentaj de voturi ar putea întruni cele 14 formațiuni politice care, alături de P.S.D., P.L.D., U.C.D.-U.C.S., vor prezenta candidați proprii pentru învestitura în Bundestag ? Și — întrebarea întrebărilor : care din programele electorale propuse vor fi judecate de masa votanților drept capabile să răspundă într-o măsură mai mare necesităților de soluționare, în următorii patru ani, a problemelor actualității vest-germane, mai ales a problemelor de natură economică și socială? Răspunsul la toate aceste întrebări va fi știut, evident, abia în noaptea de după alegeri, în urma numărătorii voturilor exprimate. În răstimpul de o lună rămas încă pînă atunci, partidele politice aspirante la o reprezentare cît mai avantajoasă în Bundestagul celei de-a opta legislaturi sînt mobilizate cu toate forțele în ceea ce se numește, de pe acum, „cea mai scurtă, dar și cea mai costisitoare campanie electorală din viața politică vest-germană". Statisticile revelate de cartierele generale ale diverselor partide sînt suficient de convingătoare în ce privește caracterul alert al activităților preelectorale. Cancelarul Schmidt, aflat în fruntea listei social-democrate, și-a întocmit un amplu turneu electoral, care-i va permite să acopere peste 200 de acțiuni ale partidului său, desfășurate în peste jumătate din numărul circumscripțiilor de vot. Principalul său contracandidat la postul de cancelar, liderul creștin-democrat Helmut Kohl — „celălalt Helmut", cum îl numește presa vest-germană — va vizita, la rîndul său, circa 120 de localități. Propaganda electorală a social-democraților se va realiza prin intermediul a peste 70 de diverse tipuri de materiale ce vor fi răspîndite în rîndul alegătorilor, iar cea a creștin-democraților va dispune de o cantitate de afișe, broșuri, manifeste pe care, în total, portretul lui Kohl este imprimat în nu mai puțin de 18 milioane de exemplare. Într-un ritm mai lejer se desfășoară activitatea preelectorală a liberalilor care, optînd pentru o formulă mai puțin „personalizată", se prezintă în fața alegătorilor cu toți cei patru fruntași ai partidului ce ocupă funcții ministeriale în actualul cabinet.

Dincolo de toată această spectaculoasă regie de scenă electorală, care a recurs nu în mică măsură și la serviciile specialiștilor în domeniul reclamei publicitare, cele trei mari partide angajate în campanie cheltuiesc eforturi susținute pentru propagarea și explicarea programelor lor politice. În legătură cu aceasta, ziarele nu contenesc să remarce că, în principalele probleme de politică internă sau externă, diferențele de concepție și de acțiune practică propuse de cele trei partide, relativ nesemnificative, sînt mai puțin evidente alegătorului de rînd. De unde și coeficientul relativ ridicat al cetățenilor cu drept de vot care nu și-au stabilit încă sau care își mai pot și de acum înainte schimba opțiunea de la 3 octombrie.

Ceea ce preocupă în primul rînd marea masă a alegătorilor este, după aprecierea generală, problematica economică. Prioritară este grija pentru asigurarea locului de muncă, într-u totul explicabilă în condițiile în care — deși ultimele cîteva săptămîni denotă o ușoară ameliorare a situației — efectivul șomerilor gravitează pe plan federal în jurul cifrei de un milion, precum și dorința de adoptare a unor măsuri eficace în vederea estompării spectrului inflației.

Presa vest-germană relevă, în această ordine de idei, o situație oarecum paradoxală, și anume faptul că, deși problemele de ordin economic și social frămîntă în gradul cel mai înalt masa electoratului, disputele între principalii protagoniști ai alegerilor, purtate adesea pe un ton deosebit de animat, nu sînt în măsură să ofere alternative clar delimitate asupra orientării pe care va trebui să o adopte în materie viitorul cabinet. Situație care nu s-a modificat nici după ce, săptămîna trecută, cele trei mari partide și-au făcut cunoscute manifestele lor electorale.

Ele exprimă, în esență, idei și obiective formulate în programele de alegeri adoptate de P.S.D., P.L.D. și U.C.D.-U.C.S. cu prilejul congreselor lor, întrunite la începutul acestei veri. Astfel, manifestul electoral al social-democraților se pronunță pentru „o politică de reforme continue", în domenii ca formarea profesională, protecția mediului, politica de învățămînt și asigurări sociale, precum și pentru „o politică de asigurare a păcii", subliniind că „politica de înțelegere reciprocă nu are alternative". Relevînd bilanțul realizărilor actualului guvern de coaliție P.S.D.—P.L.D. și criticînd orientarea opoziției creștin-democrate, manifestul P.S.D. adresează acesteia apelul de a formula, în cadrul campaniei electorale, „o alternativă concretă și responsabilă". La rîndul său, manifestul P.L.D. propune alegătorilor „o politică de reforme liberală", declarîndu-se, între altele, pentru încurajarea economiei de piață și adoptarea de măsuri menite să ducă la „depășirea punctului mort din politica de formare profesională". Pe plan extern, documentul subliniază necesitatea „promovării în continuare a politicii realiste de destindere, în vederea asigurării păcii".

După ce formulează o serie de critici la adresa politicii Partidului social-democrat, manifestul electoral al U.C.D. amintește măsurile preconizate de ea în vederea stimulării economiei de piață, precum și în ce privește asigurarea locurilor de muncă, soluționarea problemelor tineretului etc. În domeniul politicii externe, U.C.D. se declară pentru transpunerea în fapt a politicii de destindere. În manifestele lor electorale, cele trei partide reafirmă pozițiile lor privitoare la întărirea solidarității în cadrul alianței atlantice și la continuarea eforturilor de integrare vest-europeană.

De un interes mai mare au beneficiat, în ultimele zile, detaliile suplimentare oferite de diversele partide asupra configurației eventualei formații guvernamentale, rezultante a echilibrului de forțe ce se va stabili, după 3 octombrie, în parlament. Un nou guvern de coaliție P.S.D. — P.L.D. nu ar urma să sufere modificări de substanță în viitorii doi ani — opinează cancelarul Schmidt. Partidul liberal a făcut de altfel cunoscut că, în eventualitatea menționată, ar opta pentru menținerea în posturi a celor patru fruntași ai săi ce dețin funcții în actualul cabinet. Un element nou îl constituie conturarea mai clară a componenței prezumtivului cabinet U.C.D. — U.C.S. ce ar rezulta în cazul unei victorii electorale a actualei opoziții. Postul de vicecancelar ar urma să-i revină atunci liderului U.C.S., Franz Josef Strauss, portofoliul externelor lui Karl Carstens, cel al internelor lui Alfred Dregger, în fruntea Ministerului economiei ar fi instalat Gerhard Stoltenberg, iar la apărare, Manfred Wörner.

Președintele Anwar Sadat a fost desemnat, în unanimitate, de către Adunarea Populară, drept candidat unic la funcția de președinte al Republicii Arabe Egipt

CAIRO

Înaintea referendumului prezidențial

Corespondență de la Nicolae N. Lupu

Cu două săptămîni înaintea referendumului prezidențial de la 16 septembrie, viața politică a Egiptului se desfășoară tot mai mult sub semnul importantului eveniment care va chema în fața urnelor circa 9 milioane de cetățeni. Avanpremiera acestei consultări electorale a constituit-o prezentarea candidaturii la președinția republicii și manifestările populare desfășurate înainte de reunirea forului legislativ, care a reprezentat un larg consens pentru realegerea actualului șef al statului pe o nouă perioadă de șase ani.

„Întregul popor — scria ziarul «Al Goumhouria», referindu-se la marșurile organizate de guvernorate, de reprezentanții diferitelor categorii sociale, de organizația de tineret — proclamă unanim că singurul candidat la președinție este Sadat. Această unanimitate constituie o recunoaștere de către populația țării a realizărilor obținute de președinte în cursul perioadei sale de președinție".

În cadrul importantei reuniuni de la 25 august a Adunării Poporului, președintele acesteia, Sayed Marei, a dat lectură unui document semnat de toți membrii care proclamă candidatura președintelui Sadat. 30 de deputați, reprezentînd toate tendințele, au luat cuvîntul pentru a susține și explica alegerea făcută. Propunerea a fost adoptată în unanimitate prin vot secret. În acest fel, președintele Sadat a devenit candidat unic la magistratura supremă, candidatură pe care a acceptat-o în cursul aceleiași zile. Luînd cuvîntul în cadrul Adunării Poporului, el a adus vii mulțumiri membrilor forului legislativ pentru încrederea acordată, trecînd totodată în revistă realizările obținute de țara sa în ultimii șase ani și prezentînd un amplu tablou al sarcinilor ce stau în fața poporului egiptean în etapa următoare. Acest program prevede continuarea eforturilor pentru eliberarea totală a teritoriilor arabe ocupate și recunoașterea drepturilor poporului palestinian, dezvoltarea economică și socială a țării, promovarea politicii de deschidere sub toate aspectele ei, întărirea unității țărilor arabe.

Depunerea candidaturii președintelui Sadat la un nou mandat este salutată cu adîncă satisfacție de opinia publică egipteană, ale cărei sentimente își găsesc reflectarea în coloanele presei din Cairo. Toate ziarele publică ample articole și comentarii care apreciază hotărîrea Adunării Poporului ca fiind un act de importanță deosebită pentru viitorul țării (aflată în preajma unui nou plan de dezvoltare economică pe perioada 1976—1980), pentru înfăptuirea aspirațiilor de pace, progres și prosperitate ale poporului egiptean. „Președintele Sadat — scrie «Al Ahram» — a răspuns dorinței poporului și a acceptat candidatura pentru o nouă perioadă prezidențială. Poporul egiptean înțelege, printr-o intuiție instinctivă, că continuitatea conducerii lui Sadat nu este numai o supapă de siguranță și de securitate pentru toate realizările obținute în cursul ultimilor șase ani, ci este o expresie a încrederii absolute în capacitatea președintelui de a face ca poporul și națiunea sa să depășească toate dificultățile pe care le va avea de înfruntat în cursul viitoarei perioade".

„Sadat — scrie la rîndul său «Le Progres Egyptien» — a dovedit poporului că este demn de încrederea pusă în el". Referendumul de la 16 septembrie va avea o semnificație aparte nu numai prin aceea că va marca începutul unui nou mandat prezidențial, ci și prin faptul că reprezintă prima etapă a unei consultări electorale mai largi care va acoperi o perioadă de aproximativ două luni și jumătate.

În cursul toamnei curente, poporul egiptean va fi chemat să desemneze pe membrii Adunării Poporului, în cadrul unor alegeri generale care se vor desfășura în două tururi de scrutin la 28 octombrie și 4 noiembrie. Acest eveniment este așteptat, de asemenea, cu un larg interes deoarece va prilejui cele dintîi alegeri parlamentare din Egipt de la reorganizarea Uniunii Socialiste Arabe și crearea în sînul ei a tribunelor (grupuri) politice.

Revizuirea structurii U.S.A. constituie, după cum se știe, rezultatul unei inițiative luate de președintele Anwar El Sadat în august 1974 cînd a prezentat un document de lucru cu privire la noul rol al organizației politice în societatea egipteană. Potrivit prevederilor acestuia, U.S.A. trebuie să devină un organism

Întîlnirea miniștrilor de externe din țările nordice

La 19—20 august, miniștrii de externe din cele cinci țări nordice — Suedia, Finlanda, Norvegia, Danemarca și Islanda — s-au întîlnit, la Copenhaga, pentru a discuta probleme interesînd țările respective, dar și un larg evantai de aspecte actuale ale vieții internaționale.

Potrivit comunicatului comun dat publicității la încheierea întrunirii, cei cinci miniștri de externe, analizînd pașii concreți întreprinși pe continentul nostru după Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, de la Helsinki, din 1975, sînt de părere că progresele în direcția unei mai mari colaborări au fost încă reduse, dar își exprimă speranța că, înainte de întîlnirea de la Belgrad, din anul viitor, rezultate mai importante vor trasduce în practică „bunele intenții" exprimate odată cu semnarea Actului final.

Analizînd situația din Orientul Mijlociu și din Liban, miniștrii de externe din țările nordice atrag atenția asupra necesității găsirii unei soluții pașnice și juste pentru toate popoarele din regiune, pe baza rezoluțiilor 242 și 338 ale Consiliului de Securitate al Națiunilor Unite.

Cei cinci miniștri au reconfirmat, de asemenea, dorința țărilor lor de a colabora pentru aplicarea rezoluțiilor Conferinței U.N.C.T.A.D. de la Nairobi, în special în vederea constituirii unui fond comun internațional pentru materiile prime.

Situația din Republica Sud-Africană s-a aflat, de asemenea, în atenția miniștrilor întruniți la Copenhaga. Aceștia au căzut de acord, în unanimitate, asupra a cinci puncte : 1. Un îndemn stăruitor adresat Națiunilor Unite pentru ca, prin intermediul hotărîrilor Consiliului de Securitate și ale ajutoarelor către mișcarea de eliberare din Rhodesia, să se demonstreze în mod concret solidaritatea internațională cu poporul african, în lupta sa pentru preluarea conducerii propriilor țări ; 2. Condamnarea R.S.A. pentru continuarea ocupării Namibiei, în ciuda hotărîrilor Curții Internaționale de Justiție și pentru refuzul repetat de a organiza alegeri libere în Namibia, așa cum a cerut Consiliul de Securitate ; 3. Condamnarea violenței și brutalității pe care politica de apartheid a demonstrat-o în recentele evenimente de la Soweto și din alte localități ; 4. Folosirea oricărui prilej oferit de O.N.U. pentru o efectivă politică de sancțiuni față de R.S.A. (Cei cinci vor întîmpina cu deplină satisfacție orice hotărîre a Consiliului de Securitate privind interzicerea furnizării de arme către această țară) ; 5. Nerecunoașterea zonei „Transkei", pe care Pretoria dorește s-o transforme într-un ghetou negru sub formula de „stat independent".

Următoarea întîlnire a miniștrilor de externe din cele cinci țări nordice va avea loc la Reykjavik (Islanda), la 24—25 martie 1977.

mai eficient în activitatea sa curentă, capabil să mobilizeze masele la lupta pentru transformări economice și sociale, pentru ridicarea Egiptului la nivelul țărilor avansate. El preconizează lărgirea bazei populare a U.S.A. prin admiterea în cadrul acesteia ca membri colectivi a cooperativelor, sindicatelor, organizațiilor de tineret, crearea de tribune politice pentru exprimarea mai directă a opiniilor diverselor tendințe etc.

În cursul celor doi ani care au trecut de la elaborarea sa, documentul de lucru a fost obiectul unor ample dezbateri, multe dintre liniile sale directoare fiind deja traduse în viață. Astfel, la sfîrșitul lunii martie 1976, la Cairo a fost anunțată constituirea a trei grupuri politice în cadrul U.S.A. : centru, dreapta și stînga care au azi ca raportori pe Mamdouh Salem, Mustafa Kamel Mourad și, respectiv, Khaled Mohiedin. Ele purtau inițial denumirea de tribună (minbar — în limba arabă), care a fost ulterior schimbată în aceea de organizație (tanzimat). Într-o cuvîntare rostită în primăvara acestui an în Adunarea Poporului, președintele Sadat afirma că cele trei tribune „trebuie să fie călăuzite de trei principii : unitatea națională, inevitabilitatea revoluției socialiste și pacea între clase". Uniunea Socialistă Arabă, preciza șeful statului egiptean, va fi cadrul general al tribunelor, dar fiecare dintre ele își va desfășura activitatea politică în deplină libertate. Cu același prilej, președintele Sadat sublinia că, în urma discuțiilor privind politica internă de viitor, s-au cristalizat patru puncte. Primul a fost necesitatea menținerii formulei alianței forțelor muncitoare ale poporului, precum și a reprezentării în proporție de 50 la sută a muncitorilor și țăranilor în organele de stat. Al doilea punct a fost necesitatea frînării revenirii libere la sistemul mai multor partide politice. Cel de-al treilea punct recomandă să se întreprindă acțiuni în direcția progresului, procedîndu-se însă cu prudență. Al patrulea punct a fost acela că nu sînt necesare prea multe „tribune" în cadrul Uniunii Socialiste Arabe și în rîndurile oamenilor muncii; pentru început sînt suficiente trei: una reprezentînd dreapta, alta — stînga și o a treia — centrul, aceasta fiind întotdeauna, după cum preciza președintele Sadat, „principala tendință în țara noastră". După cum apreciază presa de aici, viitorul scrutin va constitui un prim test asupra experienței tribunelor și a modului în care ele pot să-și aducă contribuția la propășirea Egiptului. Ziarele își exprimă dorința ca alegerile că contribuie la antrenarea tot mai largă a maselor la opera de reconstrucție și dezvoltare a țării. „Totul depinde — scrie «Al Ahram» — de elementele care vor ocupa scaunele viitoarei adunări... Ceea ce îi trebuie Egiptului sînt oameni capabili să facă față problemelor pe care ni le vor pune anii ce vor veni".

BUENOS AIRES

Confruntări politico-economice

Argentina se va reîntoarce la viața politică parlamentară „cînd obiectivele pe care și le-au propus militarii vor fi îndeplinite". Făcînd această precizare esențială, președintele Jorge Videla a reafirmat în ce constă rolul guvernului instalat la putere cu șase luni în urmă : refacerea economiei, afectată în primul rînd de inflație, și restabilirea ordinii interne, permanent tulburată de asasinate politice.

Ultima dintre măsurile economice adoptate de guvernul argentinian a constat în promulgarea unei noi legi a investițiilor străine. Efectele ei publice s-au suprapus peste atmosfera creată de știrea descoperirii unui asasinat multiplu (30 de persoane), la 65 km de Buenos Aires. Observatorii remarcau că cele două evenimente, în planuri diferite, ale actualității argentiniene fac explicabile insistențele militarilor asupra principalelor obiective guvernamentale : „starea economiei" și „combaterea subversiunii".

Programul economic al guvernului a devenit public la cîteva zile de la preluarea puterii (24 martie), iar în răstimpul care s-a scurs de atunci au fost puse în aplicare principalele prevederi. Urmărind, în esență, crearea unei „economii productive", programul pornea de la considerentul că „Argentina, pentru prima oară în istoria sa, a ajuns în pragul falimentului". Diminuarea inflației și a deficitului bugetar au fost apreciate ca primele urgențe. În acest sens, arăta ministrul economiei, José Martinez de Hoz, Argentina nu va ezita să facă apel la capitalurile private (argentiniene sau străine), să reorganizeze și să rentabilizeze întreprinderile de stat, care grevează serios bugetul național, să recurgă la o serie de credite din străinătate și să reducă volumul cheltuielilor administrative.

Transpunerea în practică a acestor proiecte s-a materializat astfel : Fondul Monetar Internațional a acordat Argentinei un credit de 126 de milioane de dolari ; aparatul administrativ a fost restrîns în mod drastic, prin concedierea unui mare număr de funcționari, în special cei angajați în perioada fostului guvern ; numeroase întreprinderi ale statului au fost cedate parțial sau total capitalului privat ; s-a renunțat la monopolul de stat asupra exportului de carne și cereale (principalele produse dedicate comerțului extern), iar proiectul de naționalizare a băncilor a fost anulat. În sfîrșit, a fost elaborată noua lege a investițiilor, care anulează toate restricțiile la care erau supuse pînă acum capitalurile străine (nivelul profiturilor, ramurile considerate de interes național și, deci, rezervate capitalului local, mărimea impozitelor etc.). În momentul lansării lui, și ulterior, planul economic a suscitat opinii diverse în rîndul armatei, criticile bazîndu-se pe argumentul că societăților multinaționale li se acordă o marjă de manevră excesivă în economia argentiniană, ceea ce, paralel cu tendințele de trecere în sectorul particular a unor întreprinderi de stat, creează o amenințare la adresa independenței naționale.

Păreri contradictorii suscită, de asemenea, relația guvern-sindicate. La fel ca toate partidele politice, organizațiile sindicale au fost desființate imediat după venirea la putere a guvernului militar. Referindu-se la suspendarea activității partidelor politice, generalul Videla a explicat că forțele armate au dorit „să creeze o pauză pentru calmarea spiritelor și pentru a contribui la pacificarea națională". Președintele a anunțat, pe de altă parte, că va fi modificată legea privind asociațiile profesionale, ceea ce „va provoca implicit reorganizarea sindicatelor". Cunoscut fiind rolul tradițional al sindicatelor în viața națională argentiniană, măsurile luate împotriva acestora — inclusiv preluarea de către stat a dreptului de majorare a salariilor și interzicerea tratativelor între patronat și reprezentanții muncitorilor — înregistrează semne de tensiune. Două legi de dată recentă declară, pe de altă parte, ilegale un mare număr de organizații și grupări politice și sindicale, observatorii remarcînd că printre acestea nu figurează partidul comunist. Conform acestor legi, sînt pasibili cu închisoarea toți cei ce tipăresc, difuzează sau furnizează materiale cu caracter politic.

Sub incidența acestor măsuri s-a aflat recent fostul președinte Alejandro Lanusse (1971-1973), condamnat la 5 zile detenție, în urma publicării unei scrisori, prin care lua apărarea unui ministru al său, acuzat de „acțiuni de stînga". Membri și persoane din conducerea fostului guvern peronist au fost, de asemenea, arestate, fiind acuzate de corupție, au fost puși sub urmărire refugiați politici (mai ales cei din Chile, Uruguay, Paraguay, Brazilia și Bolivia) și cei suspectați a face parte din organizații „extremiste".

La 25 iunie, guvernul militar, care decretase deja stare excepțională, a instituit pedeapsa cu moartea prin pluton de execuție, aplicabilă celor ce vor comite atentate împotriva unui membru al puterii executive, legislative sau judiciare, al personalului forțelor armate și securității statului. Referindu-se la aceste măsuri, generalul Videla a declarat : „Lupta împotriva subversiunii se va desfășura în toate domeniile, fără a se limita la cel strict militar. Ea caracterizează și condiționează fiecare măsură adoptată de guvern. Nu se va permite nici un fel de acțiune antinațională și cu consecințe distructive nici în cultură, mijloace de comunicare, economie, politică sau mișcare sindicală". În acest sens, 17 persoane — cadre didactice universitare — au fost arestate în orașul Bahia Blanca, fiind acuzate că înlesnesc „infiltrarea elementelor de stînga" în universitatea locală.

Concepîndu-și activitatea în trei etape, guvernul militar apreciază că prima dintre ele a fost deja realizată, obiectivul său fiind preluarea puterii, pentru a se evita „dezintegrarea națională". Cea de a doua etapă este „în curs de înfăptuire", propunîndu-și reorganizarea economică și politică a țării. A treia va înfăptui „consolidarea instituțiilor" în vederea instaurării unui guvern democratic reprezentativ. Deocamdată, parlamentul rămîne dizolvat, rolul său îndeplinindu-l Comisia legislativă consultativă, alcătuită din lideri militari. În perspectivă, se prevede și asigurarea funcționării partidelor politice, ceea ce, a declarat președintele Videla, „înseamnă de fapt, în viitor, organizarea de alegeri".

Anca Voican

R. S. VIETNAM

Pe calea întăririi unității, în pragul unor orizonturi noi

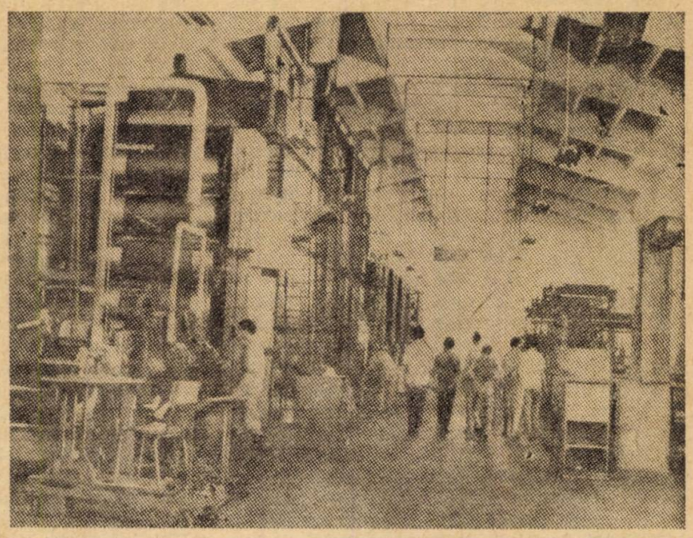

Dezvoltarea industriei — coordonata de bază a economiei vietnameze

Piața Ba Dinh din Hanoi, mărginită de o parte de silueta solemnă a Mausoleului lui Ho Și Min, iar de cealaltă de sediul Adunării Naționale, a îmbrăcat astăzi, 2 septembrie, haine de sărbătoare, cu prilejul celei de-a 31-a aniversări a proclamării republicii, a dobîndirii independenței, a apariției primului stat al muncitorilor și țăranilor din Asia de sud-est. Anul acesta, pentru prima dată, sărbătorirea are loc în condițiile împlinirii idealurilor pentru care s-au sacrificat eroic mai multe generații : Vietnamul este unul, iar întregul popor vietnamez trăiește sub același acoperămînt al patriei eliberate, independente, reunificate și socialiste. Poporul vietnamez a avut de luptat continuu trei decenii, înfruntînd cu un curaj legendar un inamic dispunînd de o superioritate tehnică considerabilă. Lupta a început aproape imediat după proclamarea, la 2 septembrie 1945, a Republicii Democrate Vietnam, poporul vietnamez trebuind să facă față o lungă perioadă de timp unor agresiuni din afară, bombardamentelor aeriene și distrugerilor provocate de inamic.

În toți anii de război, lupta poporului vietnamez a întruchipat simbolul voinței popoarelor de a-și apăra dreptul de a fi stăpîn pe propriul destin, de a-și construi un viitor corespunzător propriilor interese și aspirații.

Trebuie spus că, dincolo de importanța epocală pentru istoria țării, pentru viitorul său, victoria fulgerătoare, definitivă, de la 30 aprilie 1975, care punea capăt regimului-marionetă antipopular saigonez și prezenței militare străine pe pămîntul Vietnamului a îmbrăcat semnificații mult mai largi : căpăta o confirmare strălucită adevărul după care nu poate fi înfrînt un popor care își apără cu hotărîre neatîrnarea, dreptul la libertate și progres.

Începutul lunii iulie a acestui an a adus încununarea tuturor victoriilor cîștigate de poporul vietnamez de-a lungul epopeei sale eroice : Adunarea Națională a întregului Vietnam, constituită în urma scrutinului de la 25 aprilie, a hotărît crearea noului stat reunificat, Republica Socialistă Vietnam. Prin aceasta, reunificarea Vietnamului pe planul instituțiilor de stat a fost înfăptuită, factor decisiv pentru reunificarea pe toate celelalte planuri, începînd cu cel economic.

În condițiile entuziasmului general generat în Nord de eliberarea întregii țări în primăvara lui 1975, a luat contur o amplă mișcare de lichidare rapidă a urmărilor războiului și pentru înaintarea țării pe calea edificării socialiste. S-a depus o muncă susținută pentru reclădirea uzinelor, lucrărilor de irigații, locuințelor, școlilor, spitalelor. Spre sfîrșitul lui 1975, s-a încheiat activitatea de vindecare a rănilor din timpul războiului. Infrastructura și unitățile economice atinse grav de bombardamente au fost puse în stare de funcționare și chiar au fost dezvoltate. Producția pe cap de locuitor în numeroase sectoare economice a atins nivelurile anterioare războiului. Pe de altă parte, începînd din mai 1975, Nordul a furnizat Sudului cantități mari de materii prime și produse, totalizînd 1,6 milioane tone orez, zahăr, benzină, îngrășăminte minerale, echipamente, pe lîngă 32 milioane metri țesături, 1 700 tone semințe de soiuri noi, sute de mii de capete de vite.

Schimbări fundamentale s-au produs, după eliberare, în Sud, unde au fost alese comitete revoluționare în toate zonele, iar perioada administrației militare s-a încheiat. Succese decisive au fost dobîndite în prefacerile revoluționare ale societății sud-vietnameze. După cum au demonstrat-o alegerile pentru Adunarea Națională, majoritatea zdrobitoare a populației din Sud sprijină politica puterii populare. În sudul țării s-a desfășurat o vastă activitate pe plan economic. Numeroase uzine care depindeau de materiile prime furnizate din străinătate și-au continuat producția pe baza resurselor existente în țară. În numeroase regiuni — aproape de orașul Ho Și Min, Delta Mekong, Platourile Înalte — au fost create noi zone economice, punîndu-se în valoare teritoriile abandonate în timpul războiului și descongestionîndu-se, totodată, marile orașe din Sud, supraaglomerate. Un nou program economic a fost publicat în septembrie 1975. Instituind sectorul public, programul permite participarea burgheziei naționale la dezvoltarea industriei, comerțului, agriculturii. În etapa actuală, în economia Sudului coexistă mai multe sectoare : sectorul de stat socialist, sectorul cooperatist, sectorul mixt de stat și capitalist, sectorul capitalist particular și cel al micii producții. Ponderea o dețin primele două. Sectorul capitalist particular funcționează în condițiile în care pîrghiile de comandă sînt pe deplin controlate de organele populare.

Concomitent, în Sud, s-a desfășurat operațiunea de eliminare a fenomenelor de descompunere morală din perioada regimului aservit imperialismului străin. O nouă cultură, națională, democratică, în serviciul maselor, a prins rădăcini. Școlile și-au reluat cursurile pe baza unor noi programe de învățămînt, în timp ce lupta împotriva analfabetismului s-a intensificat la sate și la orașe. Îngrijire corespunzătoare se acordă victimelor flagelelor sociale care „au înflorit" în anii dominației străine din Sud — prostituția și consumul de droguri.

În prezent, activitatea politică și socială din Nord și din Sud este condusă de Partidul Celor ce Muncesc din Vietnam. Țara posedă o armată unică, o miliție unică, organe unice de propagandă, de planificare, de transport și comerț. Un eveniment important în viața poporului l-a constituit fuzionarea organizațiilor de masă — tineret, sindicate, femei — din cele două părți ale Vietnamului.

În prezent, revoluția vietnameză a intrat într-o nouă etapă — aceea a revoluției socialiste.

Evidențiind sarcinile importante care stau în fața partidului, a întregii țări, Le Duan, prim-secretar al C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam, sublinia în raportul politic prezentat la Adunarea Națională că industrializarea socialistă constituie obiectivul primordial pentru construirea bazei materiale și tehnice a socialismului. Aceasta presupune dezvoltarea prioritară a industriei grele, extinderea relațiilor economice externe, în primul rînd cu țările socialiste.

Elaborarea planului cincinal pentru perioada 1976—1980 s-a încheiat. Se prevede, pentru următorii 5—7 ani, mecanizarea a 35—40 la sută din ramurile productive, ceea ce va permite ca extracția de cărbuni să fie de 9—10 milioane tone pe an, iar industria siderurgică să obțină 500 000—600 000 tone pe an. Producția de îngrășăminte chimice urmează să depășească un milion tone, cea de energie electrică se va situa între 3—5 miliarde kWh, iar cea de ciment va fi de 2—3 milioane tone. În aceeași perioadă se are în vedere rezolvarea în ansamblu a problemei alimentelor. Partidul Celor ce Muncesc din Vietnam a fixat ca sarcină realizarea în esență, în următorii 15—20 de ani, a construcției bazei materiale și tehnice a socialismului la scara întregii țări.

Toate acestea sînt, desigur, sarcini grele, pentru că este vorba ca întreaga țară să treacă de la mica producție la marea producție socialistă fără a cunoaște etapa dezvoltării capitaliste. Există însă condiții favorabile — pacea restabilită, independența și unitatea teritoriului realizate, conduce-

rea de către Partidul Celor ce Muncesc din Vietnam — garanții certe ale succesului poporului vietnamez, al cărui efort de reconstrucție și dezvoltare capătă din nou valoarea de simbol.

În aceste zile de sărbătoare, poporul român se alătură bucuriei poporului vietnamez care își vede realizată aspirația sa nestrămutată spre libertate, independență și progres social. Acționînd în spiritul politicii de solidaritate militantă cu lupta popoarelor pentru libertate și independență națională, partidul nostru, România socialistă, întregul popor român au acordat poporului vietnamez, din primul moment și pe toată durata războiului, un sprijin neprecupețit sub toate formele sale — material, politic și diplomatic. Partidul Comunist Român, guvernul țării noastre s-au situat în mod ferm întotdeauna alături de poporul vietnamez eroic, pronunțîndu-se cu energie pentru încetarea intervenției străine, recunoașterea dreptului acestui popor de a se dezvolta liber și independent, potrivit propriei voințe, de a-și redobîndi unitatea națională.

Militînd neobosit pentru soluționarea justă a problemei vietnameze pe baza recunoașterii drepturilor legitime ale poporului vietnamez, a intereselor generale ale păcii și legalității internaționale, România socialistă, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu au acționat perseverent, cu clarviziune și principialitate în sprijinul poporului vietnamez eroic.

De-a lungul anilor, relațiile româno-vietnameze, bazate pe puternice sentimente de stimă, prietenie și solidaritate comunistă revoluționară, s-au dezvoltat neîntrerupt în toate domeniile. Un moment de mare importanță istorică pentru impulsionarea pe multiple planuri a relațiilor dintre cele două țări, partide și popoare l-au constituit întîlnirile, în capitalele celor două țări, dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Le Duan, prim-secretar al C.C. al Partidului Celor ce Muncesc din Vietnam. O remarcabilă semnificație pentru dezvoltarea continuă a relațiilor dintre partidele și statele noastre o are Declarația comună româno-vietnameză, semnată în noiembrie 1975 la București.

Poporul român urmărește cu cel mai viu interes și cu sentimente de solidaritate frățească activitatea vastă și complexă pe care poporul vietnamez o desfășoară în noua etapă, pentru traducerea în viață a importantelor hotărîri adoptate de Adunarea Națională a R.S. Vietnam, pentru înaintarea întregii țări cu hotărîre pe calea socialismului.

Petru Petra

R. S. F. IUGOSLAVIA

Proiecte importante ale economiei din Serbia

Corespondență din Belgrad, de la Simion Morcovescu

În ultimul timp, atenția opiniei publice din Iugoslavia a fost reținută de activitatea desfășurată în vederea traducerii în viață a două mari proiecte de o însemnătate deosebită pentru economia R.S. Serbia — amenajarea întregului curs al rîului Velika Morava, unul dintre cele mai mari rîuri din Iugoslavia, și modernizarea magistralei rutiere Belgrad-Niș. Realizarea acestor obiective a trecut dincolo de preocuparea specialiștilor, devenind o temă frecventă în colectivele de muncă, în paginile presei, la radio și televiziune, ceea ce exprimă eforturile de antrenare la înfăptuirea lor a celui mai larg cerc de cetățeni. Fiind vorba de proiecte ce necesită mijloace financiare ce depășesc posibilitățile materiale ale republicii, s-a recurs la o metodă de nenumărate ori verificată în anii trecuți în Iugoslavia. Astfel, s-a hotărît organizarea unui împrumut popular în vederea completării fondurilor necesare. La această acțiune iau parte numeroase colective de muncă, instituții și cetățeni, ceea ce constituie o dovadă a adeziunii largi a populației la ideea înlăturării efectelor negative ale revărsării rîului Velika Morava și a modernizării arterei rutiere Belgrad-Niș, care face parte din magistrala ce leagă Europa occidentală de Asia Mică.

Care au fost motivele ce au determinat elaborarea și punerea în practică a acestor proiecte îndrăznețe ?

Morava curge prin cele mai pitorești și mai fertile regiuni ale Serbiei, adunînd apele de pe o suprafață ce constituie 43 la sută din teritoriul acestei republici. Pe cît este de binefăcător pentru cei 4 milioane de locuitori ce trăiesc în bazinul său, cît și pentru economia întregii zone de sud a Serbiei, Morava se transformă într-o stihie oarbă atunci cînd apele învolburate părăsesc albia și acoperă 240 000 hectare roditoare, distrugînd recolte, locuințe, întreprinderi industriale, paralizînd circulația. Specialiștii au calculat că, în decurs de 45 de ani, Morava s-a revărsat de 36 ori. În 1965, cînd pagubele provocate de inundații au fost apreciate la 840 milioane de dinari, a fost elaborat un program complex de regularizare a cursului, program care, o dată realizat, va aduce mari transformări, pe plan economic, în viața orașelor și a satelor situate de-a lungul Moravei și a afluenților ei, care cuprind o suprafață de aproape 38 000 kilometri pătrați. Totodată, înfăptuirea programului facilitează punerea în valoare a însemnatului potențial economic din bazinul Moravei.

Programul unic de amenajare a Moravei, a cărui adoptare a fost precedată de ample cercetări științifice, concretizate în numeroase hărți topografice și studii de specialitate, urmărește trei obiective principale : apărarea împotriva revărsării apelor, folosirea apelor pentru irigații, pentru producția de energie electrică, pentru aprovizionarea cu apă a localităților și întreprinderilor industriale, pentru navigație și turism, iar ultimul preconizează măsurile de prevenire a poluării apelor.

Înfăptuirea programului complex, ce presupune considerabile resurse materiale și la a cărui realizare contribuie în bună parte, prin muncă voluntară, brigăzi de tineri din întreaga țară, a început în urmă cu 10 ani. Realizarea lui a fost planificată pe o perioadă de 20 de ani, timp în care se vor ridica diguri în lungime de 223 kilometri, va fi regularizată albia rîului și afluenților săi pe o lungime de 234 kilometri, vor fi săpate canale adiacente însumînd 80 de kilometri, construite poduri și viaducte. De asemenea, programul cuprinde amenajarea a 18 lacuri de acumulare, ale căror ape vor produce aproape 1 miliard kWh energie electrică pe an și vor permite irigarea unei suprafețe de 280 000 de hectare, făcînd posibilă obținerea a două recolte pe an. Totodată, o suprafață de peste 150 000 hectare va fi pusă la adăpost împotriva eroziunilor.

Din acest amplu program, pînă la sfîrșitul anului trecut a fost realizată regularizarea albiei rîului pe o lungime de 83 kilometri și au fost efectuate lucrări însumînd 34 la sută din ceea ce se prevăzuse inițial. Apreciindu-se că ritmul nu s-a desfășurat conform prevederilor, au fost luate măsuri pentru intensificarea lucrărilor și a fost adoptat un program pentru perioada următoare de cinci ani, program care timp de trei luni a fost supus dezbaterilor publice. Printre altele, pînă în 1980 vor fi terminate patru lacuri de acumulare ce vor asigura, împreună cu cele realizate pînă în prezent, irigarea unei suprafețe de aproape 70 000 de hectare și producția unei cantități de energie electrică echivalentă cu 230 milioane kWh.

Actuala autostradă Belgrad-Niș nu mai corespunde traficului sporit ce înregistrează, uneori, și pînă la 30 000 autovehicule pe zi. De peste două luni au început lucrările de modernizare a acestei artere rutiere, care, în final, va avea o lărgime de 28 metri, ceea ce înseamnă cîte două benzi de circulație în ambele sensuri. Aceasta va permite sporirea traficului la peste 40 000 vehicule pe zi, făcînd posibilă circulația cu o viteză sporită și eliminarea situației actuale cînd, datorită aglomerației, se formează șiruri de vehicule de zeci de kilometri.

Specialiștii au calculat că, pentru realizarea acestor două mari obiective, mai sînt necesare trei miliarde dinari, sumă ce va fi acoperită prin împrumutul popular. În anii construcției socialiste în analele țării au fost înscrise acțiuni similare pentru vindecarea rănilor pricinuite de cutremurul de la Skoplie, extinderea celei mai mari uzine de automobile din Iugoslavia, construirea unei rețele de drumuri moderne în Bosnia și Hertegovina, în lungime de 1 500 de kilometri, construirea magistralei feroviare Belgrad-Bar, a hidrocentralei Mratinie și altele. La toate aceste apeluri au răspuns numeroase colective de muncă și locuitori, dînd dovadă de o înaltă conștiință cetățenească.

Aplicarea normelor legalității internaționale — exigență a unei noi ordini economice și politice mondiale

În epoca contemporană, edificarea unei noi ordini economice și politice — cerință obiectivă și obiectiv de luptă concret al popoarelor, în consonanță cu legitățile progresului istoric — reprezintă un amplu proces revoluționar, novator și, totodată, o operă multidimensională, care presupune operarea unor adînci transformări calitative în ansamblul raporturilor interstatale, în planul politic, juridic, economic și social, avînd ca finalitate făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Este vorba, în fapt, de o schimbare radicală a vechii politici anacronice, imperialiste, de asuprire, sub diferite forme, a popoarelor, și de instaurarea unor relații calitativ noi între națiuni, de construirea unei lumi în care problemele umanității să fie soluționate pe baza principiilor dreptului și moralei internaționale, pe temelia unor norme de drept democratice, corespunzătoare mutațiilor ce s-au produs pe arena mondială în favoarea forțelor progresului, democrației și păcii. Exprimînd deosebit de limpede această idee, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia în Raportul la Congresul al XI-lea : **„Este necesar să se pornească de la faptul că noua ordine nu înseamnă schimbarea vechiului ambalaj cu altul nou chiar dacă ar fi de aur. Schimbarea doar a ambalajului nu va soluționa problema ; dimpotrivă, va agrava și mai mult stările actuale de lucruri"...**

Noua ordine economică și politică, promovată azi de uriașe forțe politice, naționale și sociale la scară mondială, vizează în mod necesar o transformare de proporții fără precedent a relațiilor dintre țări și popoare, care să permită clădirea unei lumi a dreptății și echității, din care să fie eliminate pentru totdeauna vechea politică imperialistă bazată pe dominație, asuprire, hegemonie, forță și dictat, instrumentele acestei politici — forța militară, blocurile, bazele, trupele pe teritorii străine, colonialismul, neocolonialismul, discriminările față de oameni și popoare, inechitățile grave din sfera economică, în primul rînd decalajele și subdezvoltarea cu consecințele lor profund negative, care să asigure participarea plenară a tuturor statelor, pe picior de egalitate, la rezolvarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea, în condițiile luării în considerare și respectării stricte a drepturilor inalienabile ale fiecărui popor.

Un element central al noii ordini economice și politice — obiective aflate într-o strînsă și firească interdependență — îl reprezintă așezarea fermă la baza relațiilor dintre state, în toate cazurile și împrejurările, fără nici un fel de excepție, a principiilor dreptului și justiției, a normelor legalității internaționale, care și-au croit drum, s-au cristalizat și se impun cu tot mai multă vigoare în viața internațională, ca rezultat al prefacerilor înnoitoare din lume, al luptei hotărîte a popoarelor, a forțelor progresiste, antiimperialiste. Din alt unghi, normele dreptului internațional contemporan, care reprezintă rezultatul unui proces istoric — și care s-au impus continuu în lupta cu vechea „legalitate", ce însemna „dreptul celui mai tare", supunerea celui mai slab față de cel mai puternic, acceptarea dictatului unora în detrimentul altora — constituie temelia și armătura noii ordini, ele fiind destinate să slujească ca instrument de bază pentru crearea noii ordini, să reprezinte cadrul juridic al acesteia, să determine, prin eforturile conjugate ale tuturor statelor — mari, mijlocii și mici — instaurarea și triumful unei stări de autentică legalitate în viața internațională.

Aceasta înseamnă, pe plan politic și juridic, intensificarea eforturilor tuturor statelor, în primul rînd ale țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniate, nenucleare, a tuturor forțelor progresiste ale contemporaneității pentru întărirea autorității și aplicabilității normelor de drept și de legalitate internațională, sporirea rolului și capacității principiilor dreptului de a guverna și influența pozitiv ansamblul relațiilor dintre state. Înseamnă, în același timp, dezvoltarea progresivă, creatoare, a normelor și principiilor dreptului internațional, prin precizarea și îmbogățirea conținutului lor în raport cu interesele tuturor popoarelor și cu participarea tuturor. Este necesar, totodată, să se adopte garanții ferme, cu consensul tuturor statelor, care să asigure respectarea și aplicarea normelor dreptului internațional în relațiile dintre toate statele lumii, indiferent de mărime și potențial, de sistemul lor social-politic, de orice alte considerente.

A devenit un adevăr peremptoriu că, în zilele noastre, cînd viața internațională este deosebit de complexă și cînd în lume există peste 150 de state independente, soluționarea durabilă și în conformitate cu interesele tuturor popoarelor, a marilor probleme de care depind pacea, progresul și dezvoltarea popoarelor, este nevoie de respectarea și aplicarea regulilor dreptului internațional. Afirmarea și respectarea ansamblului principiilor și normelor dreptului internațional, care formează un tot unitar, cu valoare universală, dobîndește o importanță particulară în condițiile actuale, deosebit de complexe, ale vieții internaționale, în condițiile interdependențelor și interconexiunilor internaționale pe care revoluția tehnico-științifică le generează în raporturile interstatale, ale necesității participării, pe picior de egalitate, a tuturor statelor la căutarea și punerea în aplicare a soluțiilor la marile probleme ale lumii contemporane.

Principiile și normele de drept chemate să guverneze ansamblul raporturilor internaționale contemporane se află formulate, definite detaliat în Carta O.N.U., în declarația privind principiile relațiilor prietenești dintre state adoptate în mod solemn de Adunarea Generală în 1970, în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, într-un număr impresionant de tratate, acorduri, declarații, comunicate și alte documente bi și multilaterale semnate de diverse țări, la diferite niveluri, în ultimii ani.

Între acestea figurează dreptul sacru al fiecărui stat la existență, libertate, independență și suveranitate națională ; dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și hotărî și dezvolta în mod liber sistemul său politic, economic și social, conform cu propriile sale interese și fără nici un amestec din afară; dreptul suveran al fiecărui stat de a dispune de bogățiile sale naturale și de celelalte resurse pentru dezvoltarea economică și socială și bunăstarea poporului său, fără ingerințe străine; deplină egalitate în drepturi a tuturor statelor, indiferent de mărime, nivelul lor de dezvoltare, de sistemul lor politic, economic sau social ; dreptul fiecărui stat de a participa, în condiții de deplină egalitate, la examinarea și reglementarea durabilă a tuturor problemelor internaționale ; dreptul fiecărui stat de a beneficia de realizările științei și tehnologiei moderne ; dreptul fiecărui stat de a colabora cu toate celelalte state, în toate domeniile, pe baza avantajului reciproc ; dreptul și obligația statelor, indiferent de sistemul lor politic și social, de a coopera între ele în vederea menținerii păcii și securității internaționale, precum și pentru favorizarea progresului economic și social al tuturor națiunilor, în special al țărilor în curs de dezvoltare ; obligația tuturor statelor de a nu interveni, sub nici o formă și sub nici un pretext, în treburile interne sau externe ale oricărui alt stat ; obligația statelor să se abțină de a recurge la amenințarea cu forța sau folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau independenței politice a oricărui stat ; obligația statelor de a se abține în relațiile lor internaționale de la orice fel de constrîngeri de ordin militar, politic, economic sau de altă natură, sub orice pretext, în orice circumstanțe și sub orice formă, împotriva altui stat ; dreptul inerent al fiecărui stat la legitimă autoapărare, individuală sau colectivă ; obligația statelor de a rezolva toate diferendele dintre ele exclusiv prin căi și mijloace pașnice ; dreptul fiecărui stat la pace și obligația sa de a contribui la menținerea acesteia ; obligația fiecărui stat de a respecta drepturile fundamentale ale statelor, care nu sînt susceptibile de nici o alterare, și pe acelea de care ele se bucură, în conformitate cu dreptul internațional ; îndatorirea fiecărui stat de a îndeplini cu bună credință obligațiile asumate în conformitate cu Carta O.N.U., normele și principiile de drept internațional unanim recunoscute, precum și acordurile internaționale valabile potrivit acestor norme.

Experiența internațională — mai îndepărtată sau mai recentă — atestă de o manieră concludentă că, atunci cînd aceste principii au fost respectate cu strictețe,

drepturile popoarelor au fost salvgardate, pacea, securitatea și cooperarea internațională au fost asigurate ; dimpotrivă, atunci cînd principiile și normele dreptului au fost încălcate, ignorate sau nesocotite, parțial ori total, în forme directe sau escamotate, s-au adus grave știrbiri independenței și libertății popoarelor, înțelegerea, pacea, securitatea și cooperarea au fost amenințate și primejduite.

În planul juridic, noua ordine economică și politică internațională se întemeiază pe recunoașterea și garantarea necondiționată a dreptului fiecărui popor de a-și decide singur destinele, de a alege, fără nici un amestec străin, calea dezvoltării sale politice, economice, sociale și culturale, de a dispune în mod suveran de resursele teritoriului ce-i aparține. Acest drept pune într-o puternică lumină afirmarea viguroasă a națiunilor independente în epoca contemporană, rolul lor primordial, determinant în evoluția societății omenești, în viața internațională. Respectarea dreptului imprescriptibil al fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, fără amestec străin, de a-și organiza viața așa cum dorește, reprezintă o cerință obiectivă a vieții internaționale, un principiu amiral, cheia de boltă a întregului ansamblu de principii, a legalității internaționale, temelia însăși a păcii și securității. Sublinierea acestui principiu se impune cu și mai multă necesitate în prezent, cînd unele forțe retrograde formulează o serie de atacuri al căror scop îl constituie ignorarea, eludarea ori eroziunea conceptului și a politicii de independență și suveranitate națională a popoarelor, încercînd să acrediteze ideea eronată că națiunea, independența și suveranitatea ar fi categorii sociale perimate, ce nu ar mai corespunde actualului stadiu al dezvoltării istorice, cînd omenirea ar fi intrat în epoca diferitelor organisme supranaționale sau s-ar afla împărțită în zone politice, militare ori de altă natură. Pe plan filozofic și teoretic se fac eforturi de acreditare a tezei potrivit căreia popoarele, în special cele din țările mici și mijlocii, trebuie să renunțe la independență și suveranitate, sau să cedeze o parte din acestea — teză care, avînd o esență imperialistă, reprezintă, în fapt, o nouă formă de promovare a politicii de negemonie, dominație și asuprire. **„Subaprecierea cauzei suveranității popoarelor** — sublinia recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu — dovedește o gravă neînțelegere a realităților lumii contemporane, în care apărarea și consolidarea independenței constituie o cerință legitimă, progresistă, revoluționară, aflată la ordinea zilei... Iată de ce Partidul Comunist Român, România pun la baza întregii politici externe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și renunțării la forță în relațiile dintre state. De aceea ne pronunțăm cu hotărîre pentru unirea rîndurilor clasei muncitoare, a tuturor forțelor progresiste de pretutindeni, deoarece numai astfel se poate asigura promovarea unei politici noi, care să permită fiecărei națiuni dezvoltarea liberă, victoria pe calea făuririi unei vieți mai bune, progresul și civilizația internațională".**

Afirmarea, promovarea, transpunerea în viață și înrădăcinarea trainică a noilor principii democratice, de relații interstatale, ca temelie a unei noi ordini internaționale, constituie, așa cum este bine știut, o linie directoare primordială a întregii politici externe a României. Într-adevăr, prin întreaga ei activitate internațională, amplă, dinamică și constructivă, prin luările de poziție în marile probleme ale lumii de azi, prin tratatele, acordurile, declarațiile solemne și comune, prin comunicatele adoptate la cel mai înalt nivel și la alte niveluri cu alte state, situate pe toate continentele, în care sînt înscrise la loc de frunte principiile și normele dreptului internațional, prin ansamblul acțiunilor sale pe plan mondial, România și-a adus o contribuție deosebit de valoroasă, larg recunoscută și prețuită, la afirmarea dreptului și legalității ca o componentă esențială a noii ordini economice și politice mondiale.

După cum este știut, România a participat activ, a venit cu numeroase propuneri și inițiative concrete, în procesul de codificare și dezvoltare progresivă a principiilor și normelor dreptului internațional, această activitate găsindu-și expresia în contribuțiile românești la elaborarea Declarației O.N.U. referitoare la principiile dreptului internațional privind relațiile prietenești și cooperarea între state (adoptată de Adunarea Generală la 24 octombrie 1970), a altor documente internaționale care precizează și detaliază cuprinderea și conținutul normelor legalității. Concepția României în această problematică și-a găsit o strălucită expresie în documentul prezentat la O.N.U., la 12 noiembrie 1975, cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației, în care se relevă, între altele : „Este o cerință imperioasă a popoarelor ca Organizația Națiunilor Unite să-și sporească contribuția la promovarea trainică în viața internațională a relațiilor noi, bazate pe principiile deplinei egalități în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, pe renunțarea la forță și la amenințarea cu folosirea forței în raporturile interstatale, pe respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a-și alege de sine stătător calea dezvoltării economico-sociale și politice". Sesizînd mutațiile ce au loc în lumea contemporană, imperativul așezării stricte, în toate împrejurările, la baza raporturilor interstatale a acestor principii, obligația juridică a tuturor de a le respecta și aplica, țara noastră a propus, în documentul amintit, elaborarea și adoptarea în cadrul O.N.U. a unui **Cod de conduită cu caracter universal în care să fie statuate drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor** și, totodată, a avansat propuneri privind principalele prevederi ale acestui important instrument internațional.

O altă contribuție a țării noastre se referă la sublinierea în permanență a necesității ca aceste principii să-și găsească aplicarea deplină și unitară, ca un tot integral — în domeniul politic, în sfera raporturilor economice, culturale, tehnico-științifice, în ansamblul raporturilor, multiple și de o mare diversitate, ce se stabilesc în epoca noastră între națiunile independente și suverane.

Se poate afirma că prin relațiile de tip nou pe care țara noastră le dezvoltă cu statele socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii — mari, mijlocii și mici — prin formele de cooperare economică, tehnico-științifică sau de altă natură pe care le practică, prin participarea activă la elaborarea și punerea în aplicare de soluții la marile probleme ale contemporaneității — România a făcut dovada concludentă și consecventă a preocupării constante pentru respectarea strictă de către toate statele și față de toate statele a principiilor dreptului internațional, pentru transpunerea lor în viață în interesul dezvoltării libere și prospere a fiecărui popor, al păcii, cooperării și înțelegerii internaționale. Nu există domeniu al raporturilor interstatale sau problemă de interes general în care țara noastră să nu se fi pronunțat pentru soluții și reglementări în spiritul respectării întocmai și ferme a normelor dreptului. Ori de cîte ori aceste principii au fost încălcate sau nesocotite, glasul României a răsunat ferm și fără echivoc în favoarea respectului normelor dreptului, legalității, în apărarea victimelor nerespectării principiilor dreptului internațional — fapt care demonstrează atașamentul sincer al țării noastre față de legalitatea internațională, principialitatea politicii externe românești și, totodată, constituie o sursă importantă a prestigiului înalt pe care România și l-a cucerit în lumea de azi.

Militînd neabătut pentru instaurarea unor relații de tip nou, democratice, între state, pentru făurirea unei noi ordini economice și politice, România pornește de la considerentul principial al menirii istorice a țărilor socialiste, ca promotoare ale edificării unei lumi mai bune și mai drepte, în care să fie garantată împlinirea aspirațiilor de libertate, independență, pace și progres ale tuturor popoarelor. Prin raporturile de tip nou dintre ele, care trebuie să ofere un model de relații juste și echitabile între state independente și suverane, pe deplin egale în drepturi, țărilor socialiste le revine misiunea de înaltă răspundere în fața istoriei de a se situa ferm în fruntea luptei ce are loc la scară mondială pentru triumful principiilor dreptului și legalității, pentru o nouă ordine politică și economică — în aceasta aflîndu-se unul din marile izvoare ale sporirii permanente a prestigiului și forței de atracție a socialismului în lume. Un rol determinant în formularea și promovarea principiilor dreptului internațional ca bază a politicii externe românești și, totodată, a relațiilor dintre state în epoca contemporană l-a avut și îl are activitatea remarcabilă, teoretică și practică, a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu cîtă vigoare și limpezime exprimă președintele țării noastre valoarea principiilor dreptului internațional în epoca noastră : **„Aceste principii, îmbrățișate tot mai larg de popoare** — spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu — se afirmă cu tot mai multă acuitate ca singurele în măsură să chezășuiască relații normale și fructuoase între state, să evite noi conflicte, să însănătoșească climatul internațional... Noi considerăm că, într-un anumit sens, aceste principii sînt pentru societatea omenească de astăzi, pentru relațiile de colaborare în lume, așa cum sînt apa și aerul pentru existența omului. Cum am putea să renunțăm la apă și la aer ? Ar însemna să renunțăm la viață. Nu, nu putem renunța la aceste principii, pentru că ele constituie condiția vieții noastre independente și libere, condiția vieții independente și libere a tuturor națiunilor lumii".**

În ceea ce o privește, țara noastră nutrește convingerea fermă că numai prin promovarea și aplicarea neabătută de către toate statele a acestor principii, a normelor legalității internaționale, se poate dezvolta o cooperare rodnică între națiuni, se pot edifica relații de încredere, înțelegere și prietenie între popoare, pot fi evitate stările de încordare, criză și conflict, pot fi găsite soluții în problemele arzătoare de care depind pacea, securitatea și progresul general, se poate înainta către obiectivul făuririi unei noi ordini economice și politice mondiale, al construirii unei lumi mai drepte și mai bune.

Nicolae Chilie

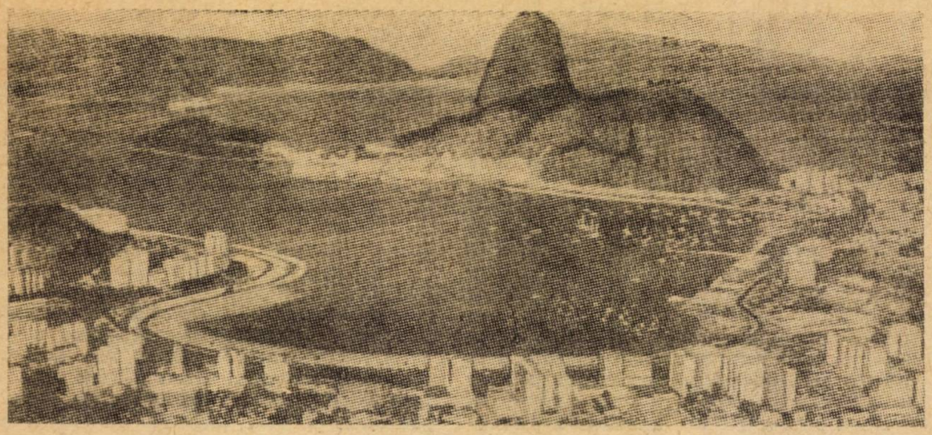

Rio de Janeiro, așezat în splendidul golf Guanabara

REPORTAJ PE GLOB

BRAZILIA — o imensă deschidere spre viitor

Victor Stamate

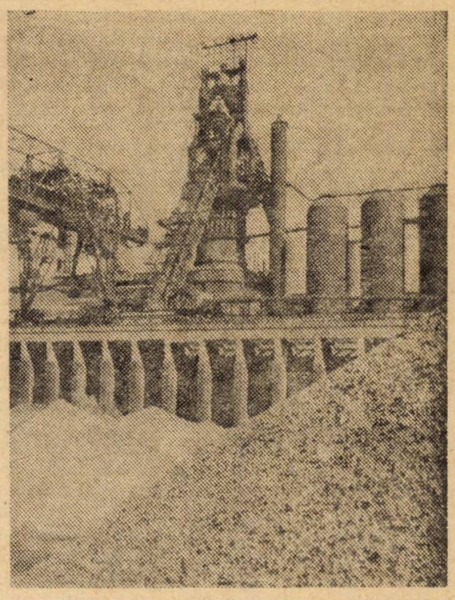

Uzina siderurgică de la Volta Redonda

Imaginea de astăzi a Braziliei nu poate fi desprinsă de marile dimensiuni ale țării, ale apelor și bogățiilor sale, de ceea ce brazilienii au creat, de-a lungul anilor și, mai ales, de ceea ce își propun să facă. De pe acum, Brazilia se mîndrește de a avea cea mai modernă capitală din lume, Brasilia — denumită, pe drept cuvînt, orașul secolului XXI —, de a avea cel mai mare stadion, Maracana, cu 200 000 de locuri, un oraș, Rio de Janeiro – pe care, de asemenea, brazilienii îl socotesc a fi cel mai frumos din lume — așezat în splendidul golf Guanabara, cu o plajă celebră, Copacabana, oraș dominat, de sus, de monumentalul Corcobado și de vestita stîncă „Pan de Açucar". Despre carnavalul din Rio — tradiționala sărbătoare a cîntecului și dansului brazilian, ce se desfășoară anual, nopți în șir, într-o dezlănțuire fantastică de ritm și veselie — brazilienii spun că este „cel mai mare spectacol al lumii".

Cu o suprafață de peste 8 500 000 km pătrați și cu o populație care crește vertiginos, depășind 100 de milioane de locuitori, Brazilia este, totodată, cea mai mare țară a continentului latino-american, ea însăși un subcontinent. Amazonul, uriașul fluviu care străbate Brazilia de la est la vest, împreună cu sutele de afluenți, formează cel mai mare bazin hidrografic din lume. Uriașe sînt și resursele sale naturale cunoscute, fără a mai vorbi de cele care se află în faza de explorare.

Dacă, în trecut, dimensiunile economice ale Braziliei se raportau la cafea sau la cauciucul natural — țara deținînd primatul pe plan mondial la aceste produse — astăzi Brazilia a devenit principala forță industrială a continentului latino-american. Creșterea în ritm rapid a puterii economice a Braziliei este legată direct de „marșul" spre vest și spre nord, de descoperirea și punerea în valoare a unor imense bogății. Însăși mutarea capitalei de la Rio la Brasilia, cu peste 1 000 de kilometri în interiorul țării, reprezintă imaginea uriașei deplasări de forțe umane către aceste zone ale viitorului.

Dintre acțiunile întreprinse, cea mai spectaculoasă este aceea care vizează Amazonia. Magistrala rutieră cunoscută sub numele de **Transamazonia**, al cărui prim tronson a fost inaugurat în 1970, reprezintă artera principală, cu numeroase ramificații, a unei opere temerare de punere în valoare a unei zone de mari proporții, cu imense bogății. Acolo unde, pînă nu demult, nu călcase piciorul omului modern (ci doar de triburi de indieni, care și aici, la fel ca și în alte zone periferice ale Braziliei, s-au păstrat intacte, ca în epoca primitivă), au început să țîșnească, din adîncurile pămîntului, jeturi de petrol și gaze naturale, au apărut uzine și fabrici, baraje și centrale hidroelectrice, exploatări miniere, forestiere, așezări urbane, o întreagă lume a viitorului. Mijloacele moderne au permis și permit descoperirea, din avion sau din elicopter (dotate cu aparate electronice speciale), a numeroase zăcăminte de fier, bauxită, mangan și alte minerale.

Toată această grandioasă antrepriză de descoperire și punere în valoare a unor incomensurabile resurse naturale beneficiază de o prezență umană tot mai masivă în **noul El Dorado**. Exemplul cel mai elocvent îl repre-

Noua capitală a țării, Brasilia, și-a sporit populația, în ultimii ani, de la 200 000 la 1 000 000 de locuitori

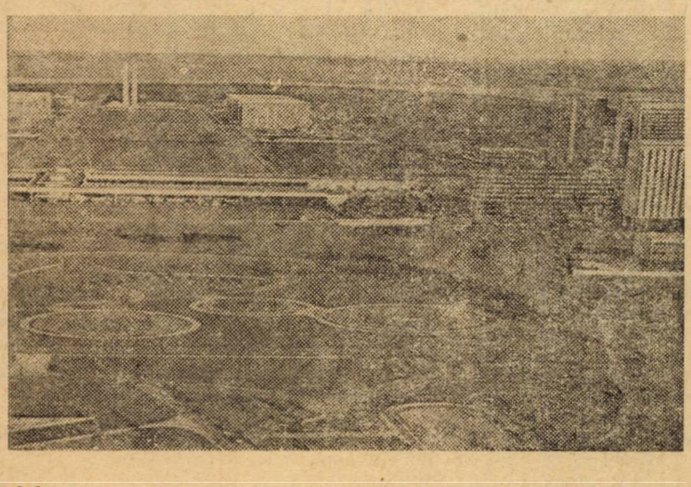

În Amazonia, regiune în care, pînă nu demult, nu călcase piciorul omului modern, au apărut importante obiective industriale

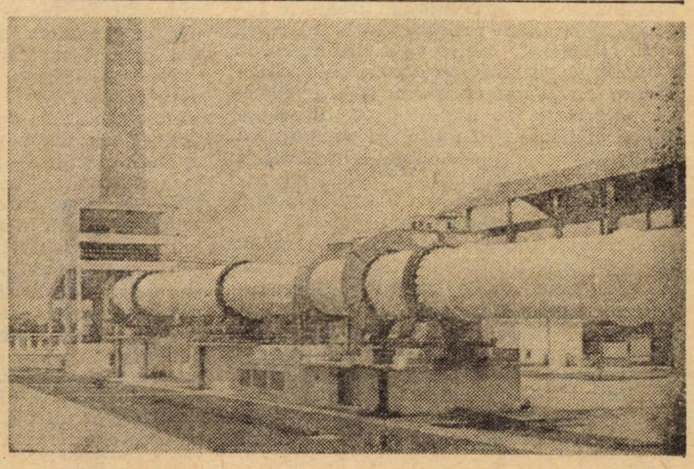

zintă Brasilia — operă arhitectonică îndrăzneață a celebrului arhitect Oscar Niemayer și a colaboratorului său apropiat Lucio Costa — oraș care, în mai puțin de 10 ani, și-a sporit populația de la 200 000 la 1 000 000 de locuitori. Minunile arhitecturii moderne din Brasilia — clădirea Parlamentului, palatele Planalto, Itaramati sau Alvorada, arterele sale suspendate, fără trotuare și intersecții — au fost completate cu numeroase obiective gîndite și proiectate tot într-o viziune modernă : colosi siderurgici, uzine metalurgice, șantiere navale, fabrici de tractoare și autovehicule, combinate chimice și petrochimice, centrale electrice, cu realizări ultramoderne de infrastructură — autostrăzi, magistrale feroviare, aeroporturi — care dau măsura puterii economice de azi a țării, prefigurînd, de pe acum, imaginea de mîine a Braziliei.

S-a vorbit, și se vorbește încă, de „miracolul economic brazilian", care nu este altceva decît rezultatul acestei acțiuni îndrăznețe de industrializare, de deplasare continuă spre platourile din interiorul țării și spre jungla amazoniană. Specialiștii brazilieni, cu care am stat de vorbă în timpul vizitei pe care am făcut-o în această țară, susțin că, în zonă, se află unele din cele mai mari concentrări de minereuri de pe glob — fier, cositor, aur, uraniu, bauxită, sare — precum și imense rezerve de petrol și gaze naturale. Se susține, de asemenea, că valoarea bogăției forestiere se ridică la 500 miliarde de dolari. Iată, sintetic, cîteva repere ale marilor disponibilități de azi, dar mai ales de mîine, ale Braziliei, ce deschid perspective din cele mai promițătoare dezvoltării țării, creșterii nivelului de trai și de civilizație al harnicului și întreprinzătorului său popor.

Desigur, progresul economic spectaculos al Braziliei nu este scutit, în condițiile relațiilor capitaliste, al penetrației monopolurilor străine, în special nord-americane, în economia țării, de o serie de dificultăți, contradicții și confruntări politico-sociale. Esențial este, însă, efortul Braziliei de a-și avea propria sa identitate economică, de a-și asigura o dezvoltare impetuoasă a economiei naționale și, în acest context, să lichideze discrepanțele, unele paradoxale, dintre tot ceea ce a realizat ea mai frumos și mai modern și acele zone care așteaptă, de sute de ani, intervenția binefăcătoare a omului modern.

Esențial este, de asemenea, și faptul că Brazilia realizează nu numai această deschidere către teritoriile din interiorul țării — acolo unde se află principalele izvoare ale devenirii sale — ci și spre lumea exterioară. În acest cadru se înscriu și relațiile dintre România și Brazilia, relații cu o veche tradiție (Brazilia este una din primele țări latino-americane cu care România a stabilit relații diplomatice, încă din secolul trecut) între două popoare cu puternice afinități de limbă și cultură. Un moment de mare însemnătate în evoluția ascendentă a raporturilor româno-braziliene l-a constituit vizita oficială în Brazilia, făcută anul trecut de președintele Nicolae Ceaușescu, documentele de o deosebită importanță semnate la Brasilia cu acest prilej de șefii de stat ai celor două țări, care creează perspective dintre cele mai favorabile dezvoltării și extinderii pe multiple planuri a colaborării și cooperării între țările noastre.

Există condițiile necesare pentru ca aceste raporturi, dominate de voința comună a două națiuni, deși depărtate geografic una de alta, dar foarte apropiate prin eforturile lor pe calea progresului, păcii și bunăstării, să cunoască și în anii ce vin o dezvoltare continuă, în beneficiul ambelor țări și popoare.

Vizitînd Brazilia, am reținut, dincolo de imaginea fascinantă a acestei țări, a orașelor și platourilor sale, cuvintele care definesc gîndurile de astăzi și de mîine ale brazilienilor : „Depărtîndu-ne de Rio spre Brasilia, ne apropiem tot mai mult de noi înșine și de o deschidere spre lume".

REPORTAJ PE GLOB

SAN MARINO

Rodica Dumitrescu

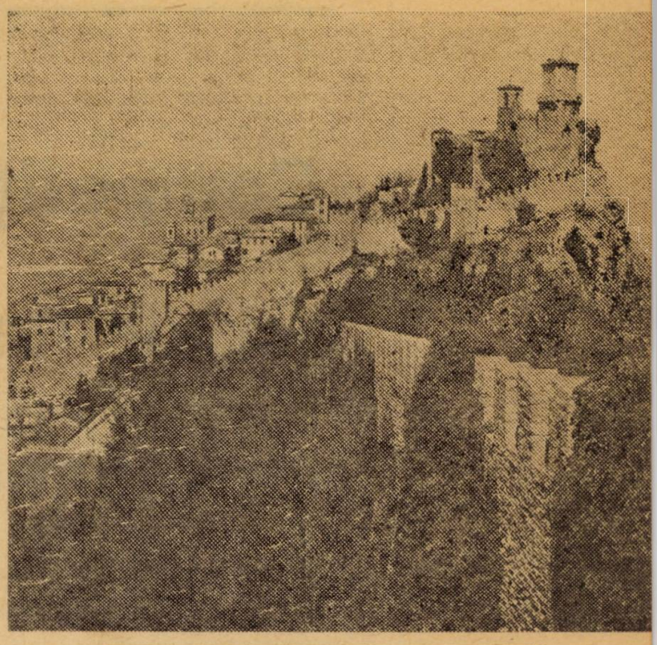

Panoramic sanmarinez

„Odinioară — scria Giuseppe Rossi în a sa «Storia Breve della Republica di San Marino» —, vocea bătrînilor și preceptele celei mai bune politici ne îndemnau să repetăm o maximă care suna cam așa : «noti a noi, ignoti ad ogni altro» («știuți de noi, neștiuți de nimeni»). Sărăcia și izolarea de lume — aceasta era prudența și interesul lor cotidian. Astăzi, însă, cînd pe coastele muntelui Titano se cațără benzile unei duble șosele asfaltate, nu mai este posibil să mai rămînem străini de viața care ne înconjoară. Trebuie să renunțăm la vechile fortărețe, să coborîm la șes, pentru a ne prezenta ca oameni liberi în concertul popoarelor, pentru a face astfel ca întreaga lume să recunoască drepturile de libertate și suveranitate ale Republicii San Marino".

Cuvintele istoricului sanmarinez sintetizează imaginea despre sine a unui popor, conștient de moștenirea spirituală pe care i-a lăsat-o istoria sa milenară : platoșa onoarei care i-a împiedicat pe sanmarinezi să se lase oprimați sau să-i oprime ei pe alții. Este simbolul și mîndria acestui adăpost al libertății care se numește Republica San Marino.

O țară mică, al cărei popor avea să se organizeze în comunitate liberă în zorii secolului IV și care, începînd din 1463, a pus capăt oricărui act de război sau ofensă față de lumea din afară, încredințîndu-și soarta și supraviețuirea independentă relațiilor de pace, bună vecinătate și prietenie cu celelalte popoare.

Așa cum în trecut, Republica San Marino a știut să-și clădească și să-și apere libertatea (nu întîmplător deviza „Libertas perpetua" stă înscrisă pe stema țării), azi ea își manifestă deschis tradiționala sa vocație spre pace. „Acelora care cer Republicii San Marino un răspuns la invocațiile de pace — declara secretarul de stat pentru afacerile externe și politice al acestei țări, în cuvîntul său, la tribuna de la Helsinki a Conferinței la nivel înalt pentru securitate și cooperare în Europa —, li se poate răspunde, cu inima senină, dincolo de orice exaltare inutilă, că existența însăși a Republicii San Marino este un răspuns afirmativ, adevărat, loial și totdeauna prezent".

Pornind de la ideea că imaginea lumii actuale impune tot mai mult necesitatea „unui circuit viu, continuu și amplu, care să lege fără deosebire toate popoarele europene", Republica San Marino își manifestă în mod permanent aspirația sa tradițională de pace și prietenie, concretizînd-o în politica externă a țării, o politică a dialogului deschis, constructiv, util.

În interiorul anticei Porta del Loco

Un dialog în care România constituie un interlocutor aparte, date fiind aspirațiile și idealurile noastre comune întărite, prin secole, de originea latină comună, de afinitățile de limbă și cultură. Un dialog desfășurat inițial în domeniul spiritual, continuat apoi în cel politic. Și, deși relațiile oficiale româno-sanmarineze sînt de dată recentă, fiind concretizate în urmă cu opt ani, în 1968, prin crearea reprezentanțelor consulare, ele cunosc o evoluție fertilă, mereu ascendentă. Vizita din 1973 a președintelui Nicolae Ceaușescu în San Marino (prima vizită oficială a unui șef de stat în țara de pe muntele Titano), precum și vizita de anul trecut în România a căpitanilor-regenți au dat noi și puternice impulsuri dezvoltării raporturilor noastre, la un nivel superior și în planuri multiple, pe calea unei căutări permanente de apropiere și înțelegere reciprocă.

Competiţia occidentală aur-monede

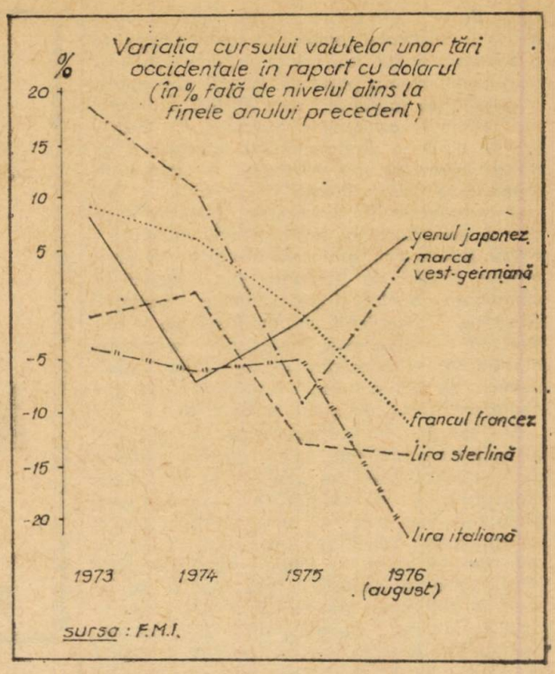

Dificultăţile francului francez şi, dimpotrivă, ascensiunea celui elveţian pe pieţele de schimb, perturbaţiile în rîndul monedelor rămase în „şarpele valutar" vest-european (marcate de faptul că florinul olandez, coroanele daneză, suedeză şi norvegiană şi, mai ales, francul belgian reuşesc tot mai greu să ţină pasul cu marca vest-germană, pentru a se păstra în interiorul mecanismului respectiv), o anumită stabilizare a cursului lirelor sterline (britanică) şi italiană, întărirea poziţiilor dolarului american şi yenului japonez, în sfîrşit, scăderea sensibilă a preţului aurului constituie principalele tendinţe ce se manifestă, în prezent, pe scena monetară apuseană. Explicaţiile acestor tendinţe — dintre care unele contrastează cu cele observate în ultimii ani — se află în înseşi actualele evoluţii general-economice pe plan interoccidental.

În plină perioadă de „stagflaţie" (proliferarea inflaţiei concomitent cu stagnarea activităţii economice), la scara de ansamblu a ţărilor capitaliste industrializate, şi în condiţiile marilor tensiuni financiare generate de majorările repetate ale preţului petrolului, s-a constatat, pe tărîm monetar, o accentuare generală a neîncrederii în valute, pusă în evidenţă, între altele, de deplasarea interesului deţinătorilor de fonduri către valorile mai „sigure" (ferite de efectele eroziunii inflaţioniste), ceea ce şi explică, în principal, creşterea spectaculoasă, din anii trecuţi, a preţului aurului, care ajunsese, în 1974, să depăşească plafonul record de 200 dolari uncia. Ţinînd cont, însă, de evoluţiile diferite ale unora sau altora dintre monede, s-a observat, totodată, o anumită orientare a transferurilor de capitaluri spre valutele acelor ţări care, în perioada respectivă, au cunoscut, comparativ, într-o mai mică măsură efectele recesiunii sau care, cel puţin, au înregistrat rate mai reduse ale inflaţiei (R.F.G., Elveţia).

Apariţia unor semne de anumită înviorare a conjuncturii şi de reluare a activităţii de investiţii a reiterat interesul faţă de deţinerea fondurilor în monede, în vederea plasării lor în circuitul economic. Vînzările de aur au sporit şi, ca urmare, preţul metalului galben s-a înscris pe o curbă descendentă. Transferurile de capitaluri în monede s-au intensificat, vizate fiind, însă, îndeosebi valutele acelor ţări care sînt, actualmente, mai avansate în depăşirea recesiunii sau care au reuşit să coboare la un nivel mai scăzut ritmul inflaţiei interne. Capitalurile speculative — denumite, sugestiv, „hot-money" („bani fierbinţi"), avînd în vedere sensibilitatea lor de barometru la schimbările conjuncturale de pe o piaţă sau alta — s-au deplasat, astfel, spre dolarul american şi yenul japonez (în S.U.A. şi Japonia semnele relansării economice părînd să fie mai marcate decît în celelalte ţări capitaliste dezvoltate), iar, în Europa occidentală, spre marca vest-germană şi francul elveţian (R.F.G. şi Elveţia prezentînd o situaţie economică mai favorabilă şi o inflaţie mai redusă în comparaţie cu celelalte ţări vest-europene).

În schimb, a continuat „fuga" de fonduri dinspre monede precum francul francez, lira sterlină, francul belgian, lira italiană şi altele — valute ale unor ţări în care relansarea întîrzie, inflaţia şi şomajul se menţin la cote ridicate, deficitul balanţelor de plăţi rămîne important şi în care, într-un mod mai pronunţat sau mai puţin pronunţat, se resimt repercusiunile secetei din această vară. Datorită unor însemnate credite internaţionale acordate Marii Britanii, lira sterlină, după accentuate scăderi, pare, în ultimele săptămîni, să cunoască o anumită stabilizare pe pieţele de schimb. Pe o linie oarecum similară se înscrie cursul lirei italiene, deţinătorii de fonduri stînd în expectativă pînă la angajarea efectivă a măsurilor economice preconizate de noul guvern democrat-creştin şi conturarea primelor lor rezultate concrete.

Acesta este contextul general-economic în care s-au produs şi care explică tendinţele, în plan monetar interoccidental, anterior menţionate. Manifestarea acestor tendinţe este, de asemenea, legată de evoluţiile diferenţiate din conturile externe ale ţărilor occidentale. Masivele deficite înregistrate pe ansamblul ţărilor respective, în condiţiile puternicelor creşteri ale preţului petrolului, s-au redus substanţial în ultimul timp, atît datorită restrîngerii consumului de ţiţei (prin consecinţele recesiunii şi ale unor măsuri de economisire), cît mai ales datorită sporirii sensibile de către aceste ţări a preţurilor exporturilor lor de produse industriale, practică prin care „nota de plată" a costului majorat al petrolului a fost, de fapt, transferată ţărilor în curs de dezvoltare. În decurs de numai doi ani (1974—1975), preţurile în exporturile ţărilor capitaliste industrializate au crescut cu peste 35 la sută. În mod corespunzător, a sporit costul importurilor pentru ţările în curs de dezvoltare. Doar în 1975, aceste din urmă ţări au fost nevoite să cheltuiască cu 20 la sută mai mult decît în 1974 pentru achiziţiile lor de produse industriale, deficitul balanţelor de plăţi pe ansamblul ţărilor respective depăşind, ca urmare, fabuloasa sumă de 40 miliarde dolari, de la 9 miliarde dolari în 1973. În schimb, în conturile externe ale ţărilor capitaliste industrializate, s-a ajuns la o relativă echilibrare. Dar, dacă pe ansamblu se tinde spre o asemenea echilibrare, pe ţări situaţia este diferită, unele (R.F.G., S.U.A., Japonia) înregistrînd excedente, altele (Franţa, Italia, Marea Britanie, respectiv ţări unde inflaţia internă este mai ridicată şi, deci, competitivitatea externă a mărfurilor mai redusă) continuînd să cunoască deficite. Poziţiile monedelor pe pieţele de schimb resimt, iar orientarea transferurilor de capitaluri dintr-o monedă într-alta reflectă şi, într-o măsură, accentuează aceste diferenţieri existente în situaţia balanţelor comerciale şi de plăţi ale ţărilor occidentale. În general, se poate constata că preconizatele efecte de descurajare a mişcărilor speculative de capitaluri, atribuite cursurilor de schimb fluctuante, se dovedesc destul de limitate, asemenea mişcări continuînd să se producă (deşi întrucîtva cu o intensitate mai slabă), antrenate fiind, în ultimă instanţă, de evoluţiile diferite ale inflaţiei, conturilor externe şi creşterii economice în ţările occidentale.

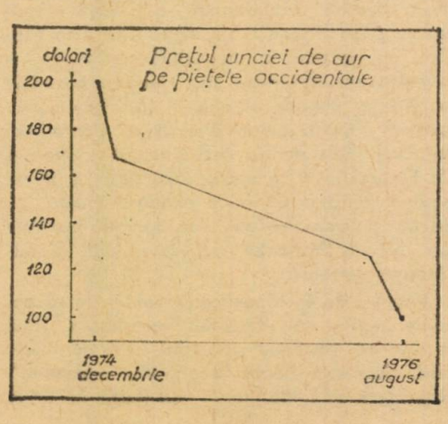

În ce priveşte scăderea sensibilă a preţului aurului, se poate aprecia că, alături de relansarea interesului faţă de deţinerea de monede în condiţiile înviorării conjuncturii şi atenuării repercusiunilor financiare ale crizei petrolului, tendinţa are explicaţii şi în domeniul strict monetar. Creşterea spectaculoasă a preţului aurului din anii trecuţi a avut drept consecinţă ruperea „de facto" a legăturii teoretice şi, într-o măsură, practice dintre aur şi lumea monedelor, în contextul în care decalajul dintre preţul aurului pe piaţă şi preţul său

oficial sporise de aproape 5 ori, fără ca aceasta să antreneze schimbarea raporturilor oficiale dintre aur și celelalte monede sau a celor dintre acestea din urmă. De altfel, tocmai în asemenea condiții, prețul oficial al metalului galben a fost abandonat, renunțîndu-se la aur ca numitor comun al valorilor paritare ale monedelor, precum și ca unitate de valoare a „drepturilor speciale de tragere" (DST) — monedă de cont instituționalizată în cadrul Fondului Monetar Internațional (F.M.I.), prin referire la care este exprimată valoarea diverselor monede (și al cărui conținut valoric este stabilit, în mod experimental, pe baza mediei cursurilor a 16 monede, reprezentate, într-un „coș", potrivit anumitor proporții).

Aceasta nu însemna, cîtuși de puțin, scoaterea aurului din funcțiile sale monetare, metalul galben putînd să continue și continuînd de fapt să fie utilizat în calitate de rezervă monetară. Statele Unite, însă, partizane declarate ale tezei „demonetizării" aurului (pierderea de către acesta a funcțiilor sale monetare), au folosit creșterea prețului metalului galben ca argument pentru promovarea acestei teze, afirmînd că, în condițiile fluctuării libere pe piață a prețului său, aurul a încetat să mai constituie un etalon monetar (cu un „preț oficial") în funcție de care monedele să-și exprime valoarea, el rămînînd doar o simplă „materie primă", al cărei preț poate înregistra scăderi sau creșteri, ca și prețurile altor materii prime. Pentru ca autoritățile monetare să dovedească lipsa de legătură a aurului cu lumea monedelor, caracterul său de materie primă oarecare, era necesar, potrivit concepției americane, ca ele însele să arate că se desprind de acest „mit" al aurului monetar, începînd, cel puțin simbolic, să vîndă pe piață aur din propriile tezaure monetare. Trecînd la acțiune, Statele Unite au ridicat interdicția, datînd de peste 40 de ani, ca particularii americani să dețină aur, autoritățile guvernamentale inițiind, în acest sens, vînzări la licitație pe piața internă a unor cantități de metal galben din rezervele lor. Obiectivul de fapt urmărit prin asemenea acțiuni, ca și prin susținerea tezei „demonetizării" aurului a fost acela al întăririi pozițiilor dolarului pe piețele de schimb.

Vînzărilor americane de aur li s-au adăugat cele efectuate de F.M.I., potrivit noilor reglementări statutare adoptate în cadrul acestei organizații și care prevăd, între altele, reducerea cu o treime (50 milioane uncii) a deținerilor de aur ale F.M.I., din care 25 milioane uncii urmează a fi distribuite proporțional țărilor membre la vechiul preț oficial de 35 dolari uncia (de fapt, o restituire a unei părți din aurul depus la F.M.I.), iar alte 25 milioane uncii urmînd a fi vîndute prin licitații publice în folosul țărilor celor mai slab dezvoltate (primele două licitații au avut loc la 2 iunie și 14 iulie 1976). Raportul dintre cerere și ofertă pe piața aurului a resimțit efectele acestor vînzări, prețul metalului galben coborînd la puțin peste 100 dolari uncia. Cei mai mulți economiști și comentatori de specialitate nu se grăbesc să considere această tendință drept ireversibilă. „Cu cît se pretinde negarea utilității lui — declara un reprezentant al cercurilor oficiale de la Paris — cu atît realitatea pieței se impune, cu cît se pretinde să se izgonească aurul din relațiile internaționale, cu atît se constată că el revine, eventual, sub o altă formă". Persistența unei puternice inflații pe piețele occidentale nu constituie, în acest sens, decît terenul propice al relansării, în orice moment, a interesului deținătorilor de fonduri pentru metalul galben — ca valoare ferită de efectele eroziunii inflaționiste — și, deci, al unei noi creșteri a prețului aurului.

Ilie Șerbănescu

APA — această bogăție de neprețuit

An de an englezii erau îndemnați de anunțuri publicitare să-și petreacă vacanțele în sudul Europei, în Spania mai cu seamă, unde vor găsi căldură și mult soare. Dar nici nu sosiseră lunile de vară și o căldură de multă vreme neîntîlnită scălda, în 1976, țărmurile și ținuturile englezești ; un soare fierbinte asemănător celui din imaginile viu colorate ale reclamelor turistice era pregătit să ardă oameni și iarbă. Pămîntul însetat crapă, cîmpiile ostenite de așteptarea ploilor îngălbenesc, iarba se ofilește, e invadată de pir, recoltele cîmpurilor cu plante pipernicite sînt mai puține, rîurile scad în albia lor, iar cele mici seacă, imense rezervoare de apă se golesc uluitor de repede. Cînd se renunță la stropirea zilnică a celebrului gazon englezesc, atît de pios îngrijit generație după generație, nimeni nu se împotrivește ; apoi sînt oprite fîntînile arteziene ; urmează raționalizarea apei. După ce membrii guvernului sînt rechemați de urgență din vacanță pentru a hotărî măsurile necesare, este instituit un fel de „minister al secetei" și se pregătește, eventual, o stare de urgență, după ce se anunță că celor un milion de gospodării din Țara Galilor, care nu dispun de apă decît șapte ore pe zi, li se pot adăuga foarte curînd altele (sute de mii sau milioane) și în alte regiuni britanice, cererile „ministrului apei", Denis Howell, nu mai uimesc : lăsați florile să se veștejească, lăsați-vă mașinile murdare, folosiți apa de baie și la spălatul toaletelor, utilizați mașinile de spălat doar o dată sau de două ori pe săptămînă ! Așa cum nu uimește nici afirmația publicată de cronicarul medical al foarte seriosului cotidian „Times" : baia sau dușul zilnic sînt un lux, nu o necesitate ! În Marea Britanie s-a înstăpînit cea mai gravă secetă din ultimii 250 de ani.

Dar insulele de dincolo de Marea Mînecii nu sînt singurele atinse de capriciul vremii ; zone întinse din Europa occidentală sînt victima celei mai fierbinți și celei mai uscate veri din ultimul secol. În sudul Franței, în Corsica mai ales, în anii din urmă, întinse păduri se aprindeau de căldurile lui august. În 1976, întreaga țară, dar mai ales nordul, au fost prinse în ghearele uscate ale secetei celei mai mari de după 1874. În nordul Franței, în Belgia, în nordul Italiei, în R.F. Germania nu a plouat de luni întregi, cîmpurile s-au uscat și recoltele sînt mai slabe decît cele așteptate. Nivelul unor rîuri din Franța și R.F.G. a scăzut într-atît, încît șlepurile și-au redus simțitor încărcătura pentru a nu se împotmoli. Pierderile agricole în R.F.G. par să fie evaluate la aproximativ două miliarde dolari. În alte părți, calculele sînt contradictorii încă. Pierderilor în agricultură li s-au adăugat, în Franța, spre exemplu, cheltuielile pentru energie : întrucît multe rîuri curg cu numai o treime din volumul lor, lipsa de energie electrică e înlocuită cu vreo două milioane tone suplimentare de petrol. În Norvegia, în regiunile de sud, în care nu a plouat de mai mult timp, incendii neașteptate au distrus săptămîna trecută sute de hectare de pădure.

În afara Europei — același climat care răstoarnă previziunile multor servicii meteorologice și contrazice teorii general acceptate privind evoluția climei. Secetă în California, din noiembrie trecut, iar în cîmpiile din centrul S.U.A., din martie ; rezervoarele din Colorado sînt goale ; în Wisconsin, pierderile au atins vreo 400 milioane dolari ; în alte zone, însă, în sud și est, recolte foarte mari. În Mexic — ploi torențiale în iulie, care distrug mari cantități din recoltele agricole. În Argentina, seceta s-a instalat din aprilie. Secete locale în Tanzania, Kenya și nordul Nigeriei și al Ghanei (regiuni puternic populate) ; în Sahel, în schimb, acolo unde stăpînea dezastrul în urmă cu doi ani, a plouat normal ; iar în Mali, Senegal, Mauritania și Volta Superioară ploile abundente au fost urmate de valuri de omizi și șobolani. În India, seceta a fost parțial potolită în iunie, în timp ce în regiunile din sudul Australiei au căzut doar 10 la sută din cantitățile normale de ploaie, e secetă din aprilie și fermierii cer compensații pentru cele aproximativ 100 000 de vite și două milioane de oi pe care trebuie să le sacrifice pentru ca pămîntul să nu devină pe deplin sterp.

Mai scumpă decît aurul...

Un truism, desigur. Dar la asemenea lucruri omul nu ajunge decît dacă se află în fața unor fenomene pe care nu și le poate explica în întregime și ale căror efecte tulbură și riscă să determine schimbări în viața sa. „E nevoie adeseori de o catastrofă pentru a lua cunoștință de o problemă — scria Albert du Roy în «L'Express». Seceta de acum ar trebui să servească de revelator. Atunci cînd curgea din abundență, apa putea fi folosită fără măsură de cei ce se considerau proprietarii ei. De acum înainte, e rară. Nu mai aparține nimănui individual, ci colectivității, care trebuie să organizeze utilizarea ei".

În nordul Franței, vara cea mai uscată de o sută de ani

Apa nu e mai scumpă decît aurul, dar e ca şi cum ar fi, pentru că nu există clipă în care să nu se arate nevoia ei. „Le Nouvel Observateur" scria că fiecare francez „consumă", în medie, 1 700 litri de apă pe zi : pentru că apa e vitală şi e pretutindeni — în hrană, în vestminte, în medicamente, în motoare, în uzine, în case. Revista „Après-demain" publica o scurtă statistică : pentru a se produce un kilogram de grîu sînt necesari 1 500 litri de apă ; 4 500 litri pentru 1 kg de orez ; 25 de litri pentru un litru de bere şi 2 700 litri pentru unul de alcool ; 10 000 litri pentru 1 kg de bumbac ; 10 litri pentru rafinarea unui litru de petrol şi patru milioane litri pentru fabricarea streptomicinei ; între 250 şi 500 litri pentru 1 kg de hîrtie şi între 300 şi 600 litri pentru 1 kg de oţel. Pentru un duş se consumă între 25 şi 50 de litri de apă, pentru o baie între 150 şi 200 litri ; spălatul lenjeriei cu maşina — 120 litri ; spălatul veselei cu maşina — 65 litri (numai 4—5 litri dacă operaţiunea este manuală). Toate aceste cifre şi altele multe, înmulţite cu populaţia unui oraş, a unei regiuni, a unei ţări dau rezultate uimitor de mari. De aici şi concluziile alarmante ale raportului înaintat în martie 1972 de către F.A.O. Naţiunilor Unite : lumea riscă să cunoască peste vreo trei decenii o dificilă penurie de apă potabilă. Ancheta Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, din aceeaşi perioadă (realizată în 75 de ţări), indica deja existenţa unei penurii în unele zone, în care oamenii trebuie să se mulţumească cu apă intens poluată. Încă în acea vreme, Olanda importa apă potabilă din Norvegia.

Pămîntul dispune de 1,4 miliarde kmc de apă, dar, din această enormă cantitate, 97,2 la sută o formează apele mărilor şi oceanelor, 2 la sută gheţurile Arcticii şi Antarcticii şi numai 0,8 la sută apa dulce. Or, tocmai acest minim procent — supus ciclului permanent de evaporare, precipitaţii, infiltrare — este cel care acoperă nevoile de apă ale omului. Otto Klee, hidrobiolog la Universitatea din Tübingen, şi ziaristul Peter Stiegele scriau în cartea lor — semnal de alarmă „Kein trinkwasser für morgen" (Mîine nu va fi apă de băut) (1973) : „Tehnicienii competenţi au drept primă îndatorire să asigure o conservare optimă a apei. Fiecare picătură trebuie să rămînă cît mai mult timp posibil pe sau sub pămînt, în loc de a se scurge grabnic către mare. O organizare raţională a sectorului hidrobiologic trebuie de asemenea înfăptuit, în scopul de a evita reînnoirea gravelor erori din trecut, de la despădurirea unor mari întinderi pînă la regularizarea cursurilor a mii de rîuri, trecînd prin drenarea unor regiuni. Aceste operaţiuni radicale au provocat, în numeroase regiuni ale globului, o scădere a nivelului pînzei freatice. Or, adîncimea la care ea se situează are o importanţă capitală pentru fertilitatea unei ţări. Între 3 şi 300 metri e considerată o cifră normală. Dar dacă pînza freatică se situează la 300 m sau chiar mai mult şi, în plus, precipitaţiile atmosferice sînt slabe, sînt reunite condiţiile ideale pentru apariţia unui deşert". În ciclul natural al apei, infiltrarea în pămînt şi formarea pînzelor freatice apar, deci, de o extremă importanţă : pe de o parte, pentru înfăţişarea unei regiuni, iar, pe de altă parte, pentru regenerarea apei, astăzi din ce în ce mai dificilă datorită uriaşelor cantităţi de produse toxice persistente. Un adevărat lanţ de îndatoriri ale omului pentru a avea, mîine, mai multă apă potabilă — depoluarea apelor, menţinerea (dacă nu sporirea) pînzelor freatice, menţinerea echilibrului ecologic etc. Cîte din îndatoririle acestea au fost împlinite în deceniile din urmă de dezvoltare vertiginoasă a economiei ?

Secetă şi economie

În urmă cu un veac, în Franţa, ca, de altfel, în mai toată lumea, nu se risipea apa, se ştia cît e de greu s-o aduci la lumină, se dădea prioritate absolută animalelor. Transformările din economie s-au manifestat, în statele lumii industrializate, prin schimbări profunde. „În primii zece ani ai celei de-a V-a republici — scria François-Henri de Virieu în «Le Nouvel Observateur» — în Franţa dispărea o exploatare agricolă la fiecare zece minute. Această uriaşă licenţiere colectivă, realizată în indiferenţa generală, avea să modifice datele problemei apei. La ţară nu mai existau de acum înainte cultivatori, ci «producători» plasaţi cu forţa în circuitul economiei de piaţă. Producători cărora industriaşii le vindeau maşini mereu mai mari ce trebuiau rentabilizate. Atunci, se despădurea pentru a se mări pămîntul. De întreţinerea rîurilor, nici vorbă. Agricultura modernă a dereglat ordinea eternă a apelor. De-i an bun sau rău, cad mereu patru sute miliarde metri cubi de ploaie în Franţa, ca în urmă cu o sută de ani. Dar se evaporă mai repede şi aleargă mai repede spre mare, căci totul e despădurit". Dacă acestei imagini a peisajului i se adaugă şi precipitaţiile slabe, sînt întrunite condiţii optime pentru seceta care se întinde asupra unor mari regiuni. Apei — socotită gratuită atîta vreme cît era din belşug — i se redescoperă preţul. Între multe fapte de moment, care pot agrava situaţia — producătorii de legume din Bretania îşi sapă puţuri în grădini, pînă la 50 m adîncime. Pentru 1 kg de salată sînt necesari 25 litri de apă. Dar dacă seceta ar continua cîţiva ani şi săpatul puţurilor ar deveni o modă — scria acelaşi de Virieu — s-ar produce un dezastru pentru apele subterane.

Oarecum au surprins atît efectele, cît şi discuţiile aprinse în jurul secetei din Franţa, deoarece această ţară e una dintre cele mai bogate în apă din Europa. „Nu e vorba de penurie — observa «L'Express» —, ci de proastă organizare a distribuţiei la nivel naţional. Un efort deosebit a fost realizat după 1969 de şase agenţii create pentru a administra apa. Grupînd colectivităţi locale şi industriale, aceste agenţii au atacat mai întîi poluarea. În şapte ani, numărul staţiilor de epurare a sporit de la 1 500 la 3 500. Dar, în acelaşi timp, creditele destinate de Ministerul agriculturii aprovizionării cu apă potabilă au scăzut de la 168 milioane franci în 1971, la 105 milioane în acest an. Pentru că totalitatea locuitorilor oraşelor şi aproape totalitatea celor de la sate sînt legaţi la o reţea, problema apei a fost considerată ca rezolvată. Statul s-a dezangajat, municipalităţile s-au dezinteresat. O eroare !" O eroare pentru că atît necesităţile industriei şi agriculturii, cît şi cele menajere au sporit enorm. De aceea, soluţia de remediere a dezechilibrelor constă, scrie „L'Express", în echiparea Franţei cu baraje care să servească drept rezervoare în perioade de criză (un program de 15 ani a fost adoptat la 12 mai, dar finanţarea sa încă nu a fost fixată) şi în recurgerea mai frecventă la pînzele freatice, prin forări cu precauţii ecologice. Acestea furnizează, în Franţa, doar un sfert din apa folosită ; în R.F. Germania — 30 la sută.

În Marea Britanie, deşi faptele sînt oarecum diferite de cele din Franţa, aceeaşi indiferenţă faţă de domeniul apei. Responsabilii industriei britanice declară că preferau să-şi angajeze capitalul în investiţii productive. Se dezvăluie situaţii paradoxale : Ţara Galilor, unde a fost dovedită existenţa a numeroase pînze freatice, va trebui să importe, în cîteva săptămîni, apă din Norvegia. Un milion de gospodării dispun de apă doar şapte ore pe zi, dar autorităţile au anunţat că e posibil să reducă la jumătate, în aceste zile, şi apa pentru industrie. Len Murray, secretarul general al T.U.C., făcea un apel : „Trebuie să acceptăm că restricţiile vor dura săptămîni şi luni. Salvaţi apa, pentru a salva locurile de muncă". Denis Howell afirma că, deşi nu e critică, situaţia este foarte serioasă. Se vehiculează ideea reducerii numărului de zile de lucru pe săptămînă. Or, tocmai în acest moment în care apăreau semne de redresare economică, Marea Britanie are 1,5 milioane şomeri. Seceta a determinat creşterea preţurilor unor produse de primă necesitate, în timp ce salariile rămîn limitate, potrivit acordului încheiat între sindicate şi guvern. Statul ar trebui să acorde subvenţii fermierilor, să gireze un program de dezvoltare a sistemului de aprovizionare cu apă, să plătească despăgubirile (28,4 milioane lire, în luna iulie) şi salariile pompierilor care lucrează la stingerea celor mai mari incendii izbucnite în această ţară după 1919. „Coordonarea tuturor măsurilor" de diminuare a efectelor secetei a fost scopul reuniunii de urgenţă a cabinetului, întrucît chiar o ploaie torenţială, de 40 de zile şi nopţi, ar fi insuficientă ca apa barajelor şi cea subterană să-şi restabilească nivelul normal. De altfel, cu toate că, la sfîrşitul săptămînii trecute, a plouat — foarte puţin — în unele zone din Marea Britanie şi Franţa, meteorologii şi economiştii sînt departe de a-şi fi recîştigat optimismul.

În R.F. Germania, guvernul a hotărît, la 25 august, să acorde un ajutor de 60 milioane mărci întreprinderilor agricole şi forestiere victime ale secetei. În Belgia, un grup de lucru a fost instituit în aceeaşi problemă, iar guvernul se va întruni la 3 septembrie pentru a lua o decizie.

Sînt, oare, secetele previzibile ? Întrebarea — altfel pusă — preocupă întreaga lume : e previzibil climatul ? Experţii şi oamenii de ştiinţă nu sînt pe deplin de acord. După ce Cesare Emiliani, de la Universitatea din Miami, prin celebra sa curbă climatică, a stabilit că, în răstimp de 700 000 de ani, au existat şapte glaciaţiuni, între care perioadele calde au fost foarte scurte, Reid Bryson, de la Universitatea din Wisconsin, şi Hubert Lamb, de la Universitatea East Anglia (Marea Britanie), susţin că Pămîntul va cunoaşte curînd o nouă glaciaţiune. Dar, în timp ce Bryson e de părere că răcirea s-ar datora particulelor de praf din atmosferă (care acţionează ca o oglindă, reflectînd căldura Soarelui), un recent raport al Organizaţiei Meteorologice Mondiale e de părere că, dacă se menţine actuala concentraţie de gaz carbonic din atmosferă, nu este exclus ca în 200 de ani să se producă o încălzire a climei, în aşa fel încît pînă şi gheţurile din regiunile arctice să se topească. Raportul amintit nu dă precizări asupra evoluţiei climei, dar înclină să creadă mai curînd într-o viitoare încălzire. Robert Ratcliffe, şeful serviciului naţional meteorologic din Marea Britanie, pare să sprijine aceste idei ; seceta din ţara sa se datorează încălzirii Polului Nord ; reducerea diferenţei de temperatură între Pol şi Ecuator opreşte deplasarea anticiclonului deasupra Mării Nordului şi, prin urmare, căderea ploilor.

Alți climatologi renumiți — Jerome Namias sau Stephen Schneider — sînt de părere că nu ne aflăm decît în fața unor „fluctuații" care fac și mai de neprevăzut evoluția climei. Se studiază Soarele pentru a se vedea dacă între exploziile de pe suprafața sa și secetă există vreo legătură; se studiază ghețarii din Groenlanda și Antarctica pentru a se afla date despre evoluția temperaturilor de-a lungul istoriei Pămîntului.

Asupra unui fapt, însă, majoritatea oamenilor de știință sînt de acord : există prea multe dovezi — susține Henry Lansdorf de la Centrul național pentru cercetări atmosferice din Boulder (Colorado) — că, fără să-și dea seama, omul schimbă vremea.

Departe de utopie

Strigătul de alarmă lansat cu ani în urmă apare absolut necesar. Omul a acționat în asemenea măsură asupra mediului înconjurător, încît și-a redus simțitor rezervele de apă potabilă, atît de necesare. Despădurirea (cu efectele ei directe și secundare) și poluarea sînt principalele cauze ale unei stări alarmante în unele regiuni. Rinul furnizează apă de băut pentru 20 milioane de oameni, dar e cel mai mare canal de scurgere a reziduurilor din lume ; măsurile de pînă acum — uzine de tratare a apei, interdicții și legi drastice — sînt încă insuficiente. În Olanda, apa Rinului e filtrată, tratată cu clor, infiltrată în dune pentru o epurare naturală, din nou tratată cu clor și cărbune activ și păstrează încă un grad de poluare. „Cercetătorii olandezi — scriu Klee și Stiegele — lucrează febril la elaborarea unor sisteme de epurare mai eficace : ozonizarea și filtrarea cu cărbune activ, desalinizare și distilare, electrodializă și osmoză inversată".

În centrul Statelor Unite, după despăduririle masive, exista riscul transformării unor mari regiuni în deșert. În 1933, Congresul a hotărît crearea unui organism însărcinat cu problemele hidrologice ale regiunii — Tennessee Valley Authority. Astăzi, fluviul Tennessee, care traversează șapte state — Virginia, Carolina de Nord, Tennessee, Georgia, Alabama, Mississippi și Kentucky —, dispune de nouă baraje, iar afluenții săi de 23, toate cu rol multiplu : protecția împotriva inundațiilor, producerea de curent electric, rezervoare de apă potabilă și pentru irigații.

În Australia, țară cu regiuni aproape deșertice, proiectele sînt și mai grandioase : uriașe lacuri de acumulare în munți, devierea cursului unor rîuri și irigarea cîmpiilor semideșertice dintre Alpii australieni și Marele Golf — o regiune cît Franța, R.F.G. și Polonia la un loc. Întrucît suprafața australiană e numai 1 la sută împădurită, lupta împotriva evaporării ia alte aspecte : o peliculă monomoleculară de alcool cetilic, răspîndită pe suprafața apei, reduce evaporarea cu 70 la sută, dar o menține proaspătă. Cu 18 centime se pot trata 4 500 litri de apă !

Proiectele de viitor nu mai par, astăzi, utopii. Desalinizarea apei mărilor a cîștigat adepți pretutindeni. Pe coasta de sud a Californiei se construiește o instalație care va produce 570 000 mc de apă dulce pe zi. În Kuweit, deșertul a înflorit și beduinii nu mai suferă de sete datorită apei desalinizate. Proiecte asemănătoare în Uniunea Sovietică, în Africa de nord. Institutul de la Bhavnagar (India) întreprinde cercetări asupra a zece specii de grîu pentru a o găsi pe aceea capabilă să dea recolte chiar cu apă oceanică. Un proiect al UNESCO, finanțat de Banca Mondială, prevede irigarea Saharei, diversificarea culturilor din oaze (curmalii cultivați acum absorb mari cantități de apă și dau recolte abia după 10—12 ani ; grîul, porumbul, legumele pot fi alternate) și exploatarea uriașei „mări" de sub deșert — o suprafață de apă egală cu a Franței, de 60 miliarde mc apă dulce, cea mai importantă pînză freatică din lume. Fizicianul John Hult și oceanograful Neill Ostrander, de la Rand Corporation, propun utilizarea ghețarilor Antarcticii ca surse de apă potabilă. Remorcați către locul de destinație și acoperiți cu o peliculă de plastic pentru a evita topirea abundentă la Ecuator, asemenea ghețari uriași nu vor fi pierdut decît 10 la sută din substanța lor în timpul transportului. (Problema de rezolvat e cea a transportului, navele actuale fiind incapabile). „Apoi, vor fi stocați pe fundul mării și va începe producția de apă potabilă. Imense drage vor detașa bucăți de cîteva tone care vor fi transportate pe pămînt. În acest timp se vor evapora. Hult și Ostrander estimează că procedeul va permite obținerea, zilnic, a trei milioane mc apă potabilă de o calitate excelentă" (Klee, Stiegele — op. cit).

Atenția pe care partidul și statul nostru o acordă problemelor actuale și de perspectivă ale domeniului apelor s-au concretizat în adoptarea, în acest an, a „Programului național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice din Republica Socialistă România" și a „Programului național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier în perioada 1976—2000". Aceste programe prevăd, pe lîngă apărarea, conservarea și dezvoltarea fondului forestier (care are o acțiune directă și asupra apelor), amenajarea complexă a tuturor bazinelor hidrografice, pentru a asigura prevenirea și combaterea acțiunii distructive a apelor, folosirea rațională a acestora, în vederea satisfacerii cerințelor de apă, actuale și de perspectivă, ale populației și ale tuturor ramurilor economiei noastre naționale. În mod concret, lucrările de gospodărire a apelor (pentru care, numai în acest an, s-au alocat 1,9 miliarde lei) prevăd irigarea altor întinse zone, construirea de diguri și lacuri de acumulare, în special pe rîurile cu un debit neregulat (o atenție deosebită se acordă Mureșului, Oltului și celor două Tîrnave), construirea a peste 200 stații de epurare a apelor uzate, refolosirea apei de către diferite obiective industriale etc.

Retratarea apelor folosite, diminuarea poluării, conservarea pînzelor freatice, împădurirea și amenajarea rîurilor, desalinizarea apei mărilor și irigarea regiunilor deșertice sau semideșertice sînt numai cele mai evidente metode de a îngriji acest patrimoniu mondial necesar tuturor. O dereglare a climei, asemănătoare celei din acest an, nu poate decît atrage atenția asupra unei probleme pe care mulți erau tentați s-o neglijeze. Omul a acționat asupra mediului, dar dacă dorește să-și păstreze acest mediu înconjurător și să-și dezvolte, în paralel, industria și agricultura, o terapie care să aducă, mîine, mai multă apă potabilă se impune. În teorie, secetele sînt rare. Calculul este, însă, fals, pentru că interconexiunea poate, oricînd, reproduce un asemenea eveniment. Dar aceeași interconexiune, pe alt plan, e capabilă să înlăture accidentele ca oprirea unei stații de tratare a apelor, poluarea accidentală a unei surse importante ș.a.

Ultimii ani — și mai ales 1976 — pot atrage atenția asupra prețului apei, care se află pretutindeni, în noi și în jurul nostru. Hidrobiologii susțin că, în deceniile și, cu siguranță, în secolele următoare, conductele de apă potabilă vor fi mai numeroase decît conductele petroliere. E posibil. La începuturile culturii umane, Pindar închina un imn apei pe care antichitatea o venera : „cel mai bun dintre lucruri".

Stelian Țurlea

Cea mai gravă secetă din ultimii 250 de ani din Marea Britanie a determinat măsuri de raționalizare a apei

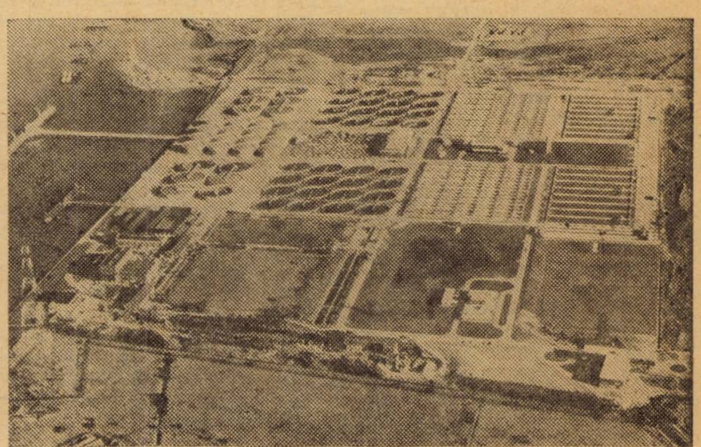

O uzină de tratare a reziduurilor și a apei, înainte de a fi evacuate în Tamisa. Capacitate: 28 milicane litri

1000+1

Inaugurare

După cum anunță agenția C.T.K., miniștrii de resort cehoslovac și vest-german au inaugurat, recent, o linie telefonică automată între Praga și toate orașele din R.F. Germania. Alte orașe cehoslovace urmează a fi conectate, în cursul acestui an, la noul sistem de comunicare telefonică.

Centenar

Ziarul egiptean „Al Ahram", pe care mulți îl consideră drept cea mai prestigioasă publicație în limba arabă, a împlinit, vara aceasta, 100 de ani de apariție. Primul său număr a văzut lumina tiparului la Alexandria, în august 1876, în 6 000 de exemplare. Mașina folosită pentru această ediție se mai află încă în stare de funcționare. Cu prilejul centenarului cunoscutei publicații, președintele Anwar Sadat a făcut o vizită la sediul din Cairo al ziarului, iar în capitala egipteană și la Alexandria a fost organizată o mare expoziție retrospectivă. Fondat de către doi creștini siriano-libanezi, stabiliți în Egipt, frații Selim și Bechir Takla, „Al Ahram" a consacrat, de la primul număr, o treime din paginile sale politicii externe. În prezent, ziarul este condus de scriitorul Youssef Sebai. „Al Ahram" dispune de publicații anexe, de o casă de editură și de propria agenție de publicitate, apărînd într-un tiraj de mai multe sute de mii de exemplare.

Clopote

Un pensionar din regiunea vestică a statului american Pennsylvania, Olliver Ellioth, în vîrstă, acum, de 86 de ani, și-a descoperit, în urmă cu două decenii, o nouă vocație: colecționarea de clopote. Continuînd să cumpere și să expună în curtea și în încăperile locuinței sale mii și mii de asemenea obiecte, el a devenit, cu timpul, un colecționar foarte cunoscut. Se apreciază că originalul muzeu, denumit „Refugiul clopotelor", este cel mai mare de acest fel din lume. Pot fi văzute, aici, clopote din numeroase țări din America, Africa, Asia, Europa: clopote chinezești din secolul al XIII-lea, gonguri orientale, cu sunetul de o puritate deosebită, clopote mexicane turnate din diferite aliaje, clopoței de cămile și caravanserai, din care vîntul scoate melodii ciudate, tălăngi și clopoței cu care lăptarii din secolul trecut își anunțau sosirea în orașele americane.

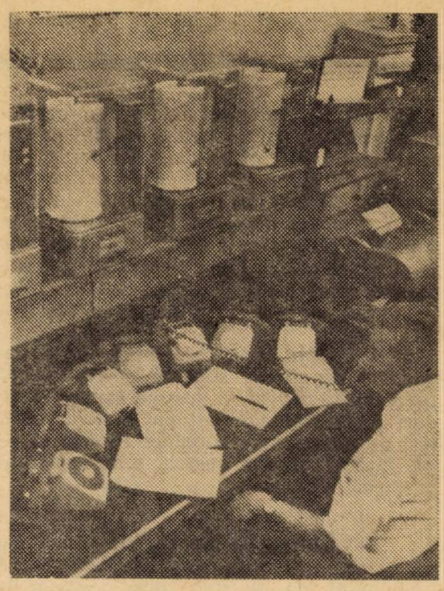

În ciuda secetei actuale, specialiștii din Marea Britanie se află în alertă în legătură cu începerea sezonului de opt luni în care Tamisa ar putea provoca inundații. Măsurile de precauție au în vedere posibilitatea unui flux neobișnuit din Marea Nordului, care ar putea să pună în pericol o suprafață de 45 mile pătrate și 250 000 de case din Londra. În imagine: sala de control a administrației pentru Tamisa

Cărți

La Biblioteca publică de stat „V. I. Lenin" din Moscova funcționează o secție care a fost denumită, pe drept cuvînt, „clinică pentru cărți". Cărți care poartă pe ele patina timpului, ca și o serie de publicații învechite, apărute odată cu descoperirea tiparului, sînt „internate" aici, în vederea restaurării. Printre cei care înfăptuiesc această delicată operațiune se află literați, fizicieni, chimiști. Iată cîteva exemple de cărți cărora, în urma restaurării, li s-a redat tinerețea: „Geografia lui Ptolomeu", „Hrisoavele țarului rus Ivan cel Groaznic" (care a domnit în secolul al XVI-lea), „Manuscrisele samaritene", din secolul al VII-lea. Atenția multora dintre cei aproape 10 000 de cititori, cîți vizitează, zilnic, marea bibliotecă, se îndreaptă spre asemenea opere restaurate.

Congres

Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol a adresat conducătorilor partidelor socialiste europene, între care François Mitterand, Willy Brandt, James Callaghan, Mario Soares și Olof Palme, invitația de a lua parte la Congresul său național, programat pentru luna noiembrie. Ținerea Congresului este condiționată de aprobarea guvernului, urmînd ca, după eventuala ei obținere, conducerea partidului să facă publice numele liderilor socialiști europeni care vor veni, cu această ocazie, în Spania. Un purtător de cuvînt a precizat că P.S.M.S. intenționează să invite la lucrări peste 3 000 de delegați, inclusiv delegații străine. În cazul în care va avea loc, Congresul va fi primul forum național al acestui partid după războiul civil din 1936–1939, urmînd să se desfășoare, probabil, la Palatul Congreselor din Madrid. De menționat că, în virtutea legilor în vigoare în Spania, P.S.M.S. este încă ilegal, dar, în ultimele luni, activitatea lui a fost tolerată de autorități.

Sinucidere

Comandantul Kiros Alemayehu, fost membru al juntei militare de guvernămînt de la Addis Abeba, arestat, la 13 iulie, pentru complicitate în conspirația împotriva guvernului militar etiopian, s-a sinucis – informează agenția etiopiană de informații E.N.A. Agenția precizează că ancheta privind rolul lui Alemayehu în complotul împotriva guvernului se afla încă în desfășurare în momentul sinuciderii acestuia.

Pilotul suedez Sten Lundquist, din localitatea Piteaa, a fost salvat de un elicopter, zilele trecute, după ce aparatul său rămăsese suspendat în firele unei rețele de înaltă tensiune, deasupra fiordului Hellemo, din Norvegia. Apoi, avionul de sport cu un singur motor, a fost doborît cu focuri de armă

O mustață de circa 112 cm i-a adus, recent, lui Nicolaus Stassinos, în orașul italian Taranto, titlul de „Mister Moustache" pe 1976. Venit de la Atena pentru originala întrecere, el a cîștigat acest titlu la concurență cu 44 de cetățeni italieni

Invitație

Președintele Gerald Ford l-a invitat pe Jimmy Carter, contracandidatul său democrat la alegerile prezidențiale din luna noiembrie, să participe la o serie de dezbateri televizate, pentru a oferi opiniei publice americane „o imagine clară asupra pozițiilor lor". Propunerea a fost făcută în cursul unei conferințe de presă ținute de președinte în grădina locuinței sale din Vail (Colorado), unde și-a petrecut o scurtă vacanță. Dezbaterile, a spus el, ar trebui să se refere la următoarele patru probleme : apărarea națională, politica internațională, politica externă și politica economică. Prima dezbatere ar urma să aibă loc la începutul lunii septembrie.

Seminar

În discursul rostit la încheierea seminarului muncitorilor tunisieni din străinătate, care s-a ținut între 20–21 august la Gabes (Tunisia), ministrul afacerilor sociale din această țară a declarat că realizarea obiectivelor celui de-al cincilea plan cincinal va permite „să se ajungă la o deplină folosire a forței de muncă și să se renunțe la emigrație". Ministrul a subliniat că numărul emigranților tunisieni a cunoscut „o scădere constantă în ultimii ani, datorită crizei economice din Europa și creșterii economice pe care o cunoaște Tunisia". Numărul muncitorilor tunisieni aflați în străinătate este de 240 000 persoane. S-a precizat că, pînă la sfîrșitul anului 1976, Tunisia va crea aproape 157 000 noi locuri de muncă în sectoarele neagricole.

Manevre

Potrivit presei vest-germane, Comandamentul N.A.T.O. va efectua, cu începere din luna septembrie, o serie de manevre militare pe teritoriul mai multor țări membre ale blocului, sub denumirile codificate „Reforger-77", „Grosser Bare", „Flotex", „Brown Falcon" și altele. La manevrele din regiunile nordice ale R.F. Germania vor participa paralel cu două divizii motorizate ale Bundeswehrului și unități ale „apărării teritoriale", brigăzi motorizate ale forțelor armate britanice, olandeze și americane. În peninsula Yutlanda vor avea loc manevrele „Bikon Kler", la care vor lua parte unități ale armatelor daneză, britanică, americană și vest-germană. În spațiile aeriene norvegian și danez se vor desfășura manevre cu participarea unor escadrile de distrugătoare și bombardiere ale unităților aeriene ale N.A.T.O. La 9 septembrie, în regiunea Tromse, din Norvegia, vor începe manevre ale trupelor engleze și norvegiene, sub denumirea codificată „Bare Frost". În sfîrșit, în golfurile Mării Baltice vor avea loc exerciții comune ale trupelor de desant ale Bundeswehrului și forțelor militare aeriene daneze, iar pe teritoriul Bavariei se vor desfășura mari exerciții terestre.

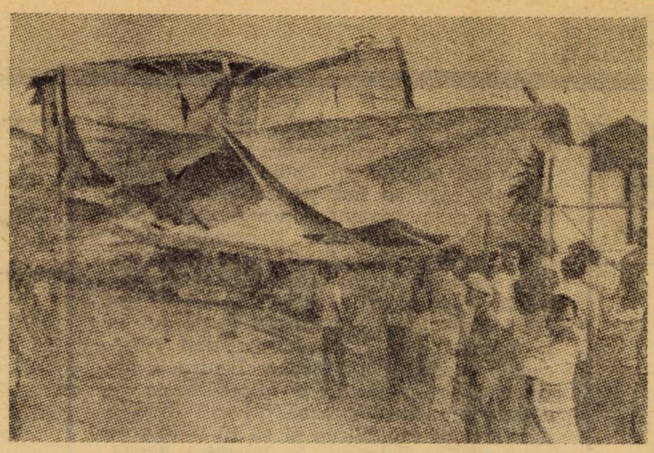

Președintele Ferdinand Marcos a declarat că Filipinele se vor baza îndeosebi pe eforturile proprii și nu vor depinde de ajutorul extern pentru a veni în sprijinul victimelor seismului din Mindanao. Dacă, însă, acest ajutor va fi oferit, el va fi primit cu bucurie. Președintele a mai precizat că, din cauza pagubelor materiale, estimate la 100 milioane dolari, guvernul va trebui să-și revizuiască actualele programe economice. În imagine : aspecte din regiunea Mindanao, puternic afectată de cutremur. Numărul victimelor se ridică la circa 5 000 de persoane, alte 2 000 fiind date dispărute

Excomunicări

Potrivit ziarului „Washington Post", biserica romano-catolică din Chile a dispus excomunicarea unor membri ai poliției de securitate (D.I.N.A.) pentru participare la o demonstrație violentă, în timpul căreia trei episcopi chilieni au fost loviți cu pietre. Un purtător de cuvînt al Comitetului permanent al episcopilor din Chile, Carlos Camus, a declarat presei că persoane identificate ca fiind membri ai D.I.N.A. au „participat direct" la demonstrația împotriva episcopilor, iar un ziar aparținînd guvernului și televiziunea națională „au creat o atmosferă de ostilitate împotriva bisericii". Președintele Pinochet a negat că agenți ai securității au fost implicați în demonstrație. Acuzațiile cuprinse în declarația episcopilor sînt privite la Santiago ca semnificînd o escaladare de către biserică a relațiilor încordate cu guvernul militar.

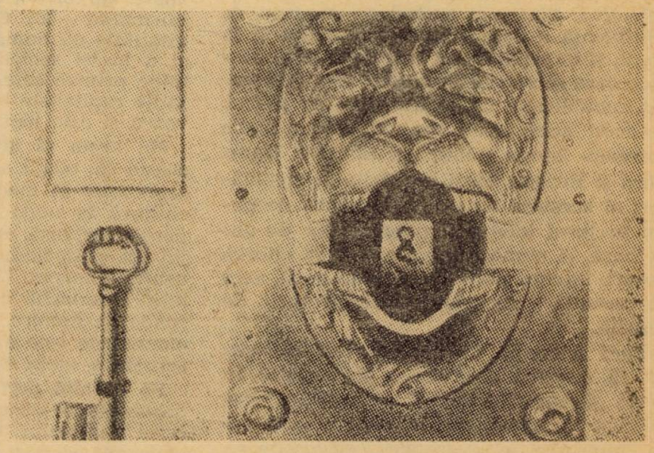

O broască antifurt, datînd din 1780 : în formă de cap de leu, ea „mușca", fără milă, pe cei care, atrași de banii și bijuteriile proprietarului, încercau să utilizeze chei false. Ingeniosul ei mecanism recunoștea, de îndată, cheile „nepotrivite", iar maxilarele „gurii de leu" prindeau mîna răufăcătorului

Vizită

Nuno Aguierre de Carcer, director principal pentru problemele politice în cadrul Ministerului Afacerilor Externe al Spaniei, s-a aflat, timp de cîteva zile, la Budapesta, unde a avut un schimb de păreri cu J. Nagy, locțiitor al ministrului afacerilor externe, în probleme internaționale actuale, precum și în problemele relațiilor bilaterale – anunță agenția M.T.I.

Reuniune

Prima conferință arabo-africană la nivel înalt – programată pentru începutul anului 1977, la Cairo – va reuni, pentru prima oară în istorie, 58 de suverani și șefi de stat din această parte a lumii, care vor dezbate probleme de interes comun. În vederea pregătirii acestei importante reuniuni, au fost stabilite contacte permanente între Liga Arabă și Organizația Unității Africane.

Ereditate

Pentru prima dată în lume, specialiștii în biologie de la „Massachusetts Institute of Technology" din S.U.A., sub conducerea savantului Har Gibino Khorana, laureat al Premiului Nobel, au creat artificial o genă – elementul purtător al ereditații – și au implantat-o într-o celulă vie, unde a funcționat normal. Experiența este considerată ca un progres de primă importanță în studiul geneticii. Mai întîi, biologii au asamblat, în laborator, elemente chimice microscopice, pentru a obține copia exactă a unei gene de bacterie ; apoi, gena a fost transplantată pe celula vie, observîndu-se funcționarea normală a acesteia. Specialiștii apreciază că experiența realizată creează posibilitatea unei mai bune înțelegeri a procesului fundamental al vieții și, într-o perspectivă mai îndepărtată, ar putea oferi șansa manipulării genelor în interesul omului.

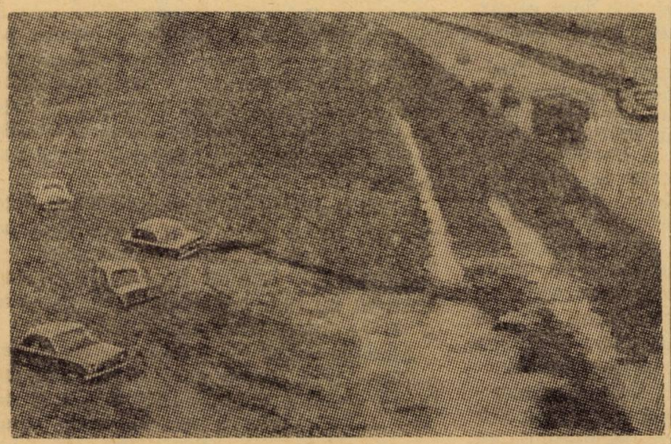

Numeroase autovehicule s-au răsturnat, săptămîna trecută, pe autostrada italiană A-14, în apropiere de localitatea Gradara, din cauza inundațiilor provocate de ploi. În imagine : unul din punctele în care apele au acoperit șoseaua, aruncînd mai multe mașini pe cîmpul din apropiere

l'Unità

ROMA

DUPĂ CONVENȚIILE DE LA NEW YORK ȘI KANSAS CITY

CONVENȚIILE americane nu sînt niciodată, sau aproape niciodată, momente de verificare politică și nici de elaborare colectivă. Sînt mai curînd un moment de confluență a majorităților aritmetice și în unul, și în celălalt din cele două mari partide care se succed la putere. Dar Convenția republicană de la Kansas City a fost, în acest sens, poate, cea mai simbolică din întreaga istorie politică a Statelor Unite. Ford și Reagan, ca și grupările de susținători ai acestora nu au luptat cîtuși de puțin în jurul ideilor și programelor de guvernare, ci numai pentru cucerirea cîtorva voturi, într-un partid scindat în două, care să permită victoria la primul tur de scrutin.

Ford a reușit. Dar aceasta nu înseamnă că o aripă a învins-o pe cealaltă în acest „Grand Old Party" : nici „stînga" împotriva „dreptei", nici o grupare înnoitoare împotriva unei grupări conservatoare.

Ambii candidați au obținut voturi la convenție, ca și în cursul îndelungatei bătălii a preliminariilor, indiferent de orientarea politică a populației, pe baza unor cuvîntări în mod substanțial asemănătoare.

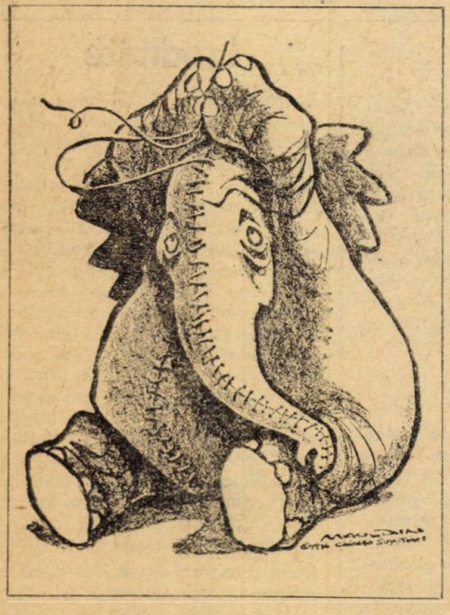

S-a restabilit unitatea partidului republican...
(Din **Chicago Sun Times**)

La ora actuală, în ciuda numeroaselor sondaje care se fac, previziunile trebuie primite cu prudență: America este țara tresăririlor neașteptate și deseori uimitoare. Trebuie să ne întrebăm, mai curînd, pînă la ce punct poate constitui criza Partidului republican — care a condus Casa Albă timp de 16 din ultimii 24 de ani — simptomul unei crize politice mai generale a societății americane. Pentru a încerca să răspunzi la o întrebare de această natură trebuie să privești dincolo de Partidul republican și să ții seama de ceea ce s-a întîmplat în Partidul democrat.

S-a spus și s-a scris mult în aceste luni despre „surpriza Carter". Despre faptul că un om, pînă cu puțin timp în urmă aproape cu totul necunoscut și, oricum, în afara „mașinii" partidului, a obținut numirea cu mare ușurință, după o campanie pentru preliminarii dusă în mod insolit și cu un limbaj destul de diferit de cel al antagoniștilor săi republicani. Multe dintre observațiile făcute în legătură cu aceasta sînt fondate. Fondată, în orice caz, apare aprecierea celor care au văzut în afirmarea lui Carter un simptom de vitalitate nu numai a Partidului democrat, ci a însăși societății americane, care rămîne printre cele mai vitale dintre societățile capitaliste existente, chiar dacă provoacă și cele mai multe preocupări.

Nu vrem să afirmăm, desigur, prin aceasta că, odată ales președinte, Carter ar reprezenta în mod necesar un moment de cotitură în viața Statelor Unite. Ceea ce pare sigur, însă, este că, însușindu-și mesajul lui și ducîndu-l spre victorie în Convenția democrată, o mare parte din societatea americană și-a exprimat dorința profundă de înnoire, care constituie unul din elementele cele mai interesante ale fazei actuale a vieții Statelor Unite.

Pe de altă parte, se poate considera ca hazardată o tentativă de a identifica în criza Partidului republican, așa cum s-a exprimat aceasta la Convenția de la Kansas City, toate aspectele unei crize politice mai generale. În realitate, ne aflăm, credem, în fața unei situații care era previzibilă datorită unor date faptice: dacă în ultimii 24 de ani, așa cum s-a amintit, republicanii au condus Casa Albă timp de 16 ani, ei au obținut, însă, majoritatea în cele două Camere ale Congresului numai doi ani, față de 22 ai Partidului democrat. Ca urmare, anii aceștia au fost ani de conflicte ascuțite între cele două centre în jurul cărora evoluează viața Statelor Unite.

Să fie, deci, numai uzura puterii? Desigur acest element a contat în ascuțirea crizei din cadrul Partidului republican. Dar mai există și altceva, mai profund. Pe de o parte, este de reținut în Partidul republican tendința de a merge pe linia unei „continuități" fără zguduiri, pe de altă parte, în Partidul democrat ambiția de a reda Statelor Unite, în interior ca și pe plan internațional, o funcție nouă, chiar dacă aceasta nu este încă bine definită. Aceștia ni se par a fi termenii bătăliei politice care, după Kansas City, va angaja pe protagoniștii campaniei pentru alegerile din noiembrie. Va fi o bătălie importantă și cu rezultat incert. Incert nu atît în ce privește numele învingătorului, cît în privința răspunsurilor pe care va voi și va putea să le dea învingătorul problemelor care confruntă America și într-o măsură, prin intermediul ei, lumea.

Alberto Jacoviello

Le Monde

PARIS

DISENSIUNILE LIBERAL-DEMOCRAȚILOR JAPONEZI

PRIMUL ministru japonez, Takeo Miki, a declarat la 24 august, în cadrul unei conferințe de presă televizate, că el rămîne la putere, cu toate că 266 din cei 392 de parlamentari ai Partidului liberal-democrat (P.L.D.) votaseră, în aceeași zi, o moțiune cerînd retragerea sa. Discuții între șefii principalelor tendințe ale P L.D. și primul ministru vor continua să aibă loc.

Acțiunile care vizează obținerea demisiei primului ministru japonez au luat amploarea unei veritabile campanii a majorității membrilor partidului liberal-democrat împotriva șefului guvernului, care este și președinte al P.L.D. Domnul Takeo Miki este supus presiunii a două treimi dintre prietenii săi politici care îi cer să demisioneze ca „să se poată insufla o forță nouă" partidului majoritar japonez. Implicit, ei îl acuză pe dl Miki de divizarea partidului în preajma alegerilor generale din toamnă. De aici reiese și rolul lui Fukuda, viceprim-ministru, fidel timp îndelungat lui Miki, dar care a decis săptămîna trecută să treacă de partea adversarilor săi.

Criza care lovește partidul liberal-democrat a fost, fără îndoială, declanșată de afacerea Lockheed. Arestarea fostului prim-ministru, în iulie, apoi cea a doi foști miniștri ai transporturilor, Sato și Hashimoto, a produs un val de panică printre membrii P.L.D. Primului ministru Miki, care a lăsat autoritățile judiciare să-l inculpe pe Tanaka, i se reproșează de a fi compromis grav șansele electorale ale partidului. Dincolo de această „greșeală", o luptă îndîrjită pentru putere se duce între diferitele grupări care constituie partidul liberal-democrat.

Aflat la putere de 21 de ani, P.L.D este departe, într-adevăr, de a fi o formațiune politică omogenă. El unește fracțiuni și simpatizanți adunați în jurul unui șef. Partidul nu este decît locul de înfruntare și de negocieri între aceste fracțiuni.

Ajuns la postul de prim-ministru, în decembrie 1974, Takeo Miki a intrat în joc într-o situație dificilă, căci gruparea sa este departe de a fi majoritară în sînul partidului. Numirea sa a rezultat dintr-un compromis între grupările rivale, cele mai importante fiind cea a fostului prim-ministru Tanaka și a aliatului acestui Ohira, pe de o parte, și cea a lui Fukuda, de cealaltă parte.

Astfel, limitat în libertatea sa de acțiune, Miki nu a reușit să ducă la capăt ofensiva împotriva forțelor financiare care domină viața politică japoneză. El își datora menținerea sa la putere — atunci cînd părea că dirijează un cabinet de tranziție —, sprijin astăzi pierdut, lui Fukuda, care are funcțiile de viceprim-ministru și de ministru al planificării.

Arestarea, apoi învinuirea pentru corupție a lui Tanaka au tulburat echilibrul precar pe care se baza guvernul Miki. Temerile numeroșilor liberali-democrați, amenințați și ei în urma inculpării fostului prim-ministru, au determinat o mișcare de protest în cercurile de afaceri, ostile, de altfel, campaniei pe care Takeo Miki a dus-o împotriva practicii privind acordarea de fonduri grupărilor politice care le reprezintă interesele. Dl Miki, printr-o serie de măsuri, a reușit să canalizeze aceste fonduri către secretariatul P.L.D., ceea ce a diminuat autonomia financiară a grupărilor P.L.D. și a produs nemulțumirea cercurilor de afaceri.

Industriașii, neputînd critica direct pe primul ministru și fără să pară că-i „acoperă" pe responsabilii scandalului Lockheed, au, în sfîrșit, ocazia de a se descotorosi de o persoană jenantă, „incoruptibilă".

Arestarea lui Tanaka a făcut să evoluеze și poziția lui Fukuda, care pînă atunci nu participase la uneltirile desfășurate de către vicepreședintele P.L.D., Shiina, împotriva lui Miki și orchestrate discret de către Tanaka, care se simțea amenințat. Fukuda, care a fost, în 1972, rivalul lui Tanaka pentru postul de prim-ministru, îl sprijinea pe Miki doar în măsura în care acesta din urmă evita o reîntoarcere la putere a oamenilor lui Tanaka — și în special ai lui Ohira, care controlează și el o importantă grupare a P.L.D. și este un vechi aliat al fostului prim-ministru. Acest pericol dispărînd, Fukuda poate acum „să se despartă" de dl Miki și să încerce, în sfîrșit, să devină prim-ministru.

Campania împotriva lui Takeo Miki beneficiază, acum, între altele, și de sprijinul lui Tanaka, care, ieșit din închisoare săptămîna trecută după ce a plătit o cauțiune de 200 milioane de yeni, intenționează, evident, să se răzbune pe cel căruia îi datorează căderea.

Takeo Miki a rezistat, pas cu pas, atacurilor adversarilor săi. Singurul său sprijin este secretarul general al partidului liberal-democrat, Nakasone, și el șef al unei grupări de importanță mijlocie și al cărui nume a fost menționat de mai multe ori în legătură cu afacerea Lockheed. (El a fost ministru al comerțului și industriei în cabinetul Tanaka). Speră el, oare, că dl Miki va încetini acțiunea de dezvăluire a adevărului în schimbul sprijinului său ?

Takeo Miki a afirmat că nu va ceda. *„Hotărîrea,* a subliniat el, *va aparține poporului în alegerile generale".* De fapt, primul ministru nu mai are decît o armă : dizolvarea Dietei, ceea ce ar avea drept consecință imediată trimiterea parlamentarilor liberal-democrați în circumscripțiile lor și încetarea intrigilor lor la Tokio. Totuși, este dificil să dizolvi o Adunare care trebuie să se reunească, curînd, în sesiune extraordinară, pentru adoptarea unor măsuri bugetare.

DIE WELT

OLOF PALME DESPRE PREOCUPĂRILE PREELECTORALE

— VĂ AȘTEAPTĂ o grea luptă electorală pentru alegerile din 19 septembrie. Nu este sigur că veți ajunge din nou la conducerea țării. O schimbare de guvern, după 44 de ani de conducere social-democrată, ar însemna un transfer al puterii ?

— Există această posibilitate. Ar fi, într-adevăr, un transfer al puterii: burghezia dispune de 80 la sută din presă și de o parte considerabilă din puterea economică. În schimb, salariații dețin puterea politică. De aici rezultă un echilibru al puterii. O schimbare de guvern în favoarea burgheziei ar concentra toată puterea țării într-o singură mînă.

— Este aproape paradoxal faptul că partidele burgheze — și nu numai în Suedia — duc o luptă electorală ideologică, în timp ce social-democrații încearcă să cîștige interesul alegătorilor, propunînd soluționarea unor probleme practice.

— Încercăm să ne aplicăm ideologia în practică. Sîntem în măsură să prezentăm un bilanț al rezultatelor guvernării noastre și, totodată, un program pentru anii următori. Întrucît partidele de opoziție nu pot face acest lucru, simt nevoia să se refugieze în ideologie. Ele încearcă să-i sperie pe alegători și declară că libertatea ar fi amenințată.

— Este o discuție de principiu, care are loc în întreaga Europă occidentală. Cum se explică această neașteptată coincidență ?

— Este vorba, de fapt, de niște tendințe de amploare. Conservatorismul european este cel care a declanșat ofensiva : în R.F. Germania, de exemplu, U.C.S. din Bavaria, iar în Anglia, doamna Thatcher.

— La ultimul congres al social-democraților, din septembrie 1975, ați spus, însă, că, în a treia fază a politicii social-democrate, puterea economică urmează să fie trecută în mîinile salariaților. Oare aceasta nu va duce, în cele din urmă, la o etatizare a economiei ?

— Aceasta înseamnă că, în momentul de față, s-a pus în țara noastră problema democratizării vieții economice. Vom ajunge la asigurarea unei mai mari participări la luarea deciziilor și în cadrul producției. Acest scop poate fi atins pe trei căi : 1) O mai mare participare la luarea deciziilor la locul de muncă și o mai mare cotă-parte, pentru salariați, din creșterea avuției. 2) Influența socială a salariatului trebuie consolidată îndeosebi prin planificare: prin planificarea politicii regionale, energetice și de protecție a mediului. 3) Întărirea poziției cetățenilor prin informarea consumatorilor, prin cooperative de consum și prin protecția asigurată de legiuitor.

În comparație cu alte țări occidentale, cum sînt Italia și Franța, noi am naționalizat puțin : numai exploatările de minereu, industria forestieră, părți din industria metalurgică, ceva din chimie, parțial atelierele navale (din pricina crizei) și industria băuturilor alcoolice.

— Totuși, influența statului nu se oprește aici : reprezentanții săi în cadrul băncilor urmează să preia unele activități curente, iar, din 1977, în Consiliile de conducere ale marilor societăți vor intra cîte doi asemenea reprezentanți.

— Nu în toate, ci doar într-un număr de întreprinderi mari — deocamdată 50 — și numai cu titlu experimental. Este vorba, în primul rînd, de fondurile de investiții, societățile pe acțiuni și fundațiile particulare, ca de exemplu Fundația Wallenberg, care deține acțiuni ale întreprinderilor Wallenberg. Aceste instituții nu au muncitori, deci muncitorii nu sînt reprezentați în conducerile lor. În astfel

Afișe electorale pe străzile Stockholmului

de cazuri, numim în consilii reprezentanți ai statului. Trebuie să știm ce se petrece acolo.

— Care sînt punctele principale ale programului dv. electoral ?

— Sînt cinci puncte: 1) Dezvoltarea unei economii puternice. 2) Folosirea integrală a forței de muncă. 3) Înnoirea vieții de întreprindere printr-o mai mare participare a salariaților la luarea deciziilor. 4) Securitate și solidaritate între generații

(asigurarea pensiilor și reforma familiei). 5) Protecția mediului înconjurător.

— În cursul recesiunii ați acordat folosirii integrale a forței de muncă o importanță prioritară, înaintea tuturor celorlalte probleme, chiar și celor ale inflației și cheltuielilor. Nu a fost o greșeală ?

— Am păstrat un anumit echilibru, dar este adevărat că folosirea integrală a forței de muncă ne preocupă în primul rînd. Cu un șomaj de 1,2 la sută, avem cel mai ridicat procent de folosire a forței de muncă și el a continuat să se îmbunătățească. Deși inflația este serioasă la noi (în comparație cu R.F. Germania), procentul de 10 la sută ne situează sub media vest-europeană a devalorizării monedei.

— Atît prietenii, cît și inamicii guvernului dv. consideră remarcabil faptul că recesiunea economică, apreciată drept cea mai gravă din perioada de după anii '30, a ocolit Suedia. Ce măsuri ați luat în acest scop ?

— Am avut un bun punct de pornire. Spre deosebire de multe alte țări, noi duceam, la începutul anilor '70, o politică economică restrictivă, ceea ce era să ne coste un eșec în alegerile din 1973. Aveam și șomeri. Apoi, cînd s-a declanșat criza din 1974, aveam un excedent în comerțul exterior și am putut întîmpina recesiunea, adoptînd o politică expansivă a creditelor. Am stimulat și consumul. Preocuparea noastră principală a fost, însă, aceea de a folosi integral capacitățile de producție și de a menține locurile de muncă.

— Concret, cum ați procedat ?

— Mai întîi, am atacat rezervele fondurilor de investiții. La achiziționarea de mașini se pot amortiza 30 la sută din cheltuieli. În 1974, întreprinderile au realizat beneficii enorme, din care noi ne-am rezervat iarăși 34 la sută, adică am „sterilizat" aceste sume, care au putut fi folosite în scopuri de investiții. Măsurile au avut o eficacitate extraordinară.

În al doilea rînd, am stimulat producția, acordînd un rabat pentru stocare. În 1974 mai aveam contracte, dar producția era insuficientă. Am tras învățăminte din aceasta. Am finanțat din fondurile statului stocarea. Căci, ne-am spus, conjunctura va deveni din nou mai favorabilă pentru hîrtie, celuloză, oțel. Astfel, o mare parte din rezervele noastre de devize se află în stocuri.

— În manevrele de ieșire din recesiune, v-ați servit și de un masiv import de capital. Nu a fost foarte riscant ?

— În 1974 aveam, după cum am spus, un excedent valutar. În această situație ni s-a părut mai potrivit să luptăm printr-o politică expansivă a creditelor de stat și particulare. Am împrumutat, în total, aproximativ 15 miliarde coroane suedeze. N-am fost bucuroși s-o facem. Dar, în comparație cu alte țări, ne putem considera modești. Cea mai mare parte dintre ele se află în rezervele de devize, avem în stocuri 13 miliarde de coroane suedeze. Îmi exprim, cu orice prilej, convingerea că, deși folosim integral forța de muncă, nu ne putem permite extravaganțe.

Herbert Kremp

L'EUROPEO
ROMA

RHODESIA: DIFICULTĂȚILE GUVERNULUI MINORITAR

„GÎȘTELE sălbatice zboară spre sud". Nu este un mesaj codificat, ci anunțul publicat cu cîteva zile în urmă de un ziar american care se ocupă de arme de război și de strategia militară. În realitate, este o publicație dedicată mercenarilor. Și, cel puțin pentru cei obișnuiți cu asemenea lucruri, anunțul este ușor de descifrat. Mercenarii lui Mike O Hare, adică „gîștele sălbatice", au plecat spre Africa australă. Motivul : un nou război, în care prezența mercenarilor poate fi utilă și, desigur, bine remunerată. Este un anunț, dar și o invitație de a vizita sediul cel mai apropiat al clubului „gîștelor sălbatice", pentru înrolare. Destinația : Rhodesia.

Guvernul rhodesian a dezmințit întotdeauna faptul de a fi înrolat mercenari, dar observatorii militari consideră că prezența soldaților străini plătiți este un fapt dovedit. Același Mike O Hare, întors din alte lupte, a deschis un birou la Capetown, afirmînd că este în căutarea unor „băieți pe care să-i trimită la Salisbury, pentru a da o mînă de ajutor celor de acolo", și se spune că și Steiner, alt mercenar cunoscut, care a scăpat de plutonul de execuție (în Angola), se află în Belgia, în căutarea unor oameni dispuși să se lase omorîți pentru o mie de lire sterline pe lună.

Deci, războiul există. Chiar dacă regimul segregaționist al lui Jan Smith depune eforturi pentru a nega acest lucru, chiar dacă cenzura este tot mai dură și nu se mai admite nimănui să viziteze anumite zone din Rhodesia, îndeosebi spre granițele cu Mozambicul, este clar că s-a declanșat conflictul. Pentru Africa australă este, desigur, începutul unei perioade furtunoase și sîngeroase. Episoadele de la Soweto, represiunile, declarațiile halucinante ale premierului sud-african și chiar dezinteresul, cel puțin aparent, al Occidentului nu sînt altceva decît semnale de alarmă.

Samora Machel, liderul mozambican și erou al luptei împotriva colonialiștilor portughezi, înainte de obținerea independenței țării, vorbește deja despre războiul în curs, și aceasta în termeni politici. Într-o declarație făcută ziarului „Le Monde", el spunea : „Există o mare confuzie în legătură cu definirea justă a dușmanului nostru (Rhodesia — n.r.). Încă se mai consideră că este vorba despre albi, care îi domină pe negri. Numai un război al poporului va permite ca dușmanul să fie definit altfel decît în termenii de albi și negri, de culoarea pielii sau de rasă. Toți rhodesienii, negri și albi, vor descoperi atunci că aceasta este o luptă de clasă, care opune pe exploatatori exploataților, pe opresori oprimaților, că acesta este un război de eliberare care trebuie nu numai să-i elibereze pe oameni, ci și mentalitățile. Problema esențială în Rhodesia este astăzi aceea a decolonizării mentale, aceea de a se pune capăt complexului de superioritate al albilor și de inferioritate al negrilor. Va fi, repet, o luptă dură, o luptă îndelungată".

Există în Rhodesia, știm acest lucru, 300 000 de albi, care domină și comandă, și șase milioane de negri pe care îi animă sentimentul național și conștiința situației lor de oprimați, aceasta și sub impulsul a ceea ce se întîmplă în afara țării lor. Guvernul lui Jan Smith nu este, practic, dispus la nici o concesie pentru a deschide calea unui guvern de culoare ; au fost și tratativele cu liderul de culoare Nkomo, care au eșuat. Rhodesia este, cel puțin oficial, abandonată de întreaga lume, supusă sancțiunilor, izolată : aceasta nu se întîmplă și în realitate, dar toate țările trebuie să-și dovedească „indiferența" în ce privește Rhodesia, pînă cînd guvernul va hotărî să se supună sancțiunilor cu caracter antirasial ale O.N.U.

Există, deci, posibilitatea începerii unui război care să dureze mult timp. Se vorbește despre o posibilitate, dar, în fapt, războiul este o realitate. Săptămînile trecute, aviația rhodesiană a făcut numeroase incursiuni în zonele de graniță cu Mozambicul, distrugînd sate și căi de comunicație. Forța aeriană a Salisbury-ului este, desigur, partea cea mai eficientă a armatei, dotată cu jet-uri de fabricație occidentală, furnizate oficial înaintea impunerii sancțiunilor Organizației Națiunilor Unite, dar în realitate sosite și modernizate

Guvernul minoritar rhodesian a recurs la o ultimă și total compromisă formulă: mercenarii

chiar și recent. Calea de acces este, bineînțeles, cea a Africii de Sud, singura țară care are astăzi frontiere deschise cu Rhodesia și care continuă să fie furnizorul Salisbury-ului. Dar aceasta constituie o altă întrebare. Odată cu extinderea conflictului între Mozambic și Rhodesia, ce atitudine va adopta Africa de Sud ? Cu alte cuvinte, ce au hotărît Kissinger și Vorster cu prilejul recentei lor întîlniri ? Ce le-a spus Vorster șefilor de guvern pe care i-a întîlnit în cursul recentei sale călătorii în Europa ? Mulți apreciază că Africa de Sud ar fi chiar gata să „sacrifice" Rhodesia, dacă aceasta i-ar mai putea oferi cîțiva ani încă de liniște în interior. Liniște relativă, se înțelege, menținută prin represiuni și prin întărirea apartheidului.

Comunicatele oficiale asupra convorbirilor lui Vorster nu sînt foarte clare : primirea ce i-a fost rezervată în Europa a fost formal dură, dar călătoria a fost, desigur, făcută de comun acord cu oficialitățile țărilor vizitate, așa cum a fost și aceea a secretarului de stat american în Africa. După aceste două evenimente, și probabil nu întîmplător, războiul în Rhodesia a căpătat o nouă desfășurare.

La Salisbury continuă să se vorbească despre guerilă și se citează numai, la radio și la televiziune, acțiunile desfășurate cu succes de trupele de „rangers" la granițe. Atîția guerilieri uciși, atîția capturați. Din partea mozambicană se afirmă că pierderile suferite de rhodesieni au fost importante : 143 de morți într-o lună, se spune la Maputo, o cifră care, dacă este adevărată, constituie pentru armata rhodesiană o pierdere mai mult decît ridicată. O poate dovedi, însă, faptul că Smith a și anunțat că va rechema mulți rezerviști și va reduce, dacă este necesar, limita inferioară de vîrstă pentru înrolare, închizînd, în același timp, granițele pentru tineri. Mulți sînt studenți care, pentru a nu lupta, au părăsit în ultimele luni Rhodesia. Cu cîteva zile în urmă, sir Roy Welensky, persoană în vîrstă, fost lider rhodesian și cunoscut ca anti-Smith, a declarat : „Nu putem să nu acceptăm un guvern al celor de culoare. Noi sîntem 270 000, iar ei sînt 6 000 000. Au tot dreptul de a guverna țara. Dar o confruntare armată ar putea fi teribilă, pentru noi și pentru ei. Pentru noi, care ne-am născut aici și ne simțim pe pămîntul nostru, ca și pentru ei, care sînt hotărîți să obțină ceea ce nu au avut niciodată, ceea ce nu le-am dat. Dacă mai există încă o posibilitate de a evita războiul, să o găsim imediat". Welensky părea să facă aluzie la o eventuală ieșire din scenă a lui Jan Smith și aceasta li se pare multora o mișcare care ar putea să aibă oarecari rezultate. Dar premierul se arată hotărît să se mențină și să reziste.

Atît pare de decis să reziste Smith, încît tocmai de aceea a dezlănțuit acțiunile militare dure din ultimele zile. Din partea mozambicană se vorbește despre masacre și se citează episoadele de la Mapai și Malvernia. Smith pare decis să adopte pumnul de fier, metodă care, în timp ce acordă libertate cîtorva prizonieri politici (se neagă că există, dar sînt sute la Salisbury, unde, practic, orice opoziție de stînga este ilegală), ordonă forțelor speciale să facă razii de amploare în „zonele teroriste", trimițînd prizonierii în lagăre la muncă forțată.

Rămîne încă un lucru de înțeles, și anume pînă cînd va putea face față populația albă rhodesiană presiunii interne și externe africane. „Toți se înarmează, toți se pregătesc să se apere" — se spune la Salisbury. Dar mai sînt și alții care spun că imediat ce zgomotul bătăliei va ajunge în capitală, definită ca orașul cel mai liniștit din lume, probabil că se va înregistra o răsturnare a situației. Posibilități sînt două : aceea ca Smith să cedeze și, plecînd, să lase loc unor negocieri cu liderii de culoare. A doua : ca mare parte a albilor să părăsească țara, refugiindu-se în Africa de Sud.

Alternativa la cele două soluții este un război care, prin forța lucrurilor, ar fi îngrozitor și care, chiar dacă ar fi ținut „sub tăcere", ar incendia mai curînd sau mai tîrziu o jumătate din continentul african. Și poate că nu numai atît.

Sandro Ottolenghi

PROFIL

RAYMOND BARRE

primul ministru al Franței

La șase ore după ce Jacques Chirac și-a înaintat demisia, președintele Franței, Valéry Giscard d'Estaing, l-a numit în funcția de prim-ministru pe Raymond Barre. Născut la 12 aprilie 1924, la Saint-Denis de la Réunion (în insula Réunion), Raymond Barre a studiat dreptul și economia la Facultatea de drept și științe economice și la Institutul de științe politice din Paris. După o carieră universitară de cîțiva ani, a părăsit universitatea, în 1959, și a intrat în politică, cu timpul numele său „devenind familiar cercurilor financiare" (U.P.I.). A fost director al cabinetului ministrului industriei (între 1959 și 1963), a făcut parte din mai multe comisii economice, iar în 1967 (pînă în 1973) i-a urmat lui Robert Marjolin în funcția de vicepreședinte (francez) al Comisiei C.E.E. pentru problemele economice și financiare. În această funcție s-a făcut curînd remarcat. În 1969 a elaborat „planul Barre" — privind Uniunea economică și monetară occidentală, plan neconcretizat încă datorită dificultăților monetare și, mai ales, divergențelor economice dintre parteneri. În august 1971, după declarația nord-americană, ce punea capăt convertibilității dolarului, Barre a fost singurul membru al Comisiei care a deplorat, public, faptul că membrii C.E.E. n-au profitat de acest prilej pentru o politică financiară comună. În 1972, el s-a opus categoric la sugestiile lui Mansholt privind „creșterea zero", declarîndu-se apărător al creșterii economice.

În 1973, Raymond Barre și-a reluat activitatea universitară, la Paris, fiind, în același timp, și membru al Consiliului general al Băncii Franței. La 12 ianuarie a.c., lui Barre i s-a oferit portofoliul comerțului exterior, calitate în care a depus eforturi de echilibrare a balanței de plăți franceze.

Noul premier francez este considerat unul din marii specialiști occidentali în probleme monetare, nu este înscris în nici un partid politic și nu deține nici un mandat electoral. „Obiectivul principal al guvernului meu — a declarat R. Barre la palatul Elysée, îndată după numire — va fi de a combate inflația și de a menține stabilitatea monedei noastre". Raymond Barre deține și portofoliul economiei și finanțelor.

Raymond Barre este căsătorit și are doi fii.

Convorbire pe aeroportul din Tripoli, între șeful statului libian, colonelul Moamer El-Geddafi, și Houari Boumediene, șeful statului algerian, la o escală a acestuia din urmă, după întoarcerea de la Conferința la nivel înalt ținută la Colombo

Primii „incoruptibili"*

6

Era prea mult și Dimaio se afla în pragul disperării, fiindu-i tăiată orice legătură cu exteriorul. Minster trebuia prevenit cu orice preț. La întîmplare, el scrie o telegramă pe care-o adresează lui Harry Minster, avocat din Chicago : „Puteți obține punerea mea în libertate ? Tony" Îi rămîn doar cîțiva dolari pe care-i oferă gardianului, împreună cu ceasul de buzunar. Trec două zile care par nesfîrșite, timp în care Dimaio se gîndește că gardianul și-a însușit, fără îndoială, banii și ceasul fără să fi trimis telegrama. Evident că Minster va fi neliniștit dacă nu va primi mult timp vești, dar cînd va acționa va fi deja prea tîrziu. „În acel moment, se gîndește Dimaio, epuizat de hemoragii, nu voi mai fi în viață".

Îngrijorat de soarta lui Dimaio, Polizzi cere gardianului să cheme un doctor. Gardianul ordonă ca Dimaio să fie transportat la infirmerie, dar acesta refuză pentru că știe de la deținuți că e vorba de un loc de unde nimeni nu se mai întoarce. În aceeași după-amiază, vede intrînd în celula sa un nou avocat. „Sînt trimis de un anume Minster din Chicago". Vizibil, el nu știe mai mult, căci atunci cînd Dimaio îi cere să obțină punerea sa în libertate, avocatul ridică din umeri : „Nici să nu vă gîndiți la acest lucru ! Este imposibil. Trebuie, mai curînd, să cereți judecarea dumneavoastră imediată și să vă recunoașteți vinovăția". „Imbecilul", gîndește Dimaio, care insistă cu rugămințile. În cele din urmă, avocatul consimte să redacteze cererea de punere în libertate și să i-o trimită procurorului Luzenberg. Este semnalul care-l va alerta pe William Pinkerton. A doua zi, avocatul revine cu surîsul pe buze și cu un aer arogant : „Am reușit acolo unde orice avocat ar fi eșuat" — declară el triumfător. Drept mulțumire, Dimaio îi rîde în nas. Își ia rămas bun de la Polizzi care-i spune cu vocea strangulată : „Eu nu voi ieși niciodată de aici". Minster îl așteaptă într-o mașină la poarta închisorii. Dimaio mai are încă puterea să surîdă. „Da, am pierdut cîteva kilograme" și apoi leșină. Este transportat într-un hotel unde Pinkerton și Luzenberg vin să-l vadă. Îngroziți de starea sa de slăbiciune, ei insistă să primească toate îngrijirile, dar Dimaio refuză cu încăpățînare. Vrea să prezinte de îndată rezultatele misiunii sale. Procurorul cheamă un stenograf și Dimaio își începe povestirea. Vorbește ore în șir, întrerupîndu-se doar pentru a se năpusti asupra mîncării pe care o devoră cu lăcomie.

După o noapte de odihnă, se prezintă în fața Camerei de punere sub acuzație, dar, doborît de oboseală, adoarme pe banca martorilor și trebuie să i se amîne audierea pentru a doua zi. Potrivit informațiilor sale — precizează el —, mafia dispune de fonduri și mijloace nelimitate de presiune. Ea reușește să cumpere un întreg juriu, oricare ar fi el, prin intermediul avocatului și detectivului ale căror nume le-a dat deja. Considerîndu-și misiunea îndeplinită, Dimaio acceptă să fie îngrijit. Medicul îl obligă să nu părăsească patul și îi recomandă cît mai multă odihnă. După cîteva zile însă, regimul îl deprimă și se hotărăște să ia puțin aer. Nici nu ajunge bine la capătul străzii, că un polițist îl apucă de guler : „Te recunosc — spune el —, ești ticălosul acela de falsificator newyorkez".

Dimaio este tîrît în fața unui judecător care crede în istorioara lui. Da, este într-adevăr Ruggiero, dar a fost pus în libertate, s-a îmbolnăvit și era în drum spre gară cînd a fost arestat. Judecătorul îl lasă să plece, cu condiția să părăsească imediat New Orleans.

De necrezut, dar la cîțiva metri de hotel, el este din nou recunoscut de un alt polițist, care-l arestează și-l duce în fața aceluiași judecător. Furios, acesta îl condamnă la șase luni închisoare, cînd, deodată, Luzenberg și Pinkerton intră în sală și-i șoptesc ceva la ureche procurorului. Ce se întîmplase ? Din fericire, Luzenberg tocmai trecea pe lîngă sala de audiențe, cînd a auzit un polițist lăudîndu-se că l-a arestat pe Ruggiero. De data aceasta, Dimaio este forțat să rămînă în hotel. Declară că este dispus să depună mărturie în procesul mafioților, care urmează să se deschidă în februarie, dar Luzenberg refuză categoric. „Asta ar însemna să-l condamnăm la moarte" — îi spune lui William Pinkerton care-l expediază la Philadelphia și-l încredințează celui mai bun medic din oraș.

Mărturia lui Dimaio și ancheta care a urmat au permis strîngerea unor dovezi clare împotriva acuzaților. Luzenberg se pregătește să citeze la bară un număr impresionant de martori, printre care și tînărul care fluierase „La Marcia reale" („Marșul regal") pentru a-i anunța pe asasini de sosirea lui Hennessy. La opt zile după deschiderea procesului, Luzenberg află că mafia și-a procurat lista cetățenilor din rîndul cărora vor fi trași la sorți jurații. Unii dintre ei au preferat să dispară, alții au refuzat să participe la proces pentru că primiseră amenințări cu moartea.

În sfîrșit, procesul primilor nouă acuzați se deschide la 16 februarie 1891. Oameni ai mafiei au invadat sala tribunalului. Îndată ce juratul locțiitor este chemat la bară pentru a răspunde la întrebările judecătorului, mafioții încearcă să-l intimideze fluturînd cu o mînă un teanc de bancnote și cu alta mimînd gestul de tăiere a gîtului. 1 050 de persoane sînt recuzate înainte ca juriul să poată fi constituit.

Martorii, suficient de curajoși pentru a-și menține depoziția în acest climat de teroare, au fost puși sub pază. Un negru îl recunoaște pe cel care a tras asupra lui Hennessy. Un altul îl recunoaște pe unul dintre asasini care purta pe veșminte „o bucată de pînză cerută, aruncată pe umeri ca un impermeabil". Mărturie importantă. Această pînză face parte din piesele de bază. Poliția a descoperit-o în urma unei percheziții de cîteva ore făcută în casa unuia dintre inculpați. Dovezile se succed și sînt zdrobitoare...

La 12 martie, juriul dă verdictul : cei nouă inculpați sînt achitați. În sala tribunalului, publicul se dezlănțuie, se urcă pe bănci și strigă : „Spînzurați-i pe asasini !". Este nevoie de intervenția poliției pentru a se evacua sala. Procurorul Luzenberg obține totuși aprobarea ca cei nouă mafioți să fie duși tot în închisoare, pînă cînd se va stabili din nou validitatea verdictului.

New Orleans cunoaște o noapte de groază. Pînă în zori, cetățenii patrulează pe străzi, la lumina torțelor lipesc afișe prin care populația este invitată să acționeze împotriva lipsei de responsabilitate a justiției. Unul din cei mai străluciți avocați din New Orleans, W. S. Parkerson, ia conducerea mișcării. Cîteva mii de persoane se strîng două zile mai tîrziu într-o piață din oraș, unde Parkerson, înconjurat de cîteva personalități, asmuțește mulțimea : „Cînd justiția nu-și îndeplinește misiunea, poporul are misiunea să acționeze. Cum putem spera ca viețile noastre să fie protejate, cînd asasinii nu ezită să-l suprime pe șeful poliției noastre, iar ei sînt puși în libertate ? Cît timp vom mai tolera ca bandele de ucigași să-și impună legea lor ? Fac un apel solemn la cei prezenți aici : cetățeni ai New Orleansului, raliați-vă la acțiunea inițiată de mine. Sînteți pregătiți, fiecare dintre voi, să mă urmați pentru a răzbuna moartea lui Hennessy ?"

Aclamații furtunoase îi răspund. Mulțimea însuflețită se îndreaptă spre arsenal unde capătă arme și înconjoară închisoarea.

Gardienii și polițiștii sînt neputincioși în fața valului de oameni. Un stîlp smuls din pămînt trece din mînă în mînă pe deasupra capetelor mulțimii. Poarta închisorii se prăbușește sub loviturile mulțimii. Gardienii sînt somați și aruncați afară. Prizonierii se refugiază în zona rezervată femeilor. Toate celulele sînt forțate și mafioții sînt, în sfîrșit, descoperiți. Mulțimea se aruncă asupra lor cu lovituri de picioare și de pumni și apoi îi împușcă unul cîte unul. Joe Polizzi, care semnase, fără știrea lui, condamnarea lor la moarte, va avea sfîrșitul cel mai atroce. Tîrît pînă în stradă, va fi linșat, apoi spînzurat înainte de a servi drept țintă acestora.

Numai cînd cele nouă corpuri se vor balansa agățate de lampadare și de stîlpii din stradă, mulțimea va începe să se calmeze. Parkerson s-a urcat pe capra unei trăsuri și contemplă această mare de figuri triumfătoare și dușmănoase, după care se adresează mulțimii : „Am îndeplinit azi datoria cea mai penibilă din existența mea. Vă cer să vă întoarceți la casele voastre. Dumnezeu să vă binecuvînteze și să binecuvînteze orașul nostru".

Stranii cuvinte după asemenea masacru. Este reflectarea pe bună dreptate a stării de spirit generale. Nimeni n-a condamnat oficial această acțiune. Dimpotrivă. În Camera de Comerț, ca și la Bursa bumbacului s-a votat o moțiune în care era lăudat curajul cetățenilor din New Orleans, iar primarul orașului declara : „Acești oameni meritau să moară. Au vrut să-și impună legea lor și ne-au obligat să le-o aplicăm lor înșile".

Singurul care a fost impresionat era ambasadorul Italiei, baronul Fava. După ce a protestat pe lîngă Departamentul de Stat și a primit un răspuns curtenitor, în care se explica faptul că, dată fiind Constituția Statelor Unite, afacerea nu era de competența guvernului federal, ci de resortul guvernului din Louisiana, ei a insistat ca autorii acestor execuții să fie urmăriți de justiția americană. „Noi nu recunoaștem nici unui guvern drep-

*) Adaptare după revistele „Historia" și „L'Express".

tul de a dicta comportarea sa guvernului american".

Italia își va rechema ambasadorul fără ca, totuși, relațiile dintre cele două țări să se înrăutățească pentru mult timp. Roma va face cunoscut că doar trei dintre mafioți erau cetățeni italieni, ceilalți fiind naturalizați americani. Departamentul de Stat, la rîndul său, ține să facă un gest : acordă 25 000 de dolari guvernului italian ca îndemnizații pentru familiile victimelor. Doar președintele Harrison va avea curajul să stigmatizeze în mesajul său către Congres „deplorabila și dezonoranta afacere de la New Orleans, care apare ca o crimă dublă, la adresa legii și a umanității".

In ce-l privește pe Frank Dimaio, acesta n-a terminat cu mafia. Dacă ea a fost învinsă la New Orleans, în schimb, la începutul secolului, este solid implantată în majoritatea marilor orașe americane. In 1902, Dimaio se întoarce în Argentina unde William Pinkerton l-a trimis, la cererea Departamentului de Stat, pe urmele lui Butch Cassidy, a lui Kid și a prietenei sale, Etta Place. William îi cere să întreprindă o anchetă asupra activității mafiei.

Deghizat în muncitor italian — pantalon negru, cămașă în carouri, caschetă — merge din oraș în oraș, iar cîteva luni mai tîrziu îi trimite lui William un raport remarcabil despre organizația respectivă. De acum înainte, el va deveni marele specialist american în problemele mafiei.

Oameni de afaceri italieni, victime ale manevrelor de șantaj și intimidare, cer agenției să vegheze asupra securității lor. Cine, mai bine decît Dimaio, ar putea lua conducerea acestei acțiuni ? El se achită de misiune cu promptitudine. 14 mafioți, despre care se spunea că folosiseră cuțitul și bombele pentru a-și intimida victimile, sînt arestați la Colombus. In 1905, Dimaio creează, în cadrul agenției, propriul său corp de agenți secreți pentru a lupta împotriva mafiei. Toți sînt imigranți de origine siciliană.

La Hillsville (Pennsylvania), între anii 1905 și 1908, va întreprinde el acțiunea cea mai spectaculoasă. Valea Mahoning, unde sînt exploatate numeroase cariere, devenise un infern. Mafia își impune legea prin lovituri de cuțit și prin șantaj.

De altfel, Hillsville a fost botezat „Helltown" (orașul infernului). Dimaio se instalează aici, făcîndu-și un renume de om foarte puternic. Afișează brutalitatea, gustul pentru violență și băutură, ura față de poliție. In fiecare zi, informațiile sale scrise în grabă pe o bucată de hîrtie sau șoptite la urechea vreunui șofer sau comis voiajor, care fac parte din echipa lui, sînt transmise la Pittsburgh unde-și instalase biroul clandestin. Aici sînt descifrate, recopiate și trimise în dublu exemplar lui Robert Pinkerton, la New York, și lui William, la Chicago.

La „Helltown", popularitatea lui Dimaio crește ; ajunge chiar să devină omul de încredere al lui Sal Candido, liderul mafiei în acea localitate. Raporturile lui Dimaio devin din ce în ce mai detaliate. După un an, structura organizației, numele șefilor, regulile și metodele ei nu mai constituie un secret pentru el. A descoperit la „Helltown" chiar o școală de asasinat, condusă de un anume Jatti, elev al lui Giuseppe Musilino, „Jesse James calabrezul".

Dimaio se înscrie aici și învață să „dea lovitura fatală" pe manechine de croitorie, unde organele vitale sînt desenate cu cerneală roșie. El a recrutat pe loc doi oameni curajoși : un sicilian, Domenico, care ia numele de cod „numărul 89", și un muncitor, Nicola Cireiglio, care, în ciuda violențelor la care a fost supus, refuzase să devină membru al mafiei.

Intr-o zi, poliția condusă de detectivul Logan face o descindere în barul lui Candido. Pentru Dimaio a venit momentul să demonstreze ce poate : îl scuipă în față pe Logan, care-l trimite la pămînt, cu o lovitură dată în față. I se pun cătușele, este băgat într-o celulă unde își prezintă raportul pentru prima dată în liniște. Logan se scuză pentru pumnul dat. Dar Dimaio a devenit un erou. Un chef pe cinste salută eliberarea sa. Totul este pregătit pentru o mare lovitură. Planul lui Dimaio este acceptat. In ziua plății salariilor, un agent al lui Pinkerton se instalează în spatele ghișeului, avînd în față lista celor care urmau să fie arestați. Cînd primul vine să-și ridice banii, detectivul se preface că verifică conținutul plicului acestuia. „Lipsește un dolar. N-am timp să caut mărunțiș acum. Treci în camera învecinată și așteaptă-mă".

28 de muncitori, între care și Jatti, sînt prinși astfel în cursă, dezarmați și transportați cu cătușe la mîini la închisoarea New Castle. Dar, bineînțeles, că șefii au dispărut. Dimaio și oamenii săi se revoltă împotriva agenției Pinkerton și devin cavalerii servanți ai soțiilor celor fugiți. Le fac acestora numeroase servicii și le însoțesc la poștă pentru a ridica scrisorile trimise de bărbații lor. Deosebit de îndatoritori, aceștia le citesc scrisorile și redactează și răspunsurile. In scurt timp au aflat unde se ascund cei fugiți și pe ce vapoare se vor îmbarca pentru a fugi în Italia...

33 de membri ai mafiei sînt arestați. In urma procesului, care face senzație, aceștia sînt condamnați la închisoare de la trei pînă la zece ani. Dar, pentru Dimaio, ancheta nu s-a sfîrșit. El a fost însărcinat să anchеteze asupra uciderii paznicului Seely Houk, care atrăsese asupra lui ura mafiei, ducînd pe întreg teritoriul statului Pennsylvania o luptă înverșunată împotriva braconierilor. Dimaio este convins că ucigașul sau ucigașii trebuie căutați printre mafioții care fuseseră judecați.

Fidel metodei care i-a reușit atît de bine la New Orleans, va încerca să-l facă să vorbească pe cel mai vulnerabil, Candido, care, de curînd, era tată... Cînd Dimaio îi face cunoscut că este agent al lui Pinkerton, acesta îl împroșcă mai întîi cu un val de insulte. Fără să scoată un cuvînt, Dimaio îi înmînează o fotografie a fiului său și apoi pleacă. Revine a doua zi și, în zilele următoare, îi vorbește de fiul și soția lui și are grijă să-i lase de fiecare dată o nouă fotografie care îl îndurerează. Dacă va dezvălui numele ucigașilor — întreabă, în sfîrșit, Candido după 15 zile de supliciu insuportabil — va fi grațiat ? După o lungă deliberare cu procurorul, Dimaio îi dă asigurarea că va fi eliberat.

Trec opt zile. In sfîrșit, sosește un mesaj din partea lui Candido : „Veniți imediat. Îmi este atît de teamă, încît nu mai pot mînca". Dimaio se grăbește spre închisoare, unde Candido îi întinde, tremurînd, un capăt de hîrtie pe care i-o înmînase Surace, unul dintre mafioții deținuți. „Corbul știe de afacere. Nu sufla un cuvînt". Candido îl imploră pe Dimaio să rupă mesajul și să nu-l trădeze, plînge și se tîrăște la picioarele lui. Pînă la urmă se hotărăște să vorbească : „Houk l-a ucis pe Rocca Racco pentru a se răzbuna, cu ajutorul cumnatului său, Jim Murdocca. Jim a fugit în Italia. Arma de care s-a servit Racco este ascunsă la nevasta lui".

Dimaio începe să adune și să lipească cu grijă bucățile de hîrtie rupte de Candido, apoi îl cheamă pe Surace. Acesta urlă că a fost trădat, dar Dimaio își ține promisiunea și-l disculpă pe Candido : un gardian — explică el — l-a văzut pe acesta rupînd o bucată de hîrtie pe care apoi a recuperat-o chiar în momentul cînd Candido se pregătea s-o înghită. Cum Surace refuză, totuși, să vorbească, Dimaio pronunță cuvîntul de trecere al mafiei : „Urcă Albano". Surace tresare de groază : „De unde știți?" întreabă Surace. „Vă cunosc toate secretele", răspunde Dimaio.

Urmează un moment de tăcere, după care, învins, Surace se așază la masă și confirmă punct cu punct declarația lui Candido. Acum Dimaio are două dovezi dar care puteau fi ușor combătute. Trebuia recuperată arma crimei. Săptămîni în șir el încearcă să dea de urma doamnei Racco, iar alte două săptămîni să-i cîștige încrederea. La sfîrșit, învinsă de puterea lui de convingere și de serviabilitatea sa, ea îi dă arma. In mod stupid, Racco cade în cursa întinsă de Dimaio care anchetează — spunea el — o afacere de braconaj. „Este pușca mea. Piedica este puțin stricată".

Cînd Racco bea, atunci vorbește vrute și nevrute. Se lăudase în fața doamnei Surace de a-l fi ucis pe Houk. Doamna Surace, care este găsită la Buffalo, confirmă această declarație. Dimaio se întoarce la Hillsville. In salonul înțesat de lume, se urcă pe un scaun pentru a le ține un discurs vechilor săi prieteni. Își dezvăluie adevărata identitate. „Domnia organizației se termină — anunță el. Dacă mă veți ajuta, se va sfîrși cu estorcările de fonduri, cu asasinatele și linșajele. Cei care știu ceva despre uciderea lui Houk să vorbească". Dimaio ia depoziția unui vînător, care a fost martor la crimă, și a unui tînăr muncitor care l-a ajutat să ascundă corpul acestuia.

Pînă la deschiderea procesului intentat lui Racco, mafia pune preț pe capul lui Dimaio și trimite amenințări cu moartea martorilor din New York, Colombus și Youngstown. Bine păziți, aceștia vin, totuși, să-și confirme depozițiile. Racco este condamnat la moarte. In ciuda eforturilor lui Dimaio, el refuză, pînă la urmă, să-l denunțe pe Jim Murdocca. „Nu voi trăda niciodată organizația. Voi muri fără să spun un cuvînt".

Execuția lui anunță sfîrșitul mafiei în Valea Mahoning. Pinkertonii au învins și de data aceasta.

(Va urma)

New York, 1902. Harry Longabaugh, zis Kid, și Etta Place. Pinkerton l-a urmărit pe Kid pînă în Bolivia

POSTA REDACȚIEI

Energia în lume (II)

George Vlaicu, Arad. Continuăm, în acest număr, publicarea unora din informațiile despre energia în lume, cuprinse în „World Energy Supplies 1950 — 1974".

Gaze naturale. În prezent, 62 de țări și regiuni din lume produc gaze naturale. Ponderea gazelor naturale în consumul mondial total de energie a crescut treptat. În 1950, ea a acoperit 9,8 la sută din cererile globale de energie. În 1974, ea a reprezentat 20,9 la sută din necesitățile mondiale, în comparație cu 44,8 la sută pentru combustibilii lichizi și 31,7 la sută pentru combustibilii solizi.

În 1974, economiile țărilor capitaliste dezvoltate au consumat 67,3 la sută din consumul mondial total, economiile țărilor socialiste din Europa — 25,3 la sută și cele ale țărilor în curs de dezvoltare — 7,2 la sută.

Exporturile mondiale de gaze naturale au crescut, între 1950 și 1974, cu un ritm mediu anual de 22,5 la sută. Aceasta a reprezentat cel mai înalt ritm de creștere din toate sursele de energie primară comercializate. În 1974, exporturile mondiale au crescut cu 19,5 la sută față de 1973, iar în 1973, creșterea a fost de 19,6 la sută față de 1972. Patru țări — Olanda, Canada, U.R.S.S. și Iran — au exportat 85 la sută din totalul mondial de 110,8 miliarde metri cubi. Principalele 6 țări importatoare de gaze naturale în 1974 au fost S.U.A., R. F. Germania, U.R.S.S., Franța, Belgia și Japonia, care au importat 82 la sută din cifra mondială totală de 110,5 miliarde metri cubi.

Electricitatea. Consumul mondial de electricitate, în 1974, a fost de 6 246 miliarde kilowați-oră. Aceasta a reprezentat o creștere de 2,8 la sută față de anul precedent. Ritmul mediu de creștere anuală a electricității, între 1950 și 1974, a fost de 8,1 la sută, țările dezvoltate reprezentînd, în medie, 7,4 la sută și țările în curs de dezvoltare — 10,3 la sută. Consumul anual pe locuitor pentru țările în curs de dezvoltare a fost, în 1974, de 260 kilowați-oră, în contrast cu 5 712 kilowați-oră pentru țările dezvoltate și 1 613 kilowați-oră în ansamblul lumii.

Exporturile mondiale de electricitate din 1950 pînă în 1974 au crescut cu un ritm anual mediu de 12,4 la sută. În 1974, cantitatea exportată a fost de 96,7 miliarde kilowați-oră : principalii exportatori de electricitate în ordinea mărimii au fost Canada cu 15,9 la sută, U.R.S.S. cu 12,1 la sută, R. F. Germania 10,3 la sută, Elveția 9,8 la sută și Franța 6,8 la sută. Ordinea importatorilor — R.F. Germania, Suedia, Franța, Elveția și Cehoslovacia — nu s-a schimbat în ultimii 25 de ani.

Energia nucleară. Capacitatea centralelor atomo-nucleare a totalizat 234 miliarde kilowați-oră. Aceasta a reprezentat 3,7 la sută din producția totală de electricitate în 1974. Creșterea medie anuală a producției din 1964 pînă în 1974 a fost de 32 la sută. Din 1956 — an în care a fost inaugurată producția de energie nucleară în Anglia — 19 țări sau regiuni au început această producție.

Energia geotermală. Primelor țări producătoare de electricitate geotermală — Italia, Noua Zeelandă și S.U.A. — li s-au alăturat Japonia (1967), Islanda (1969) și Mexic (1970).

Combustibilii solizi. Perioada dintre 1950 și 1974 a marcat un puternic declin în folosirea combustibililor solizi și înlocuirea cu combustibili din petrol lichid și gaze naturale. Ponderea globală a scăzut de la 61,5 la sută, în 1950, la 31,7 la sută, în 1974. Cu toate acestea, combustibilii solizi rămîn principala sursă a consumului de energie în unele țări. În R.P.D. Coreeană, 92 la sută din totalul energiei consumate provine din combustibil solid. Alte țări cu o proporție ridicată a consumului de combustibil solid sînt : Polonia și R.P. Chineză — 84 la sută, India — 72 la sută, Bulgaria — 51 la sută, Africa de Sud — 83 la sută ; Cehoslovacia — 76 la sută ; R.D. Germană — 71 la sută ; Mongolia — 62 la sută.

Brian Faulkner

Gh. Neagu, Pitești. Ultimul prim-ministru din Irlanda de Nord a fost Brian Faulkner, între martie 1971 și 1972. După dizolvarea Stormontului (parlamentul din Ulster), Brian Faulkner a condus, în 1974, Executivul din Ulster, organism care a durat foarte puțin. Disensiunile dintre el și alte personalități ale partidului unionist care încercau să imprime partidului o orientare intransigentă, chiar extremistă, îl determină la abandonarea funcției de lider, în urmă cu doi ani. Formează apoi partidul unionist din Irlanda de Nord, a cărei poziție moderată (și de centru) nu a reușit să schimbe nimic din configurația stării politice din Ulster. Anul trecut, la alegerile pentru convenție, partidul său n-a cîștigat decît cinci locuri. După recentele săptămîni de tulburări, Brian Faulkner a anunțat că renunță la funcția de lider și părăsește activitatea politică. Întrebat despre actuala stare din Ulster, Faulkner a răspuns că „este mai periculoasă decît oricînd după 1969. În urma discuțiilor cu guvernul și liderii opoziției, nu cred că vreunul dintre ei are intenția de a întreprinde inițiative politice înainte ca securitatea să fie restabilită".

Simion Arvinte, București. Culorile drapelului de stat al Indiei sînt portocaliu, alb, verde. Portocaliul simbolizează curajul și spiritul de jertfă, albul — adevărul și puritatea, verdele — credința, cavalerismul și legătura omului cu pămîntul. În mijlocul drapelului, pe fondul alb, se află o roată de tors albastră — „Charkha", simbol al mișcării indiene de independență.

Al. Pătrașcu, Tîrgoviște. Compania „Air France", care a deschis, la 24 mai, o linie aeriană Paris — Washington deservită de avioane supersonice „Concorde" (zboruri de trei ori pe săptămînă), a anunțat în mai multe rînduri că intenționează a nu se limita la această linie. Discuții cu autoritățile din mai multe state sînt în curs. Recent, guvernul mexican a anunțat aprobarea extinderii liniei „Concorde" de la Washington la Ciudad de Mexico. Nu s-a anunțat, însă, data inaugurării acestei noi linii.

Daniel Oprea, Oradea. Cursa „Făclia libertății", organizată cu prilejul bicentenarului Statelor Unite, s-a încheiat abia la 17 august, la New York. Începută la 26 iunie, această cea mai lungă cursă organizată vreodată a măsurat 17 000 km. Au participat 31 de concurenți, care au parcurs, în fiecare din cele 51 de zile, între 8 și 16 kilometri fiecare. La trecerea prin Washington, alergătorii au plantat un „arbore al libertății", într-un loc în care fusese adus pămînt din toate cele 50 de state ale federației.

Victor Crivăț, Plopeni. 1. Deși nu se știe dacă în Oceanul Atlantic, în largul coastelor Statelor Unite, există petrol, în a doua parte a lunii august, guvernul american a concesionat 101 zone în această regiune, pentru 1,1 miliarde dolari, unor firme petroliere (în **imaginea** alăturată, reprodusă din „The New York Times", zona respectivă). Experții guvernului susțin că această vînzare se încadrează în programul de reducere a dependenței americane de petrolul străin, întrucît este posibil ca aproximativ 400 milioane — 1,4 miliarde barili de petrol și 2,6 trilioane — 9,4 trilioane picioare cubice de gaze naturale să se afle în respectiva zonă a Atlanticului. În planul de vînzare a fost luat în considerație și faptul că zona apropiată a Statelor Unite — New York, New Jersey, Delaware, Virginia și Maryland — consumă 3,3 milioane barili petrol pe zi, adică 19 la sută din totalul consumului american.

2. În Japonia, afacerea „Lockheed" este încă departe de a fi elucidată. Pînă acum au fost arestate 18 persoane, între care foști miniștri și oameni politici. Alte personalități politice au fost anchetate, fără a fi fost arestate.

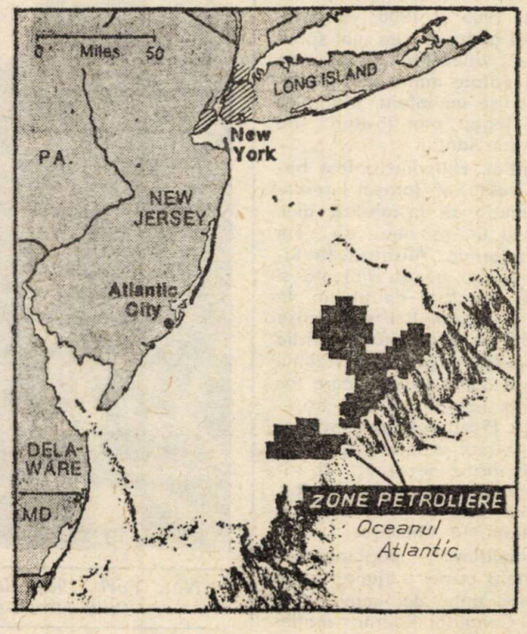

Cum s-a ajuns la El Alamein

Vasile Nicolescu, Galaţi. Despre campania din nordul Africii din ultimul război mondial s-a scris, într-adevăr, foarte mult, centrul atenţiei constituindu-l lupta de la El Alamein, în care Rommel a fost învins. Nu vom încerca, în răspunsul nostru, să descriem toate luptele din Africa de nord, ale britanicilor şi apoi ale aliaţilor (despre acestea din urmă vă sugerăm consultarea volumului „Cruciadă în Europa" de D. Eisenhower), dar, reproducînd un articol publicat în suplimentul săptămînalului britanic „The Observer", de J. W. Hackett, participant direct la acţiunile din acei ani, răspundem la întrebarea dv. privind **felul în care s-a ajuns la El Alamein**

Cu mult înaintea celui de-al doilea război mondial, numeroşi membri ai armatei britanice ajunseseră să cunoască Orientul Mijlociu destul de bine. Mai mult, deşertul vestic al Egiptului ne era, în mod special, familiar. Două distinse regimente de care blindate — 11 husari şi 12 lăncieri — au folosit îndelung deşertul drept cîmp de instrucţie.

Regimentul meu, al 8-lea husari, a ajuns în Egipt, pe mare, în 1933. În 1935, spre surpriza noastră, am fost trimişi în deşert pentru un război, neizbucnit, cu Mussolini, şi am petrecut şase ani în Egipt, pînă prin 1939.

Cînd Italia a intrat în război, în iunie 1940, exista o reală şi înfricoşătoare perspectivă ca o forţă italiană, de multe ori mai mare decît a noastră, să înainteze din Libia şi să ocupe Cairo, Alexandria şi Canalul Suez. Francezii erau în afara războiului, americanii nu intraseră încă în el. Marea Britanie, împreună cu ţările Commonwealth-ului, se afla singură, într-o poziţie departe de a fi confortabilă.

Maşina de război a mareşalului Balbo a înaintat în Egipt, dar nu mai departe de Sidi Barrani, la vreo 50 de mile de frontieră. Wavell (care, după părerea multora, inclusiv a lui Rommel, era cel mai bun ofiţer britanic din Mediterana) şi Richard O'Connor au produs uriaşului italian o mare înfrîngere. Într-o campanie strălucită, a 20-a armată italiană a fost distrusă de O'Connor şi de forţa sa din deşertul de vest — două divizii de britanici şi australieni (o a treia divizie, la fel de distinsă, cea indiană, a fost mutată imediat după prima fază a luptelor în Etiopia, apoi readusă în deşert). Au fost capturaţi: 130 000 de soldaţi, 400 tancuri şi numeroase alte arme; pierderile noastre s-au ridicat la 2 000 de oameni.

O'Connor ar fi putut exploata victoria şi înainta spre Tripoli, dacă ar fi fost lăsat; războiul din nordul Africii s-ar fi putut sfîrşi, astfel, în iarna 1940/41. Dar lui Wavell i s-a ordonat de la Londra să se oprească. Începuse invazia germană în Grecia şi o parte din armată trebuia trimisă din Egipt în Grecia. Războiul deşertului avea să mai dureze încă doi ani.

Intervenţia britanică în Grecia n-a dus decît la lupte grele şi o evacuare pripită, cu pierderi considerabile în oameni şi material. În acest timp, Rommel ajunsese în Africa de nord şi, în martie 1941, prima sa ofensivă a surprins armata britanică, slăbită şi dezechilibrată.

În decurs de două săptămîni, prin introducerea metodelor de blitzkrieg (război fulger) în Africa de nord, Rommel a cucerit din nou întreaga Cyrenaica, a asediat şi încercuit portul-cheie Tobruk şi a ajuns la frontiera cu Egiptul.

Oricum, Churchill continua să insiste asupra unei acţiuni ofensive în nordul Africii. Germania domina acum estul Mediteranei, iar Malta era grav ameninţată. Aerodromurile din Cyrenaica erau vitale ca Malta să supravieţuiască.

O contraofensivă limitată, în mai 1941, numită în cod „Brevity", a fost uşor lichidată din lipsă de blindate. În iunie, a fost urmată de „Battle-axe", o operaţiune mai ambiţioasă, organizată cu tancuri aduse prin Mediterana. Şi aceasta a fost un eşec.

După eşecul operaţiunii „Battle-axe", prea în grabă organizate, Churchill l-a înlocuit pe Wavell cu Auchinleck şi ambele părţi au început să se pregătească pentru ofensivă. Avantajul era acum de partea britanică. Hitler invadase Uniunea Sovietică şi resurse ce ar fi contribuit la succesul în Africa erau dirijate spre frontul rusesc. Churchill nu înceta să urgenteze o grabnică ofensivă în deşert pentru a elimina repede forţele Axei din Africa.

Auchinleck nu dorea, totuşi, un alt „Battle-axe", încît operaţiunea „Crusader" nu a fost lansată înainte de noiembrie 1941. Luptele din noiembrie 1941 au fost dintre cele mai crîncene din întregul război al deşertului. Forţele Axei au pierdut 38 000 de oameni, iar aliaţii 18 000. Poate nici o altă acţiune din Africa de nord n-a fost atît de aprins contestată ca lupta pentru Sidi Rezegh, o mică înălţime în deşert, la sud-est de Tobruk. Între blindatele britanice, artileria regală călare (încă mîndră de titlul ei deşi erau de acum mecanizaţi), puşcaşii brigăzii de puşcaşi şi cîţiva minunaţi neo-zeelandezi — de o parte, şi panzer-ele şi grenadierii din Afrika Korps — de cealaltă parte, înălţimea a trecut dintr-o mînă în alta, de mai multe ori, într-o luptă asemănătoare mai degrabă unui angajament pe mare decît pe uscat.

Alte lupte erau iminente. Rommel primise substanţiale întăriri şi se pregătea din nou de ofensivă. Prin februarie 1942, Armata a 8-a, a fost împinsă înapoi pînă la o linie legînd Bir Hakeim, în sud, unde se aflau forţele Franţei libere, de Gazala, în nord, la mare.

La 27 mai, două divizii blindate germane şi una uşoară au înconjurat Bir Hakeim într-o mişcare rapidă. Brigada a 4-a blindată din cadrul Diviziei a 7-a blindată, din care făceam parte, avea să fie prima care s-a ciocnit cu forţele lui Rommel. Nu pot uita momentele în care colonelul mi-a spus prin radio că inamicul se afla mai aproape decît credeam noi şi, apoi, cînd l-am văzut — era ca şi cum toate tancurile germane din lume, într-o linie neagră ameninţătoare, cît puteai cuprinde cu privirea, înaintau înspre mine. „Sînt angajat acum" — a fost singurul răspuns pe care l-am găsit. Urmarea a fost o şedere într-un spital al lui Royal Navy din Alexandria.

Acesta a fost începutul retragerii noastre de-a lungul a 400 mile de deşert, cu pierderea Tobruk-ului, pînă la oprirea bruscă, în Egipt, aproape de suburbiile Alexandriei. Impetuozitatea lui Rommel, după primul atac, a slăbit. Apoi a început să-şi consolideze cîştigul, pentru că un contraatac al forţelor britanice disponibile l-ar fi dat peste cap sau chiar împins mult înapoi.

Ultima încercare a lui Rommel de a ajunge la Nil, oprită la Alam Halfa în primele zile ale lui septembrie 1942, a fost un eşec, dar nu unul mare. Managerii elveţieni ai marilor hoteluri egiptene se pregăteau deja să-i primească pe germani, dacă Alam Halfa ar fi căzut. Şi s-ar fi putut întîmpla foarte simplu, dar noul comandant al Armatei a 8-a, Montgomery, a dovedit o mare şi binevenită hotărîre de a lupta şi a desfăşura, pentru prima oară în deşert, o bătălie armată totală. Era ceva nou pentru noi.

După Alam Halfa, Montgomery nu voia să participe la vreo altă luptă importantă înainte de a se fi pregătit, cu oameni mai mulţi, puşti şi blindate (la Alamein avea de două ori puterea oponenţilor săi) şi de a se afla cel puţin într-o poziţie de egalitate.

Răgazul nu-i plăcea lui Churchill, întrucît timpul se scurgea repede pentru britanici. Debarcarea americană în Africa de nord era plănuită pentru 8 noiembrie 1942 şi timpul era scurt.

Montgomery a refuzat, totuşi, să se deplaseze înainte de a fi fost pregătit şi Churchill a trebuit să fie de acord cu amînarea atacului pentru o perioadă cu lună plină (indispensabilă pentru planurile Armatei a 8-a), în ultimele zece zile ale lui octombrie. Atunci, Montgomery a lansat ofensiva care avea să aducă britanicilor şi armatelor Commonwealth-ului prima — şi ultima — mare victorie din cel de-al doilea război mondial, din iniţiativă britanică şi sub comandă britanică.

Istoria Alamein-ului şi a înaintării ulterioare de-a lungul a 2 000 mile spre o totală victorie în Tunisia nu are nevoie de repovestire. Unul din aspectele ei merită, totuşi, mai multă atenţie decît i s-a acordat. Deşi lupta de la Alamein nu poate fi descrisă ca un eşec tactic, nu poate fi socotită nici un deplin succes. Printr-un curios joc al soartei, improbabil să scape viitorilor istorici, un parţial succes tactic a dus la mari cîştiguri strategice în întreg teatrul de luptă din Africa de nord. Nu în ceea ce priveşte cîştigurile de teritoriu ; era inevitabil ca înfrîngerea forţelor Axei să fie urmată de ocuparea de către aliaţi a întregii Africi de nord. Cîştigul strategic a constat în eroziunea resurselor Axei.

POSTA REDACȚIEI

Robert Dole

Gh. Stănculescu, București. Senatorul Robert Dole, din Kansas, pe care președintele Gerald Ford l-a ales coechipier al său în campania pentru alegerile din 2 noiembrie, este în vîrstă de 53 de ani. Născut la Russell, în statul Kansas, a studiat artele la Universitatea din Arizona și dreptul la Washburn University din Topeka. În timpul celui de-al doilea război mondial a luptat în Italia, a fost rănit de două ori și de două ori decorat. Spitalizat pentru răni mai grave timp de 39 de luni, Robert Dole a întîlnit-o pe viitoarea sa soție, Phyllis, de care a divorțat în 1972. Cariera politică și-a început-o la 26 ani, cînd a fost ales membru în Camera Reprezentanților a statului Kansas. Între 1933 și 1961 a fost, neîntrerupt, procuror al districtului Russell. În anul 1960 a fost ales în Camera Reprezentanților a Statelor Unite și, ulterior, reales la fiecare doi ani, pînă în 1968 cînd, candidînd pentru postul de senator, cîștigă. Ulterior a fost reales în această funcție. Robert Dole este considerat un republican moderat, ale cărui vederi politice se aseamănă mult cu ale președintelui Ford. Dispune de un sprijin relativ larg în rîndurile electoratului rural. În 1972 s-a căsătorit cu Elisabeth Hanford, membră a Comisiei federale a comerțului.

Reînnoiți-vă abonamentele la revista „LUMEA"

Abonîndu-vă din timp și pe termene cît mai lungi, vă asigurați continuitatea în primirea publicației. Prețul unui abonament este de :

— anual 104 lei
— pe șase luni 52 "
— pe trei luni 26 "

Abonamentele se fac, în continuare, în număr nelimitat, prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Rugăm cititorii revistei să sesizeze redacției orice nereguli sau dificultăți în contractarea abonamentelor.

Nicolae Stan, Fetești. ECOSOC este abrevierea, în limba engleză, a Consiliului Economic și Social al O.N.U. Aveți, prin urmare, dreptate : nu trebuie scris „E.C.O.S.O.C."

Nelu Bulbuc, Nimigea, jud. Bistrița-Năsăud. Întrucît revista noastră are un alt profil, vă rugăm să consultați fișierul unei biblioteci mai importante, pentru o bibliografie a lucrărilor despre Aristotel.

Ion P. Dinică, com. Timboiești, jud. Vrancea. Revista noastră nu publică versuri, indiferent de tema lor. De altfel, acest răspuns vi l-am dat de nenumărate ori la scrisorile dv.

Cauzele seismelor și erupțiilor vulcanice

Gh Ursu, Bacău. Potrivit mai multor oameni de știință, intensificarea activității vulcanice și seismice din ultima vreme nu are, în sine, nimic excepțional. Atenția cu care este urmărită se datorează doar faptului că atinge centre cu o concentrare mare de populație. De altfel, ar fi și greu să se facă vreo legătură între vulcanii din Ecuador sau Guadelupa și cutremurele din China, Japonia și Filipine, regiunile respective aflîndu-se la distanțe mari una de alta. Cauza cutremurelor și erupțiilor vulcanice constă — se știe — în mișcarea „plăcilor" din care este formată scoarța Pămîntului. (Există șase mari plăci — Eurasia, Africa, America, Pacificul, Indo-Australia și Antarctica — precum și unele plăci secundare). „Vulcanismul — scrie spre exemplu «Le Monde» — se datorează, în parte cel puțin, jocului complex al plăcilor scoarței Pămîntului. Este frecvent ca în zona de contact o placă să se strecoare sub alta. Atingînd profunzimi în care temperaturile sînt foarte ridicate, placa inferioară trece de la starea solidă la aceea de magmă mai mult sau mai puțin fluidă ; mai ușoară decît materialele care o înconjoară, această magmă tinde să urce și atinge, eventual, suprafața fără a fi avut timpul să se răcească și solidifice. Mișcarea aceasta a magmei este generatoare de seisme «vulcanice» mai profunde și mai puțin intense decît seismele provocate de plecarea plăcilor. Ce s-a petrecut în fiecare caz ? Cutremurul filipinez are o explicație foarte simplă. Mica placă ce limitează Filipinele la vest și insulele Mariane la est, Japonia la nord și Indonezia la sud se strecoară sub placa chineză, fragment mai mult sau mai puțin separat pe marea placă euroasiatică. Cutremurul a fost un pur fenomen de frecare între două plăci. Numeroasele seisme pe care istoria le-a înregistrat în Filipine, în insulele Riu-Kiu și în sudul Japoniei au, toate, aceeași origine. Și în Guadelupa lucrurile sînt simple, dar altfel. Marea placă ale cărei părți de suprafață formează cele două Americi se deplasează încet spre vest. La nivelul Americii Centrale, ea se strecoară sub mica placă a Mării Caraibilor și se topește la aproximativ 150 km adîncime. Magma iese la suprafață prin placa Caraibilor și dă naștere numeroșilor vulcani din regiune. Foarte vîscoasă, această magmă este însoțită frecvent la ieșire de violente explozii și de seisme, în general ușoare".

Nic. Vlădescu, Constanța. Groaznicul accident produs la Seveso, despre care am relatat în cadrul acestei rubrici din nr. 33, a produs îngrijorare și în afara Italiei, în țările unde există uzine care fabrică același gen de produse chimice. Spre exemplu, la 6 august, uzina de la Bolsover din Anglia (în **fotografie**) a fost închisă la cererea Ministerului sănătății din Marea Britanie. Deși nu s-a produs nici un accident aici, guvernul a decis să redeschidă uzina numai după ce vor fi luate măsuri de securitate și mai mari.

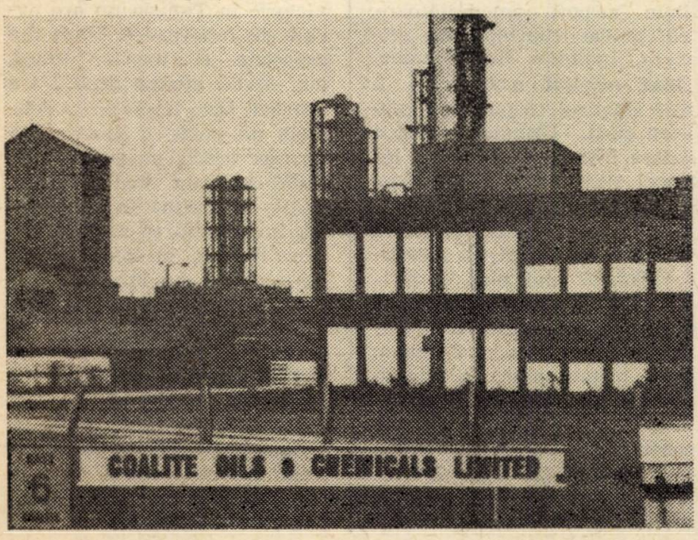

Horvat Martin, Tg. Mureș. Nu dispunem de informații privind festivalul despre care ne întrebați.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

C.P.C.S.

ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ŞI RESTAURANTE BUCUREŞTI

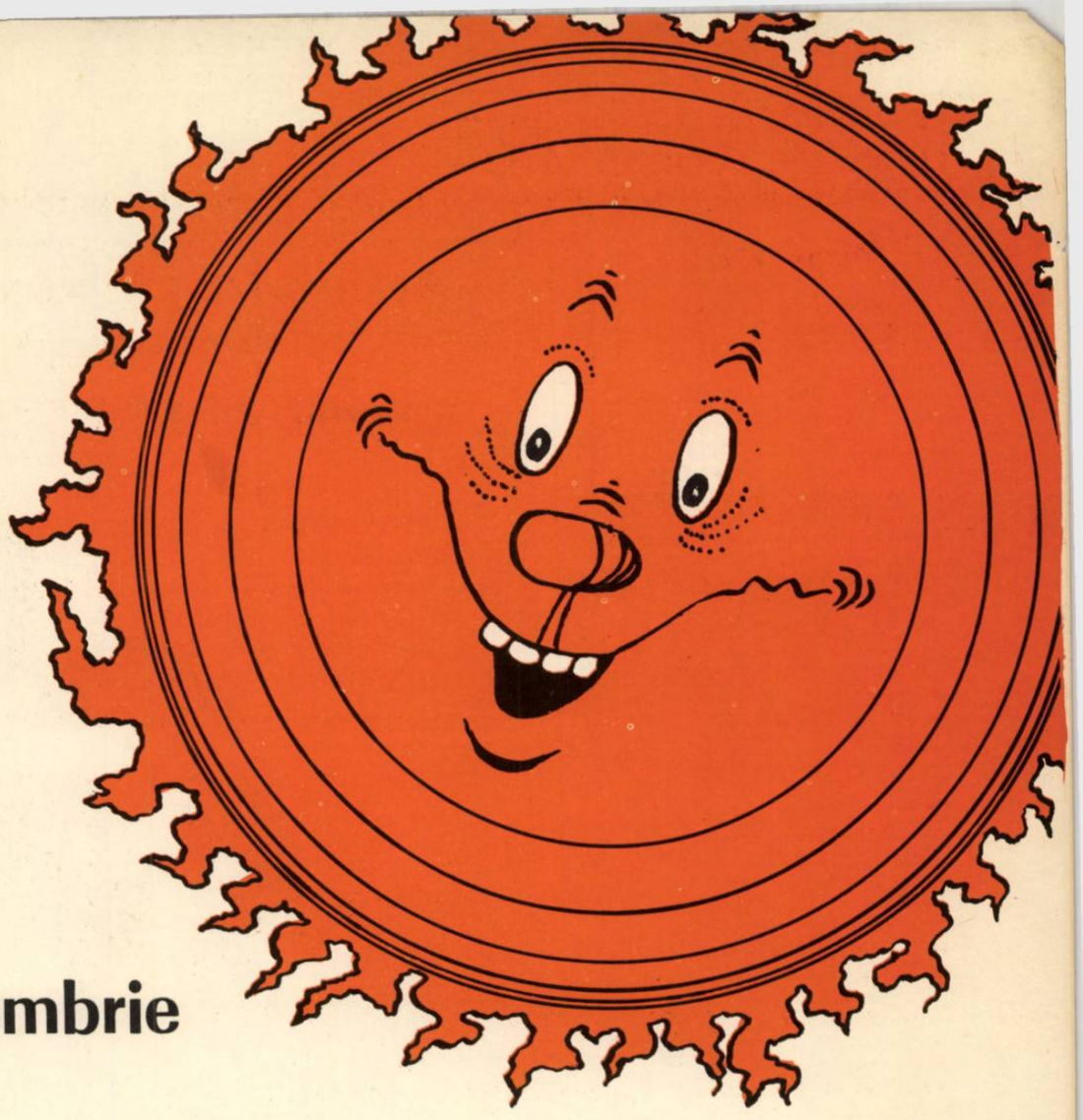

vă invită pe LITORAL în luna septembrie

AVANTAJE :

- **tarife reduse**
- **copiii pînă la 7 ani beneficiază de cazare gratuită, dacă nu solicită pat separat**
- **la cerere, copiilor pînă la 10 ani li se asigură 50% reducere din tarif pentru masă**
- **transportul cu mijloace C.F.R. şi I.T.A. este redus cu 50%**
- **serii de odihnă, de 12 zile sau mai scurte în elegantele hoteluri din staţiunile Mamaia, Eforie Sud, Jupiter, Aurora, Venus, Saturn, Neptun, Eforie Nord şi Costineşti.**

Se afirmă că luna septembrie va fi o lună însorită. Durata zilei de plajă continuă să fie lungă ; la 1 septembrie soarele răsare la orele 5,37 şi apune la 18,53 ; la 15 septembrie soarele răsare la orele 5,54 şi apune la orele 18,27.

Întreprinderea de Turism, Hoteluri şi Restaurante Bucureşti, vă oferă biletele necesare, prin filialele sale din B-dul Republicii nr. 4 şi 68 şi B-dul N. Bălcescu nr. 35 A.

Vă dorim concediu plăcut !

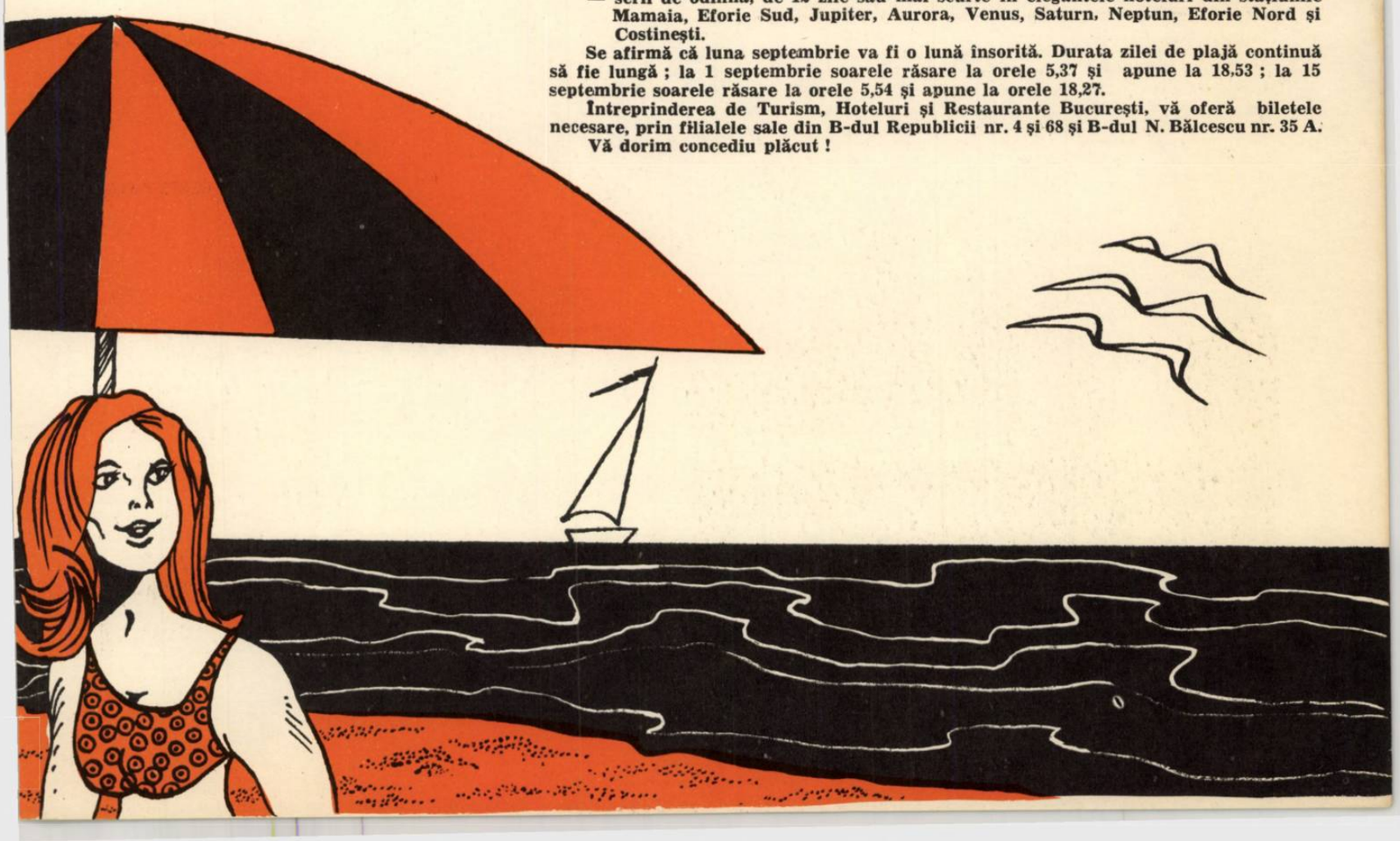

SE APROPIE NOUL AN SCOLAR !

IN MAGAZINELE COMERTULUI DE STAT VA ASTEAPTA UN SORTIMENT COMPLET DE

UNIFORME

PENTRU ELEVII CLASELOR

I - XII

Recom

Nr. 37 9 septembrie 1976

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

EVENIMENT DE IMPORTANȚĂ MAJORĂ ÎN DEZVOLTAREA MULTILATERALĂ A RELAȚIILOR ROMÂNO-IUGOSLAVE

GENEVA. Încheierea sesiunii Comitetului pentru dezarmare

•

WASHINGTON. Start în etapa finală a campaniei electorale

•

NICOSIA. Consultare electorală

•

BEIRUT. Eforturi inter-arabe pentru soluționarea conflictului

•

Noi elemente la dosarul Africii Australe

R.P. BULGARIA **reportaj pe glob** **R.P.D. COREEANĂ**

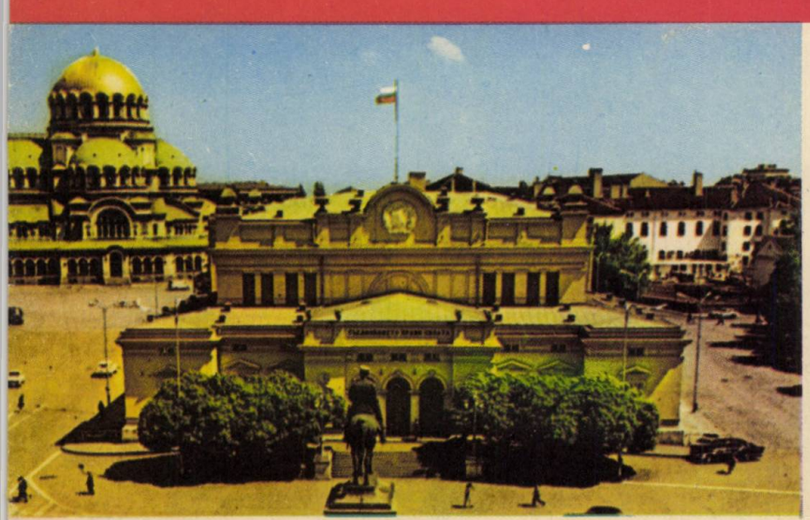

PRIMIRI LA TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

Delegaţia Partidului Muncitoresc Socialist Luxemburghez, condusă de Lydie Schmit, preşedintele partidului

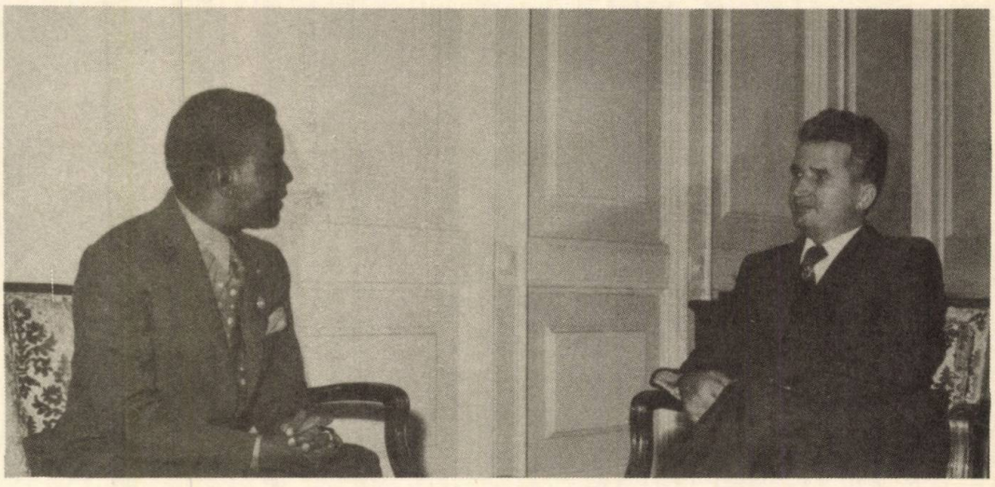

Atsu Koffi Amego, membru al Biroului Politic al Uniunii Populare Togoleze, preşedintele Curţii Supreme a Republicii Togo

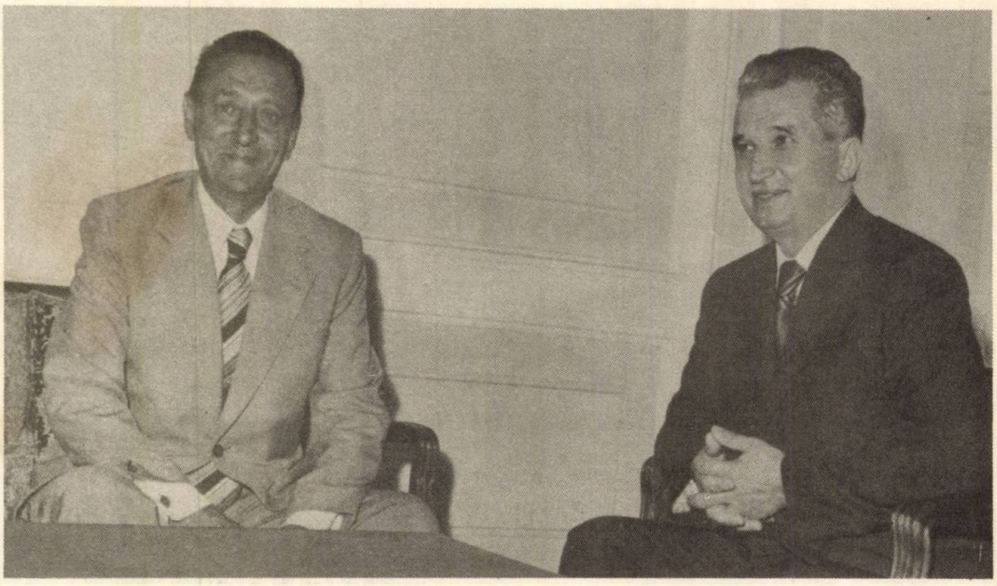

Milorad Birovliev, membru al Consiliului Executiv Federal al R.S.F. Iugoslavia, preşedintele părţii iugoslave în Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică

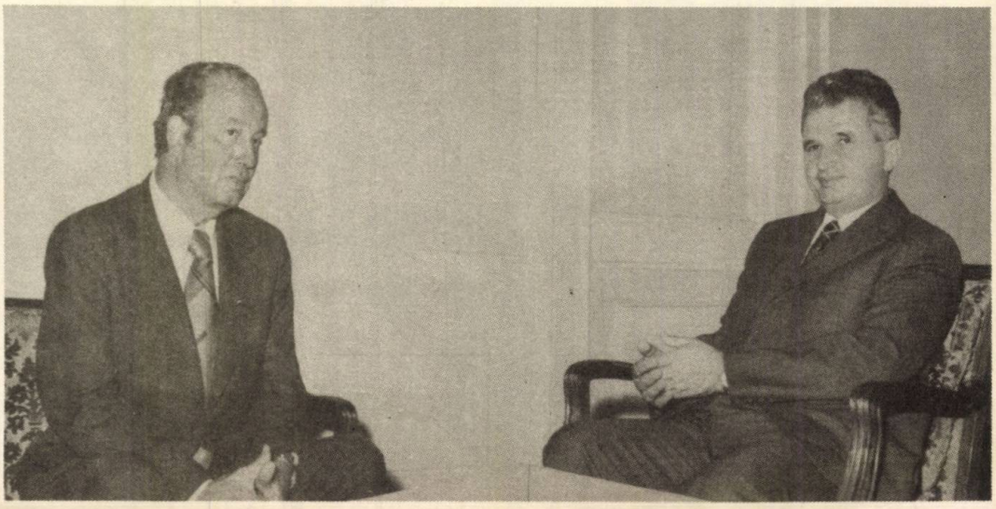

Rodney Arismendi, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist din Uruguay

LUMEA

Săptămînal de politică externă

37 (672)

9 septembrie 1976

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Eveniment de importanță majoră în dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-iugoslave. Vasile Crișu 2

Geneva. Lucrările Comitetului de dezarmare. Gheorghe Tinca 5

Paris. Prioritățile echipei Barre. Eugeniu Obrea 7

Madrid. Opoziția își definește opțiunile. M. Ramură 8

Nicosia. Contextul alegerilor greco-cipriote. Ion Badea 8

Noi elemente la dosarul Africii Australe. Dumitru Constantin 9

Beirut. O șansă pentru ameliorarea situației. Crăciun Ionescu 10

Washington. Campania prezidențială, în etapa finală. Marcel Negreanu 11

Dimensiunile „afacerii Lockheed". Ion Madoșa 18

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ
ROMÂNIA ÎN CONȘTIINȚA LUMII

Răspund: Atsu Koffi Amego, Lydie Schmit, Adib Lajmi, Ragnar Arnalds 3—4

SINTEZE

Consensul — instrument al colaborării în relațiile internaționale contemporane. Prof. univ. dr. doc. Edwin Glaser 13

REPORTAJ PE GLOB

R.P. Bulgaria. Orașul de la poalele Vitoșei. Constantin Ciarec 15

R. P. D. Coreeană. Ritmuri ale progresului. Alexandru Pintea 16

1000 + 1 20—21

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Jurnal selenar. Nicolae Crețu 22

Marte — o mostră a Pămîntului prebiologic 22

SERIAL

Primii „incoruptibili" (VII) 24

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Monde Diplomatique, The Times, International Herald Tribune, Le Monde, Agenția Interpress Service 26—29

PROFIL

Kalevi Taisto Sorsa, ministrul de externe al Finlandei 29

POȘTA REDACȚIEI 30—32

În acest număr:

VIZITA OFICIALĂ DE PRIETENIE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU ÎN R. S. F. IUGOSLAVIA

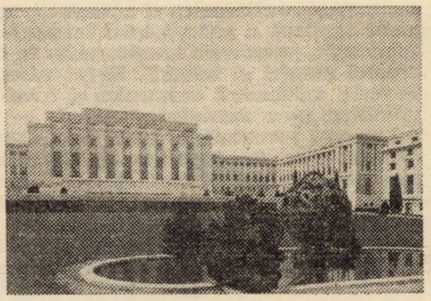

LUCRĂRILE COMITETULUI DE DEZARMARE

În probleme de fond, rezultate limitate

WASHINGTON

Campania prezidențială, în etapa finală

MADRID

Opoziția își definește opțiunile

PARIS

Prioritățile echipei BARRE

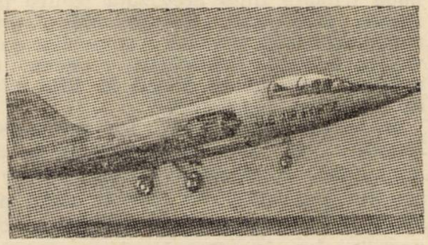

Dimensiunile „afacerii LOCKHEED"

MARTE — o mostră a Pămîntului prebiologic

Eveniment de importanță majoră în dezvoltarea multilaterală a relațiilor româno-iugoslave

Bogata cronică a raporturilor prietenești româno-iugoslave înscrie, în aceste zile, un nou moment de profundă semnificație. Vizita oficială de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu o efectuează în Iugoslavia, la invitația tovarășului Iosip Broz Tito și a tovarășei Iovanka Broz, constituie un eveniment politic de majoră însemnătate, circumscris unei tradiții adînc înrădăcinate în practica relațiilor româno-iugoslave — aceea a dialogului nemijlocit, permanent, la cel mai înalt nivel. Este, de altfel, elocvent prin sine însuși faptul că, în ultimii zece ani, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito s-au întîlnit, pe pămîntul României sau Iugoslaviei, de 12 ori, actuala întrevedere fiind, în această suită, cea de-a 13-a. Trebuie, de asemenea, relevate aici și convorbirile bilaterale prilejuite de participarea celor doi conducători de partid și de stat la Conferința general-europeană pentru securitate și cooperare de la Helsinki (1975) și la Conferința partidelor comuniste și muncitorești din Europa, desfășurată, în iunie a.c., la Berlin.

Exercitînd, de fiecare dată, o influență hotărîtoare asupra întregii evoluții a relațiilor româno-iugoslave, jalonîndu-le direcțiile, deschizîndu-le orizonturi tot mai largi de afirmare și, lucru esențial, stimulînd, prin angajarea personală a celor doi șefi de stat, dezvoltarea unei conlucrări dinamice, reciproc avantajoase, în cele mai diverse domenii — politic, economic, tehnico-științific, cultural —, întîlnirile și convorbirile dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito reprezintă, incontestabil, factorul determinant al cursului continuu ascendent pe făgașul căruia se situează raporturile dintre România și Iugoslavia, al succeselor înregistrate în cadrul multiplei colaborări ce se amplifică între cele două partide, țări și popoare.

Faptele, numeroase, vorbesc despre îndeplinirea cu succes a măsurilor convenite în cadrul întîlnirilor româno-iugoslave la cel mai înalt nivel, colaborarea dintre cele două țări caracterizîndu-se printr-un înalt grad de respect și înțelegere. O asemenea îmbucurătoare constatare este legată, fără îndoială, de faptul că, întemeiată pe principiile egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, cu respectarea mutuală a poziției internaționale a celor două țări și a condițiilor specifice de construire a socialismului în fiecare dintre ele, conlucrarea dintre cele două țări socialiste vecine s-a desfășurat cu succes și a înregistrat un progres continuu, pe toate planurile, afirmîndu-se ferm, totodată, hotărîrea de a se acționa în continuare pentru dezvoltarea raporturilor de prietenie dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comuniștilor din Iugoslavia, pentru amplificarea colaborării în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural dintre cele două state, în interesul popoarelor român și iugoslave, al cauzei păcii, democrației și înțelegerii între națiuni.

În largul evantai al raporturilor româno-iugoslave, colaborării economice îi revine un loc important. Acest lucru este firesc dacă se are în vedere nivelul atins în dezvoltarea celor două țări, o trăsătură comună constituind-o ritmul intens de creștere și modernizare a economiei, sporirea continuă a potențialului industrial și tehnologic, progresele considerabile în domeniul științei și tehnicii. Drept urmare, formele colaborării economice și tehnico-științifice s-au dezvoltat și adîncit — un rol pozitiv revenind, în acest sens, Comisiei mixte româno-iugoslave de colaborare economică —, au crescut și s-au diversificat schimburile comerciale. Dintre acțiunile mai importante de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică realizate în ultimii ani se cuvin a fi menționate construcția giganticului complex hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, cooperarea în producția de hidroagregate energetice și mecanice, de locomotive electrice, autobuze și autocamioane, mașini-unelte, cooperarea în domeniul petrochimiei. S-a desfășurat, de asemenea, o rodnică activitate de către organele și organizațiile economice și tehnico-științifice din cele două țări. Semnificativ, de altfel, pentru largile posibilități pe care le oferă economiile în plin avînt ale celor două țări, ca și pentru stadiul nou, superior, în care au avansat relațiile reciproce, este accentul ce se pune în prezent pe promovarea și mai susținută a unor forme moderne și de durată de colaborare și specializare în producție. Un exemplu în acest sens îl constituie măsurile de dezvoltare a colaborării și cooperării convenite pentru perioada 1976—1980, cuprinzînd obiective din ramuri de bază, precum și obiective ale dezvoltării colaborării economice în terțe țări, extinderii schimburilor comerciale, cooperării și cercetării științifice.

Revelatoare pentru dimensiunile colaborării economice dintre țările noastre este și amplificarea continuă a schimbului de mărfuri. Astfel, în 1971—1975 volumul acestuia a crescut aproape de trei ori, o nouă triplare fiind prevăzută pentru perioada 1976—1980. De asemenea, prin transpunerea în practică a măsurilor convenite, valoarea schimbului reciproc de mărfuri urmează să atingă în 1980 cifra de un miliard de dolari.

În cadrul conlucrării lor prietenești, România și Iugoslavia optează pentru modalități noi, eficiente, de valorificare a largilor posibilități pe care le oferă potențialul în permanentă dezvoltare a economiilor lor, în gama largă a acțiunilor de cooperare o pondere crescîndă revenind formelor moderne, de durată, reciproc avantajoase. Toate acestea constituie premise reale în vederea obținerii unor rezultate tot mai bune în beneficiul celor două popoare, al propășirii lor continue.

Colaborarea pe tărîmul culturii, învățămîntului, informațiilor înregistrează, la rîndul ei, o evoluție ascendentă, contribuind la o tot mai bună cunoaștere reciprocă a valorilor spirituale, la apropierea crescîndă a popoarelor noastre, la strîngerea și mai puternică a legăturilor tradiționale prietenești dintre ele.

Evoluția raporturilor româno-iugoslave în cadrul fertil creat prin așezarea trainică la temelia lor a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității depline în drepturi și avantajului reciproc reprezintă, totodată, o importantă contribuție la afirmarea unor raporturi noi în viața internațională. Sînt, de altfel, cunoscute și larg apreciate eforturile pe care România și Iugoslavia le depun, neobosit, în direcția consolidării proceselor pozitive pe arena mondială, activitatea remarcabilă pe care o desfășoară președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito pentru soluționarea, în interesele progresului, înțelegerii și păcii, a problemelor acute ce confruntă umanitatea. A fost relevată, astfel, cu numeroase prilejuri, unanimitatea de vederi a țărilor noastre în problemele securității și cooperării în Europa — cele două state colaborînd fructuos în cadrul Conferinței general-europene —, în problemele privind colaborarea și destinderea în Balcani, în alte chestiuni de însemnătate primordială pentru pacea și securitatea continentului nostru, a întregii lumi. De asemenea, România și Iugoslavia conlucrează, împreună cu alte state, pentru instaurarea climatului menit să asigure fiecărui popor dreptul inalienabil de a decide singur asupra propriului destin, asupra căilor sale de evoluție socială și politică. Sprijinul pe care România și Iugoslavia îl acordă consecvent luptei popoarelor pentru consolidarea independenței naționale, prietenia și colaborarea cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele constituie un aport major la promovarea egalității în drepturi în raporturile interstatale, în deplin consens cu cerințele instaurării unei noi ordini politice și economice în viața internațională, edificării unei lumi mai drepte și mai bune.

„Se poate afirma cu deplin temei — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** cu prilejul vizitei președintelui Iosip Broz Tito la București, în 1974 — **că relațiile româno-iugoslave reprezintă un exemplu de conlucrare sinceră și rodnică între două țări socialiste, de colaborare și întrajutorare frățească bazată pe stimă și încredere reciprocă, pe deplină egalitate și respect mutual".**

Opinia publică din țara noastră, întregul popor român, manifestă un viu interes pentru această nouă întîlnire dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Iosip Broz Tito, avînd profunda convingere că, asemenea întîlnirilor precedente, ea înseamnă nu numai un nou îndemn de colaborare multilaterală, ci și deschiderea unor noi orizonturi relațiilor noastre frățești, unor noi posibilități și domenii de conlucrare, în beneficiul popoarelor român și iugoslave, al cauzei socialismului și păcii, al progresului general.

Vasile Crișu

„Președintele Nicolae Ceaușescu — apărător al cauzei libertății și demnității tuturor popoarelor"

Atsu Koffi Amego

membru al Biroului Politic al Uniunii Populare Togoleze, președintele Curții Supreme a Republicii Togo

Aflat în România, la invitația C.C. al P.C.R., Atsu Koffi Amego a avut întîlniri și convorbiri la o serie de instituții centrale și județene și a vizitat mai multe regiuni ale țării noastre. Înainte de a-și încheia vizita, oaspetele togolez a fost primit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prilej cu care a avut loc un schimb de mesaje între șefii de stat ai României și Republicii Togo.

La începutul convorbirii, interlocutorul nostru s-a referit la primirea sa de către președintele Nicolae Ceaușescu.

„A fost cel mai important moment al vizitei mele în România. Datorat în primul rînd personalității președintelui Nicolae Ceaușescu ale cărui înțelepte opinii și sfaturi le-am reținut cu deosebită plăcere și profund interes. Dînsul mi-a apărut ca un militant înnăscut care a știut să se aplece în mod fericit asupra condițiilor poporului său și să le înțeleagă încă de la o vîrstă fragedă, pentru ca apoi să se înroleze în lupta pentru eliberarea țării de sub fascism și exploatare, iar azi să-i conducă în modul cel mai fericit destinele.

A fost, acesta, un prilej deosebit pentru noi de a constata că pentru președintele Nicolae Ceaușescu cauza sa se confundă total cu cauza poporului român. Poporul dv. are în președintele Nicolae Ceaușescu un exponent fidel și prestigios al intereselor sale, iar în lumea de azi domnia-sa a adăugat acestor calități și pe cele de apărător al cauzei libertății și demnității tuturor popoarelor lumii, de artizan al unei fericite cooperări între țări".

În continuarea convorbirii, Atsu Koffi Amego s-a referit la vizita sa în țara noastră și la perspectivele relațiilor româno-togoleze.

„Înainte de toate vă mărturisesc că sînt foarte bucuros pentru vizita efectuată aici la invitația C.C. al P.C.R. Ea mi-a prilejuit contacte diverse, am cunoscut multe regiuni și orașe. Cu alte cuvinte, am văzut la fața locului realitatea românească, fiind, în acest sens, profund impresionat de marea dezvoltare pe care o cunoaște România sub conducerea Partidului Comunist Român în frunte cu secretarul său general, Nicolae Ceaușescu. Eu cred că această dezvoltare se datorează ideilor socialismului care au fost aplicate în mod curajos și creator. Numai așa se explică faptul că, doar în trei decenii, România a atins un asemenea nivel de dezvoltare în toate domeniile, depășind, astfel, tot ceea ce s-a realizat înainte de revoluția socialistă.

Sînt încîntat să constat că socialismul este profund ancorat în mase, că în toate regiunile vizitate există puternice organizații ale P.C.R., un entuziasm puternic în rîndurile muncitorilor și țăranilor care sînt adevărații constructori ai dezvoltării României. Cred că pentru noi, togolezii, există aici multe lucruri de învățat care ne pot sprijini în clarificarea propriilor noastre eforturi. Noi știm că nu poți reuși decît prin muncă, iar o societate socialistă cere muncă și participarea conștientă a tuturor cetățenilor țării la edificarea ei.

În ce privește relațiile dintre cele două partide și popoare există o serie de acțiuni concrete și s-au luat noi inițiative, care sperăm, vor duce la o strînsă cooperare, în avantaj reciproc. Spun aceasta gîndindu-mă că, de la începutul acestui deceniu, România a conferit dimensiuni noi și substanțiale relațiilor sale multiple cu statele Africii. Există suficiente domenii în care și cooperarea româno-togoleză se poate dezvolta : cercetări miniere, învățămînt, comerț exterior".

Rugat să se refere și la drumul parcurs de Togo după dobîndirea independenței și pînă azi, oaspetele ne-a spus :

„Imediat după proclamarea independenței (1960), Togo a cunoscut serioase dificultăți în condițiile în care numeroasele partide politice își disputau puterea și erau incapabile să găsească o cale pentru realizarea unei adevărate unități naționale.

Regimul era caracterizat de absența unui plan economic și social, de lupte tribale. În aceste condiții, în 1963 a intervenit armata. Dar, regimul instalat atunci a fost și el dominat de ezitări, fiind incapabil să realizeze o mobilizare națională. În aceste condiții, sub conducerea generalului Eyadema, armata a preluat din nou puterea, în 1967. Treptat, poporul s-a reunit într-o vastă mișcare a unității naționale din care, în 1969, a apărut Uniunea Poporului Togolez, partid de masă, care a adoptat primul program de dezvoltare, a declanșat o vastă operă de reconstrucție a țării, de restabilire a echilibrului bugetar. Sperăm, totodată, că, în afara efortului propriu, vom putea colabora și cu alte țări pentru înfăptuirea planurilor noastre, creînd, astfel, bazele materiale ale dezvoltării economice și sociale.

În acest context, am fost fericit auzindu-l pe președintele Nicolae Ceaușescu spunînd că un popor nu poate fi independent dacă nu deține controlul propriilor resurse și al pîrghiilor dezvoltării sale. Astfel gîndim și noi, o țară mică, iar între președinții noștri există o deplină identitate de vederi".

Interviu realizat de Dumitru Constantin

„Vom continua eforturile pentru lărgirea legăturilor româno-luxemburgheze"

Lydie Schmit

președintele Partidului Muncitoresc Socialist Luxemburghez

Orele dinaintea plecării spre patrie s-au aflat sub auspiciile unui program dens, dar Lydie Schmit, președintele Partidului Muncitoresc Socialist Luxemburghez, a avut amabilitatea să găsească minutele necesare unui interviu pentru revista „Lumea".

— Reprezentanții Partidului Muncitoresc Socialist Luxemburghez au efectuat o primă vizită în țara noastră. Ce semnificație acordați evenimentului ?

— Delegația Partidului Muncitoresc Socialist Luxemburghez a întreprins această călătorie, prima în România, în urma unei politici de deschidere pe care am inaugurat-o în 1972 și pe care avem intenția de a o continua. Am găsit la București o ambianță favorabilă, în același spirit al deschiderii, astfel încît dorim să desfășurăm pe mai departe această experiență.

— La sfîrșitul vizitei, delegația pe care o conduceți a fost primită de secretarul general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu. Cum apreciați schimbul de păreri care a avut loc cu acest prilej ?

— Convorbirea cu președintele Nicolae Ceaușescu s-a desfășurat într-o atmosferă foarte destinsă, apropiată, de caldă cordialitate. Pentru delegația luxemburgheză a fost clară impresia că nu s-a aflat într-un climat al formulelor de politețe. Există, credem, speranța unor rezultate palpabile atît pe plan politic, cît și din punct de vedere economic și cultural în relațiile noastre bilaterale.

— Care sînt impresiile dumneavoastră după întîlnirea cu realitățile românești ?

— Am dorit, în mod deosebit, să cunoaștem funcționarea sistemului economic, care este diferit de cel din Luxemburg. Cele văzute sînt, desigur, frapante. Am constatat că, în cazul României, dat fiind datele istorice și geografice, ea a ales cel mai bun drum posibil.

— Ultima întrebare o consacrăm perspectivelor : ce credeți despre viitorul relațiilor româno-luxemburgheze ?

— Precum am amintit, în ceea ce privește relațiile dintre partidele noastre, am pus „prima piatră". Pentru aprofundarea legăturilor româno-luxemburgheze trebuie să avem prezentă importanța vizitei președintelui Nicolae Ceaușescu în Luxemburg. Vom continua eforturile nu numai pe planul partidelor noastre, ci și la scară națională, prin intermediul unor noi contacte la nivel înalt. Avem convingerea că este necesar să ne concentrăm, mereu, asupra aspectelor care ne sînt comune și nicidecum asupra eventualelor deosebiri ce ar putea să existe.

Interviu realizat de Eugeniu Obrea

„Se dezvoltă schimburile culturale româno-siriene în beneficiu reciproc"

Adib Lajmi

ministru adjunct al culturii și orientării naționale din Siria

Aflat în țara noastră, Adib Lajmi a vizitat mai multe obiective social-culturale din București și alte zone ale țării și a purtat convorbiri la Consiliul Culturii și Educației Socialiste. La încheierea călătoriei în România, oaspetele sirian a făcut o declarație redactorului revistei noastre, Dumitru Constantin.

Referindu-se, pentru început, la raporturile culturale româno-siriene, Adib Lajmi a opinat că „acestea pot fi definite ca fiind foarte bune în contextul mai larg al bunelor relații dintre cele două țări și popoare. Aproape în toate domeniile sînt schimburi și există o bună cooperare bilaterală. Se organizează expoziții artistice în cele două țări, au loc turnee ale unor trupe dramatice, folclorice, lirice, muzicale ; se fac schimburi de filme documentare și de lung metraj, se organizează săptămîni culturale. Extinzînd exemplificările aș mai aminti că în România studiază studenți sirieni, iar în Siria vin tineri români ce se perfecționează în limba arabă, în literatura și istoria țării noastre.

Firește, exemplele de mai sus decurg din aplicarea acordului cultural cadru, și nimic nu poate împiedica extinderea lor, în beneficiul ambelor părți, în scopul realizării unei mai bune cunoașteri reciproce".

În continuare, interlocutorul ne-a vorbit despre întîlnirea sa cu România, „țară în care, ne-a spus domnia-sa, are loc o reală dezvoltare culturală de amploare. Remarc faptul că instituțiile culturale din România sînt răspîndite în toate localitățile țării, nu numai în marile orașe. Aceasta este, cred eu, una dintre reușitele cele mai mari ale dv. Biblioteci, case de cultură, teatre lirice și dramatice, ansambluri folclorice, muzee etc. demonstrează atît bogăția patrimoniului istoric și cultural românesc, cît și preocuparea conducătorilor români de a pune în valoare această bogăție într-un mod bine organizat și convingător. Astfel, atît poporul român cît și străinii pot cunoaște valori ale unei istorii și culturi cu adevărat impresionante.

A doua caracteristică a elanului cultural românesc mi se pare a consta în faptul că această bogăție este pusă la dispoziția întregului popor, ceea ce demonstrează viabilitatea ideii că o cultură trebuie să se afle la dispoziția maselor. Aceleași foarte bune impresii le-am cules vizitînd instituții de învățămînt sau discutînd cu factori de conducere din acest domeniu.

Reiese că tot ceea ce se face în domeniul culturii și învățămîntului se înscrie în efortul grandios al poporului român de a edifica o societate dezvoltată din toate punctele de vedere".

Rugat să definească politica culturală a țării sale, oaspetele sirian ne-a spus : „Obiectivul nostru central constă în a face cultura accesibilă tuturor păturilor populației, fiecărui cetățean al Siriei. Apoi, ne preocupăm să facem cît mai cunoscută cultura siriană în celelalte țări arabe, deoarece ea este o parte a întregii culturi arabe, iar limba literară este aceeași, fie că este întrebuințată în Maroc, Siria, Irak sau alt stat arab.

Considerînd politica culturală un mijloc de a dezvolta capacitățile creatoare ale poporului, de a contribui la progresul societății noastre, în ultimii ani, în Siria s-au investit sume importante pentru construirea de noi centre culturale (case de cultură). Astfel, dacă acum cîtva timp existau 10 asemenea centre culturale, azi, numărul lor a ajuns la 60 și în doi-trei ani ele vor fi 100".

„Îmi exprim admirația față de poziția adoptată de România în relațiile internaționale"

Ragnar Arnalds

președintele partidului Alianța Populară din Islanda

Recent, președintele partidului Alianța Populară din Islanda, Ragnar Arnalds, s-a aflat, pentru a treia oară, într-o vizită în țara noastră, prilej cu care a participat și la manifestările organizate în cinstea zilei de 23 August. În timpul vizitei, oaspetele a avut amabilitatea să răspundă unei solicitări a revistei noastre de a-și exprima impresiile.

— Vizitați acum România pentru a treia oară, ați călătorit prin România, cunoașteți, deci, țara noastră destul de bine. Cu ocazia acestei vizite ați participat și la manifestările în cinstea zilei de 23 August, ziua națională a României...

— Da, și am fost foarte impresionat. Adică aceste manifestări mi-au făcut o impresie foarte puternică și, cu această ocazie, mi-am dat seama că președintele Nicolae Ceaușescu, că partidul dv. se bucură de dragostea și respectul întregului popor.

Aș dori să subliniez că reîntîlnirea cu președintele Nicolae Ceaușescu a fost foarte plăcută. Am abordat probleme ale relațiilor dintre cele două partide și, evident, chestiuni legate de noua ordine economică în relațiile internaționale și pot să vă spun că, în legătură cu această problemă, punctele de vedere ale celor două partide sînt identice. Mă folosesc de această ocazie pentru a-mi exprima admirația față de poziția adoptată de România în relațiile internaționale și pentru a mulțumi din adîncul inimii pentru ospitalitatea, absolut remarcabilă, cu care tovarășii români știu să primească pe tovarășii din alte țări.

— Cum apreciați relațiile dintre partidul pe care îl conduceți, Alianța Populară, și Partidul Comunist Român?

— Lîngă substantivul „relații" — cînd mă refer la raporturile dintre partidele noastre — nu pot pune decît adjectivele „foarte bune, foarte cordiale, tovărășești". Aceasta datorită faptului că, în legătură cu foarte multe chestiuni importante, avem puncte de vedere similare. Și Alianța Poporului și P.C.R. se pronunță cu fermitate pentru respectarea independenței naționale, dreptului fiecărei națiuni de a-și alege drumul propriu spre socialism, ambele partide se opun existenței bazelor militare pe teritoriile altor state, ambele partide se pronunță pentru desființarea simultană a celor două blocuri militare din Europa. Acestea sînt numai cîteva din caracteristicile prieteniei noastre, cîteva din datele ce fac prietenia noastră foarte puternică.

Interviu realizat de Marian Bistriceanu

„România consideră că una din problemele cele mai arzătoare ale lumii contemporane este înfăptuirea dezarmării generale și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, realizarea unei păci trainice pe planeta noastră. Se impune mai mult ca oricînd trecerea de la discuții generale despre dezarmare la măsuri concrete, practice de oprire a cursei înarmărilor, de încetare a producției armelor nucleare, lichidarea celor existente și scoaterea în afara legii a întregului armament atomic. În acest scop sînt necesare democratizarea și sporirea eficienței activității Comitetului pentru dezarmare de la Geneva. Ar fi, de asemenea, utilă în această direcție organizarea unei reuniuni internaționale, într-o formă corespunzătoare, sub egida Organizației Națiunilor Unite, care să permită participarea tuturor statelor la dezbaterea și soluționarea acestei probleme vitale pentru existența întregii omeniri".

NICOLAE CEAUȘESCU

LUCRĂRILE COMITETULUI DE DEZARMARE

În probleme de fond, rezultate limitate

Corespondență din Geneva de la Gheorghe Tinca

Sentimentul cu care delegațiile au părăsit Geneva a fost acela al unei activități încărcate, abundente în reuniuni cu o largă varietate de teme. De-a lungul celor peste 4 luni de negocieri (Comitetul de dezarmare și-a încheiat lucrările la 3 septembrie), s-au ținut 40 de ședințe plenare oficiale și peste 58 de reuniuni neoficiale, cu sau fără participarea experților, pentru examinarea unor teme cum ar fi : interzicerea experiențelor cu arma nucleară, interzicerea armelor chimice, interzicerea noilor tipuri și sisteme de arme de distrugere în masă, interzicerea utilizării în scopuri militare sau în orice alte scopuri ostile a tehnicilor de modificare a mediului înconjurător, această ultimă chestiune cunoscută și sub denumirea de interzicerea războiului ecologic sau a războiului mezologic.

Dacă volumul activității Comitetului a fost într-adevăr mare, rezultatele obținute sînt, oare, pe măsura eforturilor depuse și răspund cerințelor imperative pe care comunitatea internațională le formulează repetat, ani de-a rîndul, într-un domeniu atît de vital pentru soarta întregii omeniri ca cel al dezarmării ? Este știut că, în fiecare an, Adunarea Generală a O.N.U., dînd expresie îngrijorării crescînde a statelor față de cursa, tot mai accelerată, a înarmărilor, discută un număr impresionant de teme ale dezarmării și adoptă rezoluții care cheamă la acțiune urgentă pentru adoptarea unor măsuri eficiente de dezarmare. La ultima sesiune, Adunarea Generală a dezbătut nu mai puțin de 19 puncte ale ordinii de zi privind dezarmarea și a adoptat, în legătură cu aceasta, 25 de rezoluții, număr record în istoria Națiunilor Unite. Multe dintre rezoluții au încredințat Comitetului pentru dezarmare sarcini concrete privind ajungerea la un acord în legătură cu diferite proiecte de convenție, iar altele cereau Comitetului să continue examinarea unor măsuri concrete de dezarmare.

În acest an, lucrările Comitetului s-au desfășurat, mai mult ca oricînd, sub semnul creșterii nemulțumirii unui număr tot mai mare de state față de starea negocierilor, marcate de imobilism și ineficacitate. Critici tot mai pronunțate vizau inadaptabilitatea Comitetului la schimbările înnoitoare care au loc pe plan internațional, la cursul nou de democratizare a relațiilor dintre state. Aceleași critici priveau deopotrivă faptul că ani de-a rîndul, în contrast cu accelerarea cursei înarmărilor, Comitetul este ținut în afara chestiunilor esențiale și prioritare ale dezarmării și în principal ale dezarmării nucleare, diluîndu-și activitatea în dezbateri generale și sterile, pe teme periferice și fără perspectivă.

Nemulțumirea față de starea din Comitet a căpătat o nouă dimensiune în contextul eforturilor generale ale statelor pentru instaurarea noii ordini economice internaționale. Irosirea anuală a unor uriașe resurse materiale și umane destinate armamentelor, acumularea în ritm accelerat a unor masive cantități de mijloace de distrugere, surse de neîncredere între state, merg, fără îndoială, în direcții contrare obiectivelor noii ordini economice internaționale.

Afectate profund de această incompatibilitate, statele nealiniate, în esență țări în curs de dezvoltare, vital interesate în înfăptuirea noii ordini, au avansat, tot mai articulat, ideea unei sesiuni speciale a Adunării Generale pentru evaluarea de ansamblu a situației pe planul dezarmării și supunerea negocierilor din acest domeniu sub controlul comunității internaționale. Perspectiva evaluării activității Comitetului de dezarmare la sesiunea specială a constituit punctul de referință politică resimțit pe tot parcursul negocierilor.

Iată, deci, comandamentele generale cărora Comitetul trebuia să le ofere un răspuns și totodată criteriile de apreciere a activității sale din acest an.

Dar, mai întîi, care sînt rezultatele ? Dezbateri sau negocieri relativ îndelungate au fost consacrate chestiunilor privind cadrul organizatoric al activității Comitetului. S-a hotărît introducerea unor schimbări în practicile și metodele de lucru ale acestui organism. Raportul Comitetului va fi, astfel, pregătit de către secretariat și nu de copreședinți ca pînă acum, iar difuzarea lui tuturor statelor membre ale O.N.U. va fi făcută în timp util, pentru ca acestea să poată lua cunoștință de conținut. Au fost înființate o serie de grupuri de lucru și s-au alocat ședințe plenare unor teme individuale aflate în atenția Comitetului. În general, aceste structuri au dus la introducerea unei anumite ordini în dezbaterea Comitetului și au permis examinarea specifică a temelor transmise acestuia prin rezoluțiile Adunării Generale a O.N.U. Modificări au fost introduse și în privința comunicatelor de presă în urma ședințelor plenare ale Comitetului, în sensul extinderii cuprinsului lor. O serie de alte hotărîri se referă la organizarea activității Comitetului pe anul 1977.

Față de transformările profunde care se fac demult simțite în modul de lucru al Comitetului, schimbările introduse sînt de importanță redusă. Astfel de practici nu au nimic nou și sînt demult aplicabile în cazul altor organisme internaționale. Semnificația lor reală iese în evidență numai prin raportare la starea de lucruri din Comitet. Conținutul lor redus și eforturile depuse pentru introducerea lor dau dimensiunile anacronismului cadrului organizatoric și procedural în care Comitetul își desfășoară activitatea. Meritul principal al acestor măsuri constă, în primul rînd, în faptul că ele au fost posibile. Chestiuni elementare de organizare erau hotărîte în afara Comitetului, fără participarea tuturor membrilor, iar cererile delegațiilor de modificare a acestor practici au fost îndelung ignorate. În al doilea rînd, deși modeste, schimbările menționate pot constitui începutul unui proces de înnoire radicală a activității Comitetului, pe linia democratizării lui reale. În sfîrșit, ele au contribuit, în mare parte, la conturarea unei atmosfere pozitive în Comitet, marcată, în esență, de dorința unui mai mare număr de delegații de a participa efectiv la negocieri, de a-și spune cuvîntul, de a vedea că propriile lor interese sînt luate în considerare și respectate.

Un alt element pozitiv al dezbaterilor din acest an l-a constituit decizia Comitetului, adoptată în cadrul evaluării îndeplinirii obiectivelor deceniului dezarmării la jumătatea acestuia, de a examina — în 1977 — problema unui program corespunzător și de perspectivă, privind toate aspectele încetării cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării generale și complete. După cum se știe, propuneri

privind astfel de programe au fost prezentate încă de la înființarea Comitetului, pe parcurs, însă, ele au fost abandonate, ceea ce explică în mare parte ineficacitatea și lipsa de perspectivă a negocierilor din Comitet.

Dintre chestiunile de fond ale dezarmării, atenția principală a fost acordată convenției privind interzicerea războiului ecologic. Proiectele identice, sovietic și american, au fost negociate practic pe tot parcursul celor două sesiuni ale Comitetului. În urma propunerilor de amendamente prezentate de numeroase delegații, s-a ajuns la formularea unui text modificat, care nu a întrunit, însă, acordul tuturor delegațiilor. Noul text a fost considerat de Argentina și Mexic ca total inacceptabil și, în consecință, delegațiile celor două țări, folosind regula consensului, s-au opus adoptării lui. Alte delegații, cum ar fi spre exemplu cele ale R.F.G., Olandei, Canadei, Italiei, Etiopiei, Egiptului, Braziliei etc., au formulat rezerve, menținîndu-și dreptul de a-și definitiva poziția ulterior.

În final, noul text a fost transmis, împreună cu dezacordul, comentariile și rezerva statelor, Adunării Generale a O.N.U., care va reexamina chestiunea și va decide în consecință.

Problemei noilor tipuri și sisteme de arme i-au fost consacrate, în afara ședințelor oficiale, două serii de ședințe neoficiale cu participarea experților. Deși proiectul de convenție prezentat de U.R.S.S. în această chestiune a fost primit cu interes în cadrul Comitetului, rămîn în continuare multe aspecte esențiale care vor trebui clarificate pentru a se putea ajunge la stadiul angajării unor negocieri reale.

În ce privește problema interzicerii armelor chimice, ea nu a cunoscut evoluții noi, un număr de proiecte de convenții relative la această chestiune — cărora, recent, li s-a adăugat un proiect inițiat de Anglia — așteaptă de mai mulți ani să fie negociate. Reprezentanții sovietic și american au lăsat să se înțeleagă că — urmare a consultărilor dintre cele două țări — sînt unele posibilități ca sesiunea din 1977 să marcheze un început al negocierilor privind interzicerea armelor chimice.

Tematica nucleară a fost slab reprezentată în dezbaterile Comitetului. Cu toate că multe state nu au încetat să sublinieze prioritatea maximă a acestui domeniu și au cerut cu insistență Comitetului să treacă la acțiune, nici una dintre temele nucleare nu a făcut practic subiectul negocierilor propriu-zise.

Încercările făcute, în special de unele țări nealiniate, de a stimula discuțiile în legătură cu încetarea totală a experiențelor nucleare, nu au dus la rezultate concludente, constituindu-se doar un grup al experților științifici, însărcinat cu studierea posibilității unui sistem internațional de măsuri pentru detectarea evenimentelor seismice, ca mijloc de verificare al unui viitor tratat de interzicere totală a experiențelor nucleare. Este greu de emis o apreciere în legătură cu importanța activității acestui grup, cu atît mai mult cu cît sesiunea sa din acest an a avut mai mult un caracter organizatoric. Rămîne semnificativ, în această privință, faptul că nu elementele de natură tehnică, în parte elucidate, stau în calea interzicerii totale a experiențelor nucleare, ci absența voinței politice a unor state de a trece la negocieri reale și de a-și asuma obligații concrete în acest domeniu.

Astfel, este lesne de constatat că, în problemele de fond, rezultatele de ansamblu ale Comitetului, în acest an, sînt la fel de modeste ca și în anii precedenți. Nici de data aceasta, Comitetul nu poate raporta Adunării Generale — și, prin aceasta, întregii comunități internaționale — evoluții semnificative, care să facă dovada receptivității sale la îngrijorarea majoră a statelor față de continuarea nestingherită a cursei înarmărilor, cu toate consecințele nefaste pe care le antrenează.

Un alt motiv de sporire a acestei îngrijorări este faptul că, în ultimul timp, dețin o pondere tot mai mare în negocieri teme relative la „arme ale viitorului", a căror punere la punct este încă ipotetică, în timp ce încetarea cursei înarmărilor nucleare, distrugerea arsenalelor nucleare sau convertirea lor în scopuri pașnice, renunțarea la folosirea armei nucleare sînt neglijate.

Această apreciere s-a regăsit ca un laitmotiv în discursurile marii majorități a statelor și explică, pe plan politic, și rezultatele neconcludente obținute în negocierea proiectului de convenție privind războiul ecologic. Opoziția și rezervele unor delegații față de adoptarea proiectului sînt, desigur, interpretate și ca o reacție de respingere a tendinței de înlocuire a temelor prioritare ale Comitetului cu altele de importanță mai mică. Dar chiar și în privința acestor teme, abordarea lor în cadrul negocierilor este parțială și nu răspunde intereselor de securitate ale tuturor statelor. Și pentru a ilustra această constatare vom rămîne tot în cadrul problemei războiului ecologic. Proiectele identice, prezentate de U.R.S.S. și S.U.A., interzic utilizarea tehnicilor de modificare a mediului în scopuri militare sau ostile, numai de la un anumit prag de magnitudine. În ciuda numeroaselor amendamente care urmăreau extinderea interdicției și la alte tehnici, textul final a rămas, în esență, tributar acelorași abordări parțiale. Rămîn neacoperite, astfel, posibilitățile de utilizare a unor tehnici de mică anvergură, care, după aprecierea experților, sînt deja operaționale și sînt incluse în tacticile și strategiile militare ale unor state ca mijloace de luptă, în timp ce sînt interzise alte tehnici peste pragul de magnitudine, care au, după cum s-a arătat, un caracter ipotetic.

Iată, deci, cum proiectul de convenție, negociat în cadrul Comitetului, constituie în esență nu o măsură de dezarmare ci, mai degrabă, în cazul în care ar fi adoptat, un instrument care constată angajamentul statelor de neînarmare. Este evident că în această abordare parțială, importanța convenției este minimă pe planul eforturilor pentru încetarea cursei înarmărilor și oprirea extinderii ei.

O altă tendință care prinde un contur tot mai definit în activitatea Comitetului vizează orientarea lui spre aspectele tehnico-științifice ale problemelor în discuție. Fără a minimaliza importanța elucidării unor laturi tehnice — în sine, fapt pozitiv, ce extinde posibilitățile de participare activă a tuturor delegațiilor — nu trebuie acceptată încercarea de eludare a conținutului politico-militar al temelor de dezarmare și, mai cu seamă, de dezarmare nucleară.

Este acreditată, astfel, ideea că pericolul proliferării armelor nucleare ar fi generat, astăzi, de răspîndirea utilizărilor pașnice ale energiei nucleare și că ar fi necesare, în consecință, măsuri de control strict al transferului de tehnologie nucleară. Dar, pe lîngă faptul că instituirea unor astfel de măsuri conduce la consolidarea monopolului tehnologic al țărilor avansate, cu toate consecințele ce decurg din aceasta, teza ascunde cauza reală a pericolului proliferării. Nu aplicațiile pașnice ale energiei nucleare antrenează pericolul proliferării, ci accelerarea cursei înarmărilor nucleare, sporirea arsenalelor statelor care dețin astfel de arme și perfecționarea lor în continuare.

Esența problemei pune în evidență faptul că, atîta timp cît nu se întreprind măsuri hotărîte de dezarmare nucleară, atîta timp cît cursa înarmărilor și a perfecționării lor se accelerează, nimic nu poate opri alte state de a-și spori preocuparea față de securitatea lor și de a lua măsurile pe care le cred de cuviință.

Rezultatele modeste ale lucrărilor din acest an ale Comitetului vor fi, desigur, obiect de analiză și pentru apropiata sesiune a Adunării Generale a O.N.U. Rămîne ca Adunarea Generală — mai cu seamă în perspectiva sesiunii sale speciale consacrate dezarmării — să adopte toate măsurile pe care le va crede potrivite pentru mobilizarea generală a statelor la introducerea unui curent nou și viguros în toată activitatea Comitetului.

Ca și la sesiunile precedente, delegația română a avut la sesiunea din acest an a Comitetului o participare activă. Întemeindu-și mandatul pe ideile și propunerile cuprinse în documentul privind problemele dezarmării, prezentat de țara noastră la O.N.U., delegația română a avut largi posibilități de inițiativă și de adoptare a unor poziții, pe cît de originale pe atît de principiale.

Rolul și locul României la această sesiune este bine reflectat în raportul Comitetului către Adunarea Generală a O.N.U. Este demn de menționat faptul că examinarea chestiunilor organizatorice — unde, după cum am văzut, s-au înregistrat unele evoluții pozitive — s-a făcut la inițiativa delegației noastre. Negocierile în această privință au avut la bază propuneri și idei românești care, toate, se încadrează în tezele de bază ale poziției țării noastre privind întărirea legăturii Comitetului cu Adunarea Generală a O.N.U., sporirea rolului O.N.U. în problemele dezarmării, mai buna informare a opiniei publice etc.

Sînt, de asemenea, consemnate pe larg în raport eforturile făcute de delegația țării noastre pentru restabilirea priorităților temelor de fond în negocieri. Alături de alți participanți, delegația română a prezentat un concept coerent de măsuri de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară, pe care Comitetul trebuie să le negocieze de urgență. Măsurile, astfel propuse, se regăsesc în documentul țării noastre prezentat la O.N.U. în problemele dezarmării.

Împreună cu delegația Nigeriei, delegația română a avut rolul de promotor și animator al dezbaterilor relative la jumătatea deceniului dezarmării și a acționat susținut pentru adoptarea deciziei în legătură cu programul complex de dezarmare.

Un rol activ a avut delegația noastră și în ce privește proiectele de convenție relative la războiul ecologic. Amendamentele prezentate de România s-au bucurat de un larg ecou în cadrul Comitetului, ele urmărind, în esență, lărgirea cîmpului de aplicare a convenției, respectarea intereselor de securitate a tuturor statelor, fundamentarea măsurilor de control și verificare prin introducerea unor prevederi democratice, cu participarea tuturor statelor părți, cît și încadrarea convenției ca o etapă în procesul mai larg al dezarmării generale și complete.

Aprecierile la adresa participării delegației noastre se datorează, desigur, justeței și principialității poziției partidului și guvernului țării noastre în problemele dezarmării, recunoașterii contribuției active a României în dezbaterea și soluționarea chestiunilor majore ale contemporaneității.

PARIS

Prioritățile echipei Barre

La Matignon problemele economice se găsesc pe primul plan. Acuitatea lor obligă la măsuri energice, fără întîrziere, — „curajoase" afirma noul prim-ministru — a căror dominantă o va reprezenta, neîndoielnic, austeritatea.

„Le Monde" a expus pe două pagini dosarele cărora Raymond Barre trebuie să le acorde atenție. Instalîndu-se la Matignon, după cele 27 de luni de gestiune ale lui Jacques Chirac, noul șef al guvernului — care cumulează și funcția de ministru al economiei și finanțelor — este confruntat cu o situație comportînd „factori pozitivi, subiecte de alarmă și elemente de îngrijorare". Cotidianul parizian a întocmit acest catalog al realităților, operînd comparații grafice cu alte state. Jocul cifrelor își dezvăluie, însă, semnificația prin ceea ce indică în privința conjuncturii franceze. În acest sens, se vădește o concordanță cu primele declarații oficiale ce au urmat schimbării de la Matignon. Președintele Giscard d'Estaing, adresîndu-se noii sale echipe ministeriale, semnala că „sarcina prioritară" o constituie combaterea inflației și asigurarea dezvoltării pe fundamentul stabilității monedei și prețurilor. Primul ministru, întîlnindu-se cu ziariștii, a ținut să precizeze că „lupta împotriva inflației presupune o acțiune politică ce trebuie să fie globală, continuă și răbdătoare, deoarece nu vom ieși de pe o zi pe alta din răul endemic de care suferă Franța". Prima reuniune de lucru a guvernului a fost dedicată problemelor economice, examinîndu-se evoluția situației de pe piața financiară și pregătirea bugetului pentru anul 1977. Din capitala franceză se relatează că un proiect de lege în domeniul finanțelor și un complex de măsuri pentru sprijinirea agricultorilor loviți de secetă (2.200.000.000 franci au fost deblocate pentru finanțarea primelor măsuri destinate să prevină o reizbucnire a efervescenței în mediul rural) urmează a fi dezbătute în viitorul apropiat. Camerele agricole au evaluat la 9 600 000 000 franci pagubele suferite de agricultură din cauza secetei (în raport cu veniturile din anul precedent). Patronatul francez, la rîndul său, a exprimat neliniștea față de deteriorarea situației economice : „Consecințele secetei au contribuit la slăbirea încrederii în viitorul francului, care a înregistrat, de altfel, o nouă scădere pe piețele de schimb. Această depreciere a monedei noastre va influența echilibrul schimburilor externe, deja mediocru, și va întreține în continuare o creștere a prețurilor".

Pămîntul pîrjolit de soare, ogoarele ce și-au pierdut recoltele, nu reprezintă sursa primordială a greutăților economice pe care Franța le cunoaște. Seceta a agravat aceste greutăți. Numai atît. Dificultățile sînt mai vechi și ceea ce Raymond Barre denumește „răul endemic" reprezintă o maladie cu antecedente, o maladie căreia i s-a aplicat o terapeutică ineficace.

Dosarele din cele două pagini ale prestigiosului cotidian francez se deschid cu un factor socotit pozitiv : o anumită „înviorare" a activității industriale în ultimul semestru al anului trecut și în primele luni ale acestui an. Apoi cadența a încetinit („Les Echos" avertiza recent că producția industrială „stagnează de patru luni"). Oricum, chiar dacă, potrivit oficialităților, momentele cele mai serioase ale crizei au fost depășite, nivelul din mai 1974 n-a putut fi atins. Capitolul situațiilor care s-au agravat are două componente : deficitul comercial și șubrezirea pozițiilor francului francez. Deficitul balanței comerciale a cunoscut, în iulie, după o perioadă relativ calmă, „o brutală accelerare" : 1 700 000 000 franci într-o singură lună ! Soarta francului rămîne un subiect permanent de neliniște. Tranzacțiile speculative au slăbit moneda franceză, deși Banca Franței a cheltuit sute de milioane de dolari pentru a o susține. Vulnerabilitatea francului a stimulat operațiunile din culisele valutare. Reintrarea în „șarpele monetar" și, apoi, abandonarea acestuia au tradus sinuozitățile unei politici confruntată cu acumularea incertitudinilor. Acalmiile s-au dovedit înșelătoare, iar în prezent se impune o constatare : „francul este la fel de slab ca și la sfîrșitul campaniei electorale din 1974". La 13 august, dolarul — oarecum redresat — reprezenta peste cinci franci (4,86 în 1974).

În sfîrșit, sursele principale de neliniște sînt asaltul inflației și gravitatea șomajului. În legătură cu inflația („dosar preocupant", potrivit „France Presse", „inamicul public nr. 1 al francezilor" — în viziunea revistei „L'Express", „Le Figaro" fiind și mai categoric atunci cînd scrie despre „monstrul" inflaționist) se semnalează o continuă și îngrijorătoare persistență. Estimarea oficială a creșterii prețurilor pe anul 1976 indica 6,2 la sută. Calculele efectuate în raport cu ritmul de pînă acum al sporirii costului vieții relevă o creștere pe anul în curs de 10 la sută. Spirala prețurilor a cunoscut un salt grav în iulie : 18 la sută. În materie de șomaj, se înregistrează un bilanț total negativ : de la instalarea echipei Chirac și pînă la demisia ei, numărul cererilor de slujbe ce nu au fost satisfăcute s-a dublat. Într-o declarație televizată, făcută la sfîrșitul săptămînii trecute, noul premier a vădit dorința de a calma spiritele, afirmînd că „nu este nici un motiv pentru a dramatiza situația actuală". Această situație, a subliniat Raymond Barre, este „preocupantă, însă, cu toate acestea, trebuie evitată orice precipitare".

Obiectivele noului guvern sînt clare. Mijloacele de care dispune îi vor îngădui o politică mai eficace decît cea de pînă acum ? Îndoielile nu lipsesc. În ceea ce-l privește pe premier, el speră să definească într-o perioadă scurtă strategia sa și să consulte „partenerii sociali". Sindicatele apreciază că inflația nu poate fi combătută fără a se ține seama de cauzele sale, în mod deosebit de șomaj și inegalitățile sociale. C.G.T. consideră că, în paralel cu garantarea puterii de cumpărare a salariilor și pensiilor, cu o acțiune fermă în domeniul prețurilor, este necesar să se reducă profiturile marilor societăți capitaliste.

Dosarele economice nu trebuie disociate de cele politice. Secretarul general al republicanilor independenți, Jacques Dominati, se felicita că schimbarea ministerială s-a produs rapid și că doar 48 de ore au fost necesare pentru a se ajunge la finalul crizei. Comentatorii consideră că instalarea lui Raymond Barre la Matignon și formarea echipei sale nu echivalează, totuși, cu o revenire la „normal" în interiorul majorității. Gaulliștii au acceptat schimbarea, dar au însoțit aprobarea lor de rezerve evidente. U.D.R. nu se poate resemna cu pierderea conducerii guvernului, după ce a trebuit să fie abandonată șefia statului. Fără Elysée și fără Matignon, fără portofoliile-cheie din guvern, fruntașii U.D.R. își păstrează libertatea de acțiune. Ei au preferat în acest moment să evite o etalare a divergențelor, pentru a nu favoriza acțiunea partenerilor lor din „majoritate", pe care îi bănuie de a urmări destrămarea partidului gaullist spre a-i ocupa terenul său politic. Diferitele tendințe din U.D.R. au încheiat un „armistițiu preventiv" pentru a îngădui gaulliștilor — majoritari în „majoritate" — să-și joace atuurile. U.D.R. n-a pierdut ocazia de a aminti că, fără voturile deputaților săi, guvernul ar deveni minoritar. Nemulțumiri se semnalează și printre centriștii din C.D.S. (Centrul democraților sociali), considerați pînă acum „les enfants chéris" ai majorității și care se văd retrogradați pentru a li se face loc unor exponenți radicali.

Armonizarea pozițiilor „majorității" a fost încredințată unui grup compus din patru miniștri : Olivier Guichard (U.D.R.), Michel Poniatowski (republicanii independenți), Jean Lecanuet (C.D.S.) și Michel Durafour (radicalii proguvernamentali). Grupul va trebui să asigure coeziunea guvernamentală și să definitiveze strategia în vederea „apropiatelor lupte electorale". Prezența în fruntea celor patru a lui Guichard — unul din „baronii gaullismului" — este interpretată drept o concesie făcută U.D.R., pentru a-i menaja susceptibilitățile. „Faptul că Guichard își asumă o misiune atît de importantă este, fără îndoială, liniștitor pentru gaulliști" — opinează „France Presse".

Aceeași agenție compara noua formațiune ministerială cu „un tren care se află pe șine". Semnalul de plecare în cursă a fost dat. Punctul terminus îl va reprezenta restabilirea situației economice ? Rămîne de văzut. Distanța parcursă nu poate fi, însă, prea mult prelungită pentru că scadența electorală din 1978 obligă la rezultate concrete cu efect rapid.

Eugeniu Obrea

În timpul vizitei de patru zile întreprinse în Italia la începutul acestei luni, premierul canadian Pierre Eliott Trudeau (stînga) a fost primit, la palatul Quirinale, de președintele Giovanni Leone

MADRID

Opoziția își definește opțiunile

Reuniunea reprezentanților opoziției democratice

Pentru prima oară în ultimele patru decenii, exponenții opoziției spaniole s-au reunit la Madrid. Scopul întîlnirii a fost acela de a defini opțiunea forțelor democratice într-un moment complex al evoluției politice din Spania.

Un mare hotel din Madrid a găzduit o întrunire de neînchipuit în urmă cu numai cîteva luni : 95 delegați ai 79 partide și grupări din opoziție au deliberat 11 ore fără a fi tracasați de poliție. S-au aflat, împreună, comuniști, socialiști, democrat-creștini, independenți, reprezentanți ai altor curente politice, ai unor grupări locale — din Țara Bascilor, din insulele Majorca și Ibiza etc. Forțe puternice, de dimensiuni naționale, ca și formațiuni cu audiență regională au luat parte la dezbaterea inițiată de componentele „Coordonării Democratice" („cea mai largă întîlnire a partidelor politice din opoziție de la războiul civil din Spania" — aprecia U.P.I.). Largul evantai de forțe ce au găsit posibilitatea de a dialoga și de a deschide perspectiva unor acțiuni comune reprezintă semnificația majoră a evenimentului. Diversitatea tendințelor a exprimat amploarea forțelor ce susțin procesul democratizării. Chiar dacă au existat și absențe, din motive diverse, chiar dacă s-au putut manifesta unele viziuni deosebite, esențial este faptul că opoziția a reușit să se afirme viguros, într-o manieră unitară, că principalele ei tendințe au fost prezente la reuniune și au vădit convergență în aprecieri.

Dezbaterile au fost deschise de Joaquin Ruiz-Jimenez, conducătorul „Stîngii democratice", personalitate cunoscută (fost ministru și ambasador al regimului franchist) care a evoluat, în anii din urmă, spre orientări opoziționiste și care și-a exprimat speranța că vor fi puse bazele unei acțiuni eficiente a forțelor ce se pronunță pentru o democratizare veritabilă. Comunicatul, publicat după cele 11 ore de deliberări, subliniază ideea creării unei „comisii de delegați" al cărei scop va fi acela de „a propune un proiect de organizare unitară a opoziției democratice la nivelul întregii țări" și de a elabora „un program politic unitar de ruptură democratică pentru a deschide o perioadă constituantă". Principiile fundamentale ale acestui program sînt : libertăți politice și sindicale, drepturi politice pentru naționalități și regiuni, amnistie totală. Evaluînd realitatea actuală din țară, participanții au evidențiat „gravitatea situației politice, sociale și economice". Documentul reafirmă „voința de a negocia" cu autoritățile, însă opoziția „consideră esențial ca negocierea să decurgă de o manieră unitară și publică, cu ansamblul opoziției și cu garanția libertății de acțiune a tuturor organizațiilor politice și sindicale". Precizări furnizate de agențiile de presă relevă că întîlnirea a prilejuit un schimb de opinii privind modalitățile în care opoziția ar putea lua parte la elaborarea noii legislații electorale (pe baza căreia ar urma să se desfășoare alegerile generale prevăzute, inițial, pentru perioada dinainte de 30 iunie 1977), urmărindu-se obiectivul de a asigura și P.C. din Spania dreptul de a se prezenta la proiectatul scrutin.

Toamna spaniolă se anunță „fierbinte". Scumpirile de prețuri și înmulțirea dificultăților economice (există, potrivit unor estimări, 1 000 000 șomeri) vor aprofunda, probabil, conflictele sociale. Oficialitățile au inițiat contacte cu sindicatele aflate în clandestinitate. Ministrul relațiilor sindicale a invitat pe fruntașii Comisiilor muncitorești la un dialog cu guvernul, aceștia acceptînd propunerea ce le-a fost făcută. Pe plan politic, clarificările întîrzie. Un grup de avocați spanioli a apreciat că numai aproximativ 70 deținuți politici au fost puși în libertate, cu toate că autoritățile se referă la 200 persoane. Refuzul de a permite conducătorilor Partidului Comunist, Dolores Ibarruri și Santiago Carrillo, de a acționa în deplină libertate exprimă continuitatea unor practici antidemocratice. „Refuzul guvernului spaniol de a elibera pașapoarte celor doi conducători nu concordă cu pretinsele intenții oficiale de a dialoga cu opoziția" — se subliniază într-o declarație a P.C. din Spania. În ceea ce-l privește, Partidul Comunist este dispus să ia parte la un dialog — a relevat Santiago Carrillo într-un interviu acordat postului de radio „France-inter", adăugînd că a avut întîlniri cu „reprezentanți oficioși ai guvernului". Carrillo a precizat că s-a întors în Franța, la 1 septembrie, după ce a stat clandestin în Spania timp de șapte luni. Secretarul general al Partidului Comunist a relevat că se afla la Madrid în momentul în care autoritățile luau măsuri pentru a-l împiedica să revină pe pămîntul spaniol. Referindu-se la deciziile reuniunii forțelor opoziției, la pregătirea căreia a luat parte, Carrillo a spus : „Amnistia totală cerută la sfîrșitul acestei întîlniri include și problema eliberării pașaportului meu".

Viitorul politic al Spaniei este învăluit de necunoscute. Echipa ministerială își justifică prudența prin imobilismul dreptei, prin refuzul „bunker"-ului de a accepta schimbări de substanță. Jose Antonio Giron, unul din liderii franchismului intransigent, a criticat vehement cabinetul Suarez, comentatorii semnalînd aceste critici ca fiind „primele atacuri deschise" ale dreptei împotriva actualului guvern. „Se pare că aceste presiuni nu sînt fără rezultate" — transmite din Madrid corespondentul agenției Taniug. Proiectatul referendum asupra reformelor constituționale s-ar putea să fie amînat, după cum reiese din declarațiile unui „înalt funcționar spaniol" citat de „France Presse". Această amînare ar atrage inevitabil întîrzierea alegerilor generale promise pentru prima parte a anului viitor. Totuși, guvernul pare decis să continue căutarea unei „soluții negociate".

M. Ramură

NICOSIA

Contextul alegerilor greco-cipriote

Corespondență de la Ion Badea

De la Larnaka la Kyrenia sînt mai puțin de o sută de kilometri. O distanță între două puncte extreme care spune aproape totul despre dimensiunile Ciprului, dar și despre amploarea tragediei abătute asupra locuitorilor insulei de la mijlocul lui iulie 1974 încoace. Parcurgînd de la sud spre nord, trebuie să te abați de la vechea cale, acum intersectată de „linia de demarcație", să iei cunoștință, cu consternare, de „locuințele" improvizate uneori într-un vechi autobuz, iar în Nicosia, să treci printre rîndurile sinistre ale butoaielor și sacilor cu nisip, ale fortificațiilor care anunță „zona verde". Să îndeplinești formalitățile și să te supui controlului trecerii dintr-o zonă într-alta prin cele trei pichete „de frontieră" — grec, al O.N.U. și turc...

La mai bine de doi ani de la lovitura de stat a ofițerilor juntiști greci și debarcarea trupelor turcești, cele două comunități cipriote caută încă, fiecare în felul său, calea spre vindecarea rănilor atît de

adînci. Acordul intervenit la a treia rundă a negocierilor intercipriote de la Viena — aplicat complet în septembrie 1975 și care a condus la strămutarea tuturor turco-cipriților din sud în zona de nord, devenită, între timp, „statul federat turco-cipriot" — le-a separat, practic, complet.

Ca și compatrioții lor greco-ciprioți în sud, turco-cipriotii dau acum, cu prioritate, lupta pentru refacerea economică. În zona de nord, toate orașele și satele au primit nume turcești, au fost repopulate cu cei transferați. Marcajele rutiere, afișele sînt scrise în turcă și engleză. Automobilele au primit alte numere de circulație. S-au creat tribunale, s-au adoptat legi turco-cipriote. Există o poliție și o armată proprie pentru fiecare comunitate în parte.

Politica oficială turco-cipriotă rămîne stabilirea în Cipru a unui nou sistem constituțional, cu două state etnice federate, egale, guvernate de un cabinet central cu atribuții limitate, „pe baza realităților actuale". Această politică a fost întărită prin alegerile turco-cipriote de la 21 iunie a.c., care au dat „statului federat turco-cipriot" un președinte, un parlament, un guvern și o constituție — toate separate de ale statului cipriot.

Președintele Makarios se opune, însă, unei soluții care ar lăsa refugiații greco-cipriоți fără locuințele și bunurile lor. Declarîndu-se de acord chiar și cu o formulă federală, el cere, în schimb, ca aceasta să garanteze libertatea de deplasare, de a-și stabili domiciliul și a dispune de bunuri oriunde pe insulă, pentru toți cetățenii republicii Cipru. El consideră, de asemenea, că teritoriul ce va reveni fiecărei comunități în viitoarea federație trebuie să fie corelat cu procentul de populație. În sfîrșit, președintele cipriot consideră că o soluție politică justă nu poate fi găsită decît în cadrul și pe baza prevederilor rezoluțiilor O.N.U. privind Ciprul și, de aceea, respinge orice tentativă de scoatere a problemei cipriote de la O.N.U., formulînd orientarea „luptei îndelungate" pentru asigurarea punerii în aplicare a hotărîrilor Organizației mondiale.

Negocierile dintre cele două comunități, suspendate de la începutul acestui an, nu au dat încă rezultatele dorite. O.N.U. și secretarul său general, Kurt Waldheim, care le prezidează, depun eforturi pentru revitalizarea acestor negocieri, dar, așa cum s-a subliniat recent, nu se întrevede o apropiere a opiniilor, necesară unei înțelegeri.

Acesta este contextul în care au fost organizate alegerile parlamentare greco-cipriote de la 5 septembrie 1976. În cadrul lor (vezi și Lumea din 5 august a.c.), au obținut o victorie zdrobitoare, netă, forțele colaborării democratice, care au înscris în program, ca punct fundamental, tocmai sprijinirea fermă a liniei trasate de președintele Makarios. 34 din cele 35 de mandate ale Camerei Reprezentanților greco-cipriоți au revenit forțelor colaborării democratice, compuse din partidele: Akel cu 9 mandate, Edek cu 4 și gruparea democratică cu 21. Cel de al 35-lea mandat a revenit lui Tassos Papadopoulos, negociatorul greco-cipriot, care a candidat ca independent, dar a fost sprijinit de colaborarea democratică.

În același timp, partidul advers — Adunarea democratică a lui Cleridis — nu a reușit alegerea nici unui deputat în parlament, ceea ce ilustrează incontestabil, potrivit observatorilor de la Nicosia, pe de o parte, atașamentul poporului greco-cipriot la orientarea prezentă a guvernului, iar, pe de altă parte, refuzul său de a încuviința supunerea în fața unor planuri străine sau reactivarea acelor forțe care au colaborat la provocarea tragediei din iulie 1974.

În mod cert, misiunea noului parlament nu va fi ușoară. Mai ales că, potrivit constituției, atribuțiile sale sînt limitate la dezbaterea și votarea legilor. În Cipru, guvernul este supus controlului din partea președintelui și nu a parlamentului. Totuși, prin compoziția sa actuală, larg democratică, noua Cameră a Reprezentanților întărește considerabil poziția președintelui Makarios și a guvernului cipriot. El poate juca, de asemenea, după cum se relevă la Nicosia, un rol important în afirmarea unui spirit de unitate și conlucrare internă, în sprijinirea acțiunilor de democratizare mai profundă și epurare a aparatului de stat de colaboratorii forțelor juntiste.

Tocmai în acest sens leagă observatorii politici rezultatele foarte concludente ale scrutinului de duminică de posibilitatea demarării unor noi evoluții în problema cipriotă.

Noi elemente la dosarul Africii Australe

„Rhodesia, Namibia și apartheidul — cele trei mari probleme ale Africii australe se pun acum într-o manieră arzătoare și simultană" (France Presse) — de unde și „necesitatea unor reforme rapide și radicale" (Svenska Dagbladet), întrucît, altfel, „perspectivele sînt, desigur, îngrijorătoare" (Reuter).

AFRICA DE SUD. În timp ce premierul sud-african decola spre Zürich, pentru a relua convorbirile cu secretarul de stat american, climatul politic din țară prezenta aceleași date din ultimele trei luni : manifestații antiapartheid, sîngeroase represiuni ale poliției — în consecință, morți și răniți — arestări în serie, tensiune în rîndul autorităților de la Pretoria.

La acestea se adaugă și amplificarea acțiunilor celor două milioane și jumătate de metiși ale căror manifestații recente subliniază caracterul general al revendicărilor populației de culoare sud-africane. Astfel, în zona Capetown — în care trăiesc 80 la sută dintre metișii din Africa de Sud — s-au organizat manifestații de o amploare neîntîlnită în acest oraș. Dar, ca și în alte localități, poliția a deschis focul — pentru întîia dată împotriva metișilor — omorînd, încă din prima zi, cinci dintre ei și rănind alte cîteva zeci. „În acest fel se termină mitul potrivit căruia metișii ar fi alături de albi împotriva negrilor" — declara o oficialitate din Capetown, referindu-se la dimensiunile politice ale revoltei metișilor. Fără îndoială că, sesizîndu-le, guvernul sud-african a încercat convocarea unor lideri metiși și indieni — fără negri — pentru a discuta o serie de concesii. Dar este cert că, în eventualitatea desfășurării ei, o asemenea reuniune ar fi serios handicapată de faptul că metișii au unificat revendicările lor cu cele ale africanilor.

Între timp, în țară continuă arestările unor lideri ai populației de culoare, iar conducătorul Consiliului Reprezentativ al Studenților din Soweto a devenit „cea mai căutată (de poliție) persoană din Africa de Sud". Încercînd să oprească valul de demonstrații, ministrul poliției și justiției a anunțat prelungirea interdicțiilor de adunări în aer liber, pînă la 31 octombrie a.c.

Pe de altă parte, la Soweto s-au lansat noi apeluri în favoarea unei greve generale, începînd de marți, 7 septembrie. Noua acțiune, care ar putea dura 21 de zile, are loc la două săptămîni după cea de la 23, 24 și 25 august, care a paralizat în întregime zona industrială a Johannesburgului. Atunci, după cum scria ziarul „Le Monde" într-o corespondență de la fața locului, „uzine, mari magazine, întreprinderi de livrare a mărfurilor, oficii administrative, practic toate întreprinderile din Johannesburg au fost direct afectate încă din prima zi a grevei".

Comentînd ceea ce se petrece în ultimul timp în Africa de Sud, ziarul american „Philadelphia Inquirer" sublinia că „timpul unei schimbări se apropie", iar „apartheidul merită larga condamnare", pentru că el „reprezintă o problemă de conștiință și, în egală măsură, una politică".

DAR ES SALAAM. Capitala Tanzaniei a găzduit, la începutul acestei săptămîni, o importantă reuniune la nivel înalt pe a cărei ordine de zi au figurat, desigur, presantele probleme ale Africii australe. La hotelul „Kilimandjaro" s-au întîlnit președinții Zambiei — Kenneth Kaunda —, Botswanei — sir Seretse Khama —, Angolei — Agostinho Neto —, Mozambicului — Samora Machel —, și Tanzaniei, Julius Nyerere. Acestora li s-au alăturat lideri ai Consiliului Național African (Rhodesia),

Zürich. Secretarul de stat american, Henry Kissinger, și premierul sud-african, J. B. Vorster, s-au întîlnit pentru a doua oară în ultimele trei luni

Peste 3 000 de oameni au demonstrat împotriva prezenței lui Vorster în Elveția

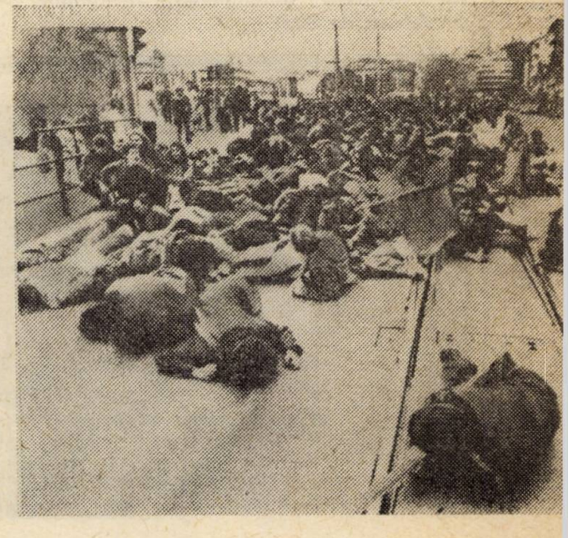

precum și conducători ai partidului Congresul Național African (Africa de Sud) și ai Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (Namibia) — fapt care a făcut ca întîlnirea de la Dar es Salaam să fie considerată „cea mai importantă reuniune a liderilor statelor africane independente, direct interesate în situația din Africa australă" (France Presse). Deși nu s-a dat publicității nici un comunicat comun asupra acestei întîlniri, importanța ei reiese, cu ușurință, din reunirea în jurul aceleiași mese a unor lideri africani (Kaunda și Neto) care, pînă de curînd, se găseau pe poziții divergente, în faptul că președintele Neto participă pentru prima oară la o atare întîlnire la nivel înalt, că, exceptînd Tanzania și Angola (vecină cu Namibia), toate celelalte state au frontiere comune cu Rhodesia.

De asemenea, comentînd lista participanților din partea Consiliului Național African, observatorii au opinat că în cadrul reuniunii s-a acordat o atenție deosebită reconcilierii și reunificării mișcării de eliberare națională din Rhodesia. Totodată, întîlnirea la nivel înalt a discutat modalitățile și posibilitățile de sprijinire a mișcărilor de eliberare din Rhodesia și Africa de Sud.

Subliniindu-i semnificația, cît și faptul că s-a desfășurat aproape simultan cu întrevederea sa cu John Vorster, Henry Kissinger declara că, pentru a-i cunoaște rezultatele, adjunctul său pentru problemele africane, William Schaufele, a fost trimis, marți, la Dar es Salaam. În acest context, în cercurile apropiate Departamentului de Stat — citate de ziariști — se emitea ipoteza că, în funcție de rezultatele vizitei lui Schaufele, Henry Kissinger va face un nou turneu în unele state africane.

ZÜRICH. Este locul în care au avut convorbiri secretarul de stat american, Henry Kissinger, și premierul sud-african John Vorster. Dar dacă cele din iunie (Bavaria — R.F.G.) au fost definite ca „exploratorii", de la convorbirile recente se așteptau „unele progrese". Nu este mai puțin adevărat că, între timp, s-au adăugat date noi la dosarul examinat în iunie. În Rhodesia cunosc amploare luptele între trupele regimului de la Salisbury și mișcarea de eliberare ; în Namibia, așanumita conferință constituțională de la Windhoek, organizată și supervizată de Africa de Sud, a stabilit data „independenței", ignorînd exigențele O.N.U. ; în Africa de Sud s-au intensificat manifestațiile antiapartheid. Exprimîndu-și, înainte de Zürich, poziția de principiu, Henry Kissinger a vorbit, la 31 august (la Philadelphia), în fața unui auditoriu aproape în întregime format din oameni de culoare, pronunțîndu-se nu numai pentru „regula majorității" (în Namibia și Rhodesia), ci și pentru „schimbări pașnice" și „respectul drepturilor fundamentale ale omului" (în Africa de Sud).

Comentînd convorbirile purtate la Zürich, desfășurate alternativ, între 4—6 septembrie, la hotelul Waldhaus (reședința lui John Vorster) și la hotel Dolder, reședința lui Kissinger, ziariștii aflați la fața locului au opinat că, în aceste întrevederi, apartheidul nu pare să fi fost abordat frontal, întrucît obiectivul principal al S.U.A. era acela de a obține de la Vorster un sprijin pentru o evoluție pașnică și rapidă în ce privește trecerea puterii în mîinile populației majoritare din Namibia și Rhodesia. În acest sens, pentru a-l „convinge" pe premierul de la Pretoria, scria Edouard Dillon de la „France Presse", secretarul de stat american dispune de puternice mijloace, printre care prețul aurului : de 18 luni, prețul aurului a scăzut de la 200 la 103 dolari uncia, însă a crescut în ultimele zile, fapt de care S.U.A. nu sînt, evident, străine.

Luni, la încheierea acestor convorbiri, Henry Kissinger a anunțat că „au fost realizate progrese de procedură și de fond în direcția soluționării problemelor Rhodesiei și Namibiei". După cum a adăugat el, șefii statelor africane vor fi informați imediat despre rezultatele convorbirilor cu John Vorster. Potrivit aceleiași declarații, S.U.A. au următoarele obiective în Namibia și Rhodesia : independența, guverne aparținînd populației majoritare, protejarea drepturilor minorităților și progresul economic.

În acest context, trebuie precizat că Departamentul de Stat a făcut cunoscut pentru prima dată că guvernul american explorează posibilitatea acordării de „garanții internaționale" albilor din Rhodesia pentru a-i determina să cedeze puterea populației de culoare, majoritară. La rîndul său, ziarul „Washington Post" relatează că Henry Kissinger ar fi examinat cu premierul Vorster un plan americano-britanic privind acordarea de 1,5—2 miliarde dolari drept „garanții financiare" pentru locuitorii albi din Rhodesia. Este citat și faptul că S.U.A. sînt favorabile ideii ca S.W.A.P.O. — Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest (Namibia) — să participe la negocierile privind independența și viitorul Namibiei. În ce-l privește, John Vorster a recunoscut — și el — că la întîlnirea cu Kissinger s-au realizat „progrese" și că-l va întîlni, imediat, pe premierul rhodesian Jan Smith. În schimb a exclus orice convorbiri între oficialitățile sud-africane și S.W.A.P.O., arătîndu-se dispus doar s-o includă, alături de alte 20 de „partide", în discuțiile privind viitorul Namibiei.

Desigur, consultările diplomatice fiind în plină desfășurare, nu se exclud noi întîlniri, chiar în viitorul apropiat. Un lucru este însă cert : problemele Africii australe, în toată acuitatea și complexitatea lor, impun recunoașterea drepturilor populației majoritare din Africa de Sud, Rhodesia și Namibia.

Dumitru Constantin

BEIRUT

O șansă pentru ameliorarea situației

Peste două săptămîni, mandatul de șase ani al actualului președinte al republicii libaneze, Suleiman Frangieh, se încheie. Urmează ca el să predea, la 23 septembrie, prerogativele puterii în mîinile noului șef al statului, Elias Sarkis, funcție în care acesta a fost ales, de parlament, în prima jumătate a lunii mai. Evenimentul polarizează atenția observatorilor politici din zonă, fiind considerat ca reprezentînd o șansă importantă pentru ameliorarea situației și amorsarea unui proces care să conducă pînă la urmă spre soluționarea crizei.

Din punct de vedere militar, ultimele desfășurări nu lasă, însă, să filtreze prea multe raze de speranță. Ele evidențiază o recrudescență a luptelor atît pe linia frontului care desparte estul și vestul Beirutului, cît și în zonele muntoase din împrejurimile capitalei. În plus se semnalează deschiderea unui nou front, în partea de sud a Libanului, în jurul orașului Jezzin și a cîtorva sate din imediata vecinătate.

După cum se relatează, violența ultimelor confruntări armate a provocat un număr important de pierderi umane, îndeosebi la Beirut, unde cele două tabere adverse au continuat bombardamentele reciproce, la întîmplare, asupra unor cartiere aglomerate.

În pofida escaladării înregistrate pe tărîm militar, ultima săptămînă a marcat o intensă activitate de contacte politice, legate în primul rînd de apropierea datei schimbului prezidențial. După vizita și convorbirile, de la Damasc, ale noului președinte Elias Sarkis cu conducătorii sirieni, la 6 septembrie s-a deplasat în capitala Siriei și o delegație a partidului Kataeb (falangele libaneze) în frunte cu șeful acestuia, Pierre Gemayel. Liderul falangist a fost primit aici de președintele Hafez El Assad, cu care a conferit timp îndelungat. La ora cînd închidem ediția, urmează să întreprindă o vizită la Damasc și Camille Chamoun, șeful partidului național liberal, fost președinte al republicii și actual ministru de interne.

Joia trecută, tot la Damasc, regele Hussein al Iordaniei și președintele sirian au trecut în revistă „ultimele evoluții ale situației din Liban, cît și eforturile continue depuse de Siria pentru a veni în ajutor țării-surori".

În același context, al preocupărilor față de situația din Liban, este de semnalat și reuniunea miniștrilor afacerilor externe ai țărilor membre ale Ligii Arabe, desfășurată la sfîrșitul săptămînii trecute la Cairo, în urma căreia

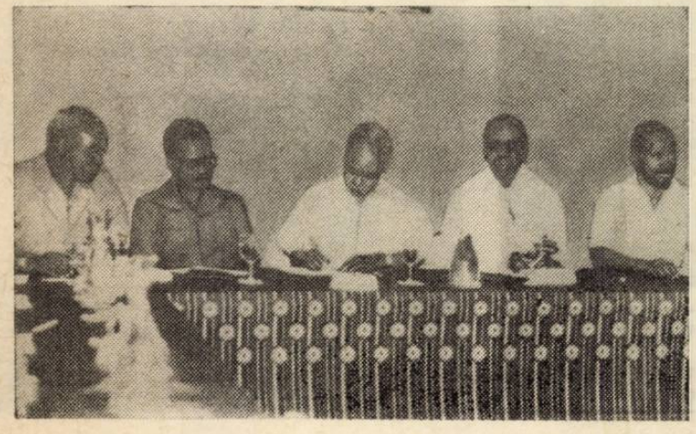

Întîlnirea la nivel înalt de la Dar es Salaam. În imagine, de la stînga la dreapta, președinții Kenneth Kaunda, Agostinho Neto, Julius Nyerere, Seretse Khama și Samora Machel

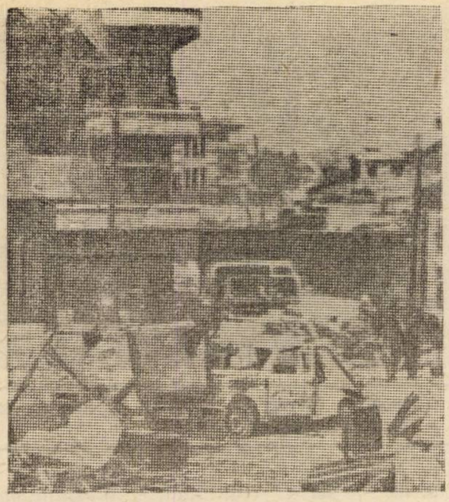

Străzi din Beirut devastate ca urmare a intenselor tiruri de artilerie

s-a anunțat convocarea unei conferințe la nivel înalt inter-arabe pentru a doua jumătate a lunii octombrie.

O serie de contacte sînt semnalate și pe plan intern, în Liban, între reprezentanți ai diverselor curente politice, inclusiv cu participare palestiniană. Se remarcă, de asemenea, unele declarații făcute de factori politici din cele două tabere, care mizează pe instalarea noului președinte al republicii libaneze pentru antamarea unor tratative, eficiente, care să pună capăt vărsării de sînge și să creeze condiții în vederea soluționării crizei. Liderul coaliției forțelor progresiste Kamal Jumblatt, președintele partidului socialist progresist, declara: „Nu vom face nici o obstrucție intrării în funcție a lui Elias Sarkis. Sîntem de acord să se țină ședința de prestare a jurămîntului prezidențial, deoarece Elias Sarkis reprezintă pentru noi perenitatea Libanului".

Bechir Gemayel, șeful militar al forțelor coaliției dreptei creștine și fiu al conducătorului partidului falangist, spunea: „Dorim ca acest schimb (la președinția republicii) să fie trecut fără dificultăți și fără acte nechibzuite dintr-o parte sau alta". La rîndul său, Abou Ayad, unul din principalii conducători ai rezistenței palestiniene, sublinia, înaintea unei întîlniri cu Elias Sarkis, că „nu le-ar trebui decît două ore palestinienilor să se conformeze clauzelor acordului libano-palestinian de la Cairo (din noiembrie 1969, prin care se reglementa prezența palestiniană pe teritoriul libanez) în cazul cînd ar fi restabilită, în Liban, o autoritate legală recunoscută de toți libanezii".

Odată întrunit consensul de principiu al tuturor părților în vederea instalării în funcție, la data fixată, a noului șef al statului libanez, problema în suspensie rămîne asigurarea condițiilor, îndeosebi de securitate, pentru ținerea ședinței parlamentare de învestitură. Dat fiind deteriorarea de ordin militar și activitatea necontrolabilă a trăgătorilor izolați, desfășurarea ceremoniei respective la sediul provizoriu al parlamentului din „țara nimănui" (în zona vecină Muzeului Național de Antichități din Beirut) pare, deocamdată, improbabilă.

Importanța ce se acordă evenimentului de către factorii politici diverși, în vederea ameliorării situației și deschiderii perspectivelor unei soluționări a conflictului, va surmonta, probabil, dificultățile de ordin tehnic din calea ceremoniei de învestitură, oferindu-se, astfel, posibilitatea de a se realiza „șansa" despre care se vorbește la Beirut și a se trece la curmarea războiului civil.

Crăciun Ionescu

WASHINGTON

Campania prezidențială, în etapa finală

În mod tradițional, Labour Day (prima zi de luni din septembrie) este momentul care marchează intrarea cursei electorale prezidențiale în ultima și decisiva sa etapă. Urmînd campaniei de primăvară a preliminariilor, cu selecția mai mult sau mai puțin riguroasă în rîndul candidaților la învestituri, și celei de vară a Convențiilor, încheiată prin alegerea celor care vor reprezenta în Election Day (2 noiembrie) culorile republicane și democrate, campania de toamnă — de fapt singura în mod propriu „prezidențială" — aduce, pentru prima dată în forma confruntării directe, față în față pe cei doi candidați, prilejuind o înfruntare de programe și de stiluri.

Practic, acum este momentul cînd în S.U.A. accentul cade pe „strategia organizatorică" în vederea definirii programelor în care sînt abordate și propuse soluții problemelor ce confruntă societatea americană, cît și pe stabilirea celor mai eficiente căi și metode pentru a obține votul alegătorilor. Astfel, cei doi candidați decid care dintre statele uniunii sînt cele mai importante, profilînd o campanie concentrată în cuprinsul acestora. Se dă o formă finală echipelor electorale, temele principale ale discursurilor sînt fixate, sînt înmulțite sondajele pentru a afla, în cele mai mici detalii, punctele slabe și tari ale candidaților. Sînt structurate bugetele campaniilor și numeroase apeluri către diferite componente ale electoratului — etnice, profesionale etc. — sînt lansate. Se formează așa-numitele „grupuri de cetățeni", însărcinate să atragă dizidenții partidului opus, cît și pe alegătorii independenți. O întreagă armată de voluntari difuzează tipărituri cu programele celor două partide, fac nenumărate apeluri telefonice și organizează mitinguri electorale. În acest timp, candidații prezidențiali și viceprezidențiali călătoresc de-a lungul și de-a latul țării, participînd la reuniuni, la conferințe de presă, stînd de vorbă cu autoritățile locale. Păstrînd orientările tradiționale, principalele sindicate și organizațiile politice ale marilor orașe se pun în mișcare pentru a sprijini „ticketul" democrat, iar cercurile de afaceri și industriale se raliază în jurul celui republican. În vreme ce democrații se străduiesc să sublinieze fidelitatea față de numărul lor precumpănitor de simpatizanți „declarați" — sau „înregistrați" în rîndurile partidului —, republicanii încearcă să identifice acele soluții care ar fi pe placul marelui număr de alegători care se autointitulează „independenți".

În fine, în timp ce unii observatori consideră că acesta este, de asemenea, momentul în care cei mai mulți dintre alegători și-au stabilit opțiunile, alții apreciază că de fapt ei se vor gîndi mai serios doar spre începutul lunii octombrie, adică după încheierea competiției naționale de baseball. Deocamdată, rezultatele sondajelor par destul de fluctuante pentru pronosticuri prea categorice. Toate, însă, indică un fenomen caracteristic: reducerea avantajului pe care Jimmy Carter îl avea cu cîteva luni în urmă asupra președintelui Gerald Ford. Din persoanele intervievate de „Gallup", 49 la sută s-au pronunțat în favoarea lui Jimmy Carter și 39 la sută pentru președintele Gerald Ford, diferența scăzînd de la 23 de puncte, în aprilie, la 10 (Opinion Research Corp. of Princeton indică un raport de 46 la 37, iar revista „Time" — 46 la 40). Săptămînalul „Time", comentînd rezultatele sondajului său, arată că atuul președintelui îl constituie experiența sa, în timp ce partizanii fostului guvernator al Californiei, întrevăd în personalitatea favoritului lor prilejul unei schimbări.

Cele două tabere au făcut ultimele retușuri în planurile lor de bătălie pentru perioada ce va urma. Personalitatea celor doi candidați, cît și experiența lor de pînă acum par să determine de la început diferențele de stil ale strategiilor. Cu îndelunga sa carieră legislativă, președintele Ford abordează soluțiile „într-o manieră parlamentară" („International Herald Tribune"), discutînd opțiunile cu colaboratorii săi și luînd decizii, deseori, în funcție de evenimente. În schimb, Jimmy Carter a adoptat de la început o strategie pe care o păstrează cu consecvență.

La Vail (Colorado), unde președintele Ford s-a retras împreună cu principalii săi consilieri electorali, s-a anunțat că 10 milioane de dolari (aproape jumătate din cei 21,6 milioane cît pot fi cheltuite de fiecare candidat conform noii legi federale) vor fi dedicate reclamei electorale, îndeosebi la televiziune. Se va încerca o prezentare cît mai largă a realizărilor candidatului republican în timpul mandatului său de președinte, în special în redresarea economiei. Este, de fapt, unul din subiectele cele mai larg comentate în presa americană. Sînt, astfel, subliniate semnele de îmbunătățire a economiei, după cea mai gravă recesiune ce a lovit țara, după 1930. Rata șomajului a scăzut, deși „forța de muncă este în continuare mai mare decît ritmul în care sînt create noi locuri de muncă" („U.S. News and World Report"). Ameliorările din domeniul inflației sînt și ele însoțite de o creștere a prețurilor. Gerald Ford, un congresist veteran de 25 de ani, și-a început mandatul cu relații „neobișnuit de prietenești" („U.S. News and World Report") cu liderii majorității democrate din Capitol Hill. Dar președintele și Congresul s-au regăsit, apoi, de numeroase ori pe poziții diferite în probleme ca: impozite, cheltuieli, energie, politică externă ș.a. Pînă acum, președintele Ford și-a opus Congresului de 54 de ori vetoul său. „Luată în ansamblu — scrie săptămînalul «U.S. News and World Report» — lista realizărilor ultimilor doi ani ar garanta, practic, un nou mandat pentru mulți președinți... Dar istoria arată că cei mai mulți alegători nu se hotărăsc pînă ce nu-i văd pe cei doi candidați față în față în campanie".

Pentru acest moment, republicanii au alcătuit un plan de „ofensivă", preconizînd descrierea lui Jimmy Carter ca un „mare cheltuitor liberal" („a big-spending liberal"), ale cărui propuneri ar duce la creșterea impozitelor, la constituirea unei uriașe administrații și la o sporire a inflației. Încercarea de a-l obliga pe

Vail (Colorado). Președintele Ford, împreună cu Nelson Rockefeller (stînga), Robert Dole și John Connally

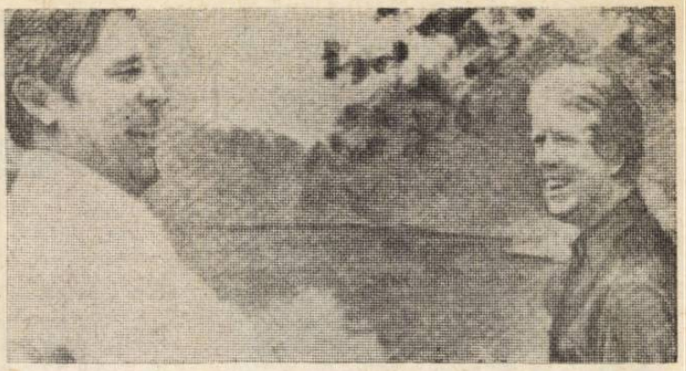

„Ticketul" democrat (Jimmy Carter — Walter Mondale), la Plains (Georgia)

acesta să devină mai precis în propunerile sale se așteaptă să slăbească unitatea democraților.

Nu este definitivat încă programul călătoriilor președintelui și proporția lor în ansamblul campaniei. O serie din consilierii săi au optat pentru deplasări doar sporadice, lăsînd un spațiu mai larg activităților de la Casa Albă (ceea ce oferă o mai accentuată „vizibilitate", o „imagine prezidențială"). În orice caz, se va încerca o repetare a stilului discursului de acceptare de la Convenție, considerat a fi cea mai bună performanță în materie de oratorie a lui Gerald Ford.

Jimmy Carter preferă, după o metodă care și-a dovedit succesul în preliminarii, un contact direct cu electoratul. El și-a început periplul său electoral la Warm Springs (Georgia), locul de odihnă favorit al fostului președinte Franklin Roosevelt. Cele mai importante investiții în timp și bani, candidatul democrat le va face în California, regiunile industriale și în nord-estul țării. Ceea ce sugerează că nu se simte amenințat în sud. Candidatul democrat își axează campania pe îndelungi călătorii, vorbind unor largi adunări.

Cei doi candidați mizează, deopotrivă, și pe activitatea și personalitățile colistierilor lor. Walter Mondale, candidatul democrat la vicepreședinție, are în Capitoliu faima de liberal, promotor al unor programe sociale, favorabil concepțiilor „New Deal". Nici o altă alegere n-ar fi făcut mai multă plăcere cercurilor liberale din vestul mijlociu și din est, unde Carter are mai puțină audiență. Senatorul de Minnesota se autocaracteriza, recent, printr-o „largă experiență la Washington" (ceea ce îi lipsește lui Jimmy Carter). Foate că cea mai bună prezentare a colistierului republican, Robert Dole, și-a făcut-o el însuși, răspunzînd la o întrebare a revistei „Time" : fiind conservator, „bune raporturi cu suporterii lui Reagan"; „legături cu conducătorii partidului din fiecare stat", mai ales ca fost președinte al Comitetului național republican ; o bună poziție în zonele agricole și îndeosebi în sud, completîndu-l, în acest fel, pe Gerald Ford.

Cu compensările de audiență pe care parțenerii lor le aduc, cei doi candidați prezidențiali au, astfel, o imagine, deși aproximativă, a hărții electorale a țării. Sudul, dacă nu în totalitate, cel puțin în majoritate, este domeniul lui Jimmy Carter. Republicanii speră să cîștige în Texas și Florida. Vor recupera, însă, în fieful lor tradițional, Vestul mijlociu. Cele mai sigure voturi probabil că le vor obține în așa-numitele Prairie States : Kansas (al cărui senator este Robert Dole), Nebraska și Dakota. Minnesota (statul senatorului Walter Mondale), Wisconsin și Ohio par a fi favorabile lui Jimmy Carter. Cele mai aprige dispute vor avea loc în principalele state industriale : Illinois, Michigan și Ohio. În nord-est, republicanii speră să domine statele de aglomerații urbane : New York, Pennsylvania și New Jersey. În Vestul îndepărtat, Carter a avut, în preliminarii, rezultatele cele mai slabe. Pentru republicani, „marele premiu" se așteaptă a fi California.

Fără îndoială că fondul confruntărilor în aceste regiuni — sau „cîmpul de bătălie", cum îl numea „Newsweek" — îl va constitui concurența platformelor electorale, adoptate la New York și Kansas City. Dacă despre platforma republicanilor s-a spus că este un model de conservatorism (îndeosebi în materie de politică internă), despre cea democrată s-a vorbit ca de un revers al ei. În vreme ce una stăruie asupra reducerii cheltuielilor și asupra unui spirit mai reținut în lansarea programelor (lucru vădit și în raportul dintre administrația republicană și Congresul majoritar democrat), cealaltă susține o activitate guvernamentală sporită și o redistribuție a bogăției și puterii. Republicanii consideră că pentru „înlăturarea ratei înalte a șomajului este necesară protejarea integrității fiscale". „Acest lucru înseamnă — subliniază platforma Partidului republican — o stopare a deficitului în cheltuieli". Accentul platformei democrate cade pe reducerea șomajului (la trei la sută în patru ani) și pe intervenția „directă" a guvernului în decizii privind veniturile și prețurile. Ea cere, în plus, o reformă „completă a sistemului de taxare", în timp ce republicanii apreciază că „cea mai bună reformă a impozitelor este reducerea lor". Democrații se pronunță pentru un „sistem simplificat de menținere a veniturilor, substanțial finanțat de guvernul federal". Republicanii se opun unei asemenea măsuri. Deși nu sînt de acord cu școlile segregate, aceștia sînt împotriva sistemului „busing" (transportul în comun al elevilor negri și albi). Democrații îl numesc, însă, un „instrument al desegregației". Problema amnistierii dezertorilor din timpul războiului din Vietnam este privită de asemenea diferit : democrații sînt favorabili (deși cazurile trebuie analizate în parte), iar republicanii, cu toate că nu au un punct special în platformă, au declarat, ulterior, că sînt reticenți. Democrații propun măsuri stricte de control a comerțului public cu arme, republicanii nu văd utilitatea unei legislații federale în acest domeniu.

Capitolul incluzînd ideile de politică externă este, la rîndul său, un teren de ample dezbateri. „Este clar că republicanii au de gînd să exploateze problemele de politică externă în campania prezidențială", notează cunoscutul ziarist James Reston. Pe de altă parte, Jimmy Carter apreciază că politica externă este o problemă mai puțin importantă în campania sa electorală, deoarece „factorii interni sînt inevitabil mai importanți". Faptul că Jimmy Carter s-a mărginit la cîteva declarații laconice cu privire la politica externă — scrie cotidianul „Washington Post" — a permis unora să se creadă că el se va distanța de diplomația administrației Ford doar prin unele nuanțe și elemente de stil. Este, de fapt, opinia ziarului „The Christian Science Monitor", care arată că „programul de politică externă al partidului democrat diferă numai prin accente minore". Este adevărat că Jimmy Carter „promite o politică mai deschisă", dar, în realitate, „întotdeauna candidații la președinție procedează astfel". Chiar secretarul de stat Henry Kissinger aprecia că principalele coordonate ale concepției de politică externă formulate de Jimmy Carter sînt „compatibile" cu cea desfășurată de administrația Ford. Și, recent, într-un discurs la Philadelphia, considera că „politica externă a Statelor Unite nu se va schimba în viitorul apropiat".

Există și alte opinii. Și cea mai importantă este, desigur, aceea a candidatului democrat care declara într-un interviu acordat revistei „L'Express", că „multe lucruri ar putea fi diferite". În primul rînd, așa cum reiese dintr-o convorbire relatată de C.L. Sulzberger în „International Herald Tribune", el preconizează o mai strînsă conlucrare a președintelui cu Congresul în luarea deciziilor de politică externă, punînd un accent pe „discuția cu liderii din Congres ai ambelor partide". În al doilea rînd, Jimmy Carter insistă mai mult pe „relații stabile" cu aliații tradiționali ai Statelor Unite : Europa occidentală și Japonia. Fost membru al Comisiei trilaterale — înființată în 1973, la care participă industriași, bancheri și experți în relațiile internaționale din America de Nord, Europa occidentală și Japonia —, el vede o asociere a acestor trei zone în definirea unor probleme de politică externă. Deoarece, așa cum afirma într-o cuvîntare ținută la New York în fața Asociației de politică externă, „aceste trei regiuni ale lumii au aceleași probleme economice, politice și militare". Jimmy Carter pledează, de asemenea, pentru „reducerea mutuală a înarmărilor atomice".

În baza acestor idei și programe, alegătorii sînt chemați să-și manifeste prin vot opțiunea, la 2 noiembrie. Pînă atunci, ei vor avea prilejul de a asista și la o expunere directă și comparativă a tuturor ideilor celor doi candidați, spre sfîrșitul lunii septembrie. Canalele naționale de televiziune au inclus, în programele lor din 23 septembrie, o primă dezbatere între președintele Gerald Ford și Jimmy Carter, dintr-o serie de trei, transmise în direct, consacrate problemelor interne și economice. Celelalte vor avea drept subiect politica externă și un schimb de vederi general. Este prima dezbatere de acest fel organizată după 1960, considerată de pe acum drept „cel mai mare spectacol politic" al campaniei de toamnă.

Marcel Negreanu

Consensul — instrument al colaborării în relațiile internaționale contemporane

prof. univ. dr. doc. Edwin Glaser

Definiție, istorie

La 30 noiembrie 1972, aranjamentul relativ la procedura de folosit în Conferința pentru securitate și cooperare în Europa a prevăzut, în ceea ce privește modul de adoptare a hotărîrilor, că „deciziile se adoptă prin consens". La punctul 3 al aceluiași aranjament se mai spune : „Președintele este ales prin consens... Dacă președintele trebuie să renunțe la funcțiile sale, în mod permanent, se va alege un nou președinte prin consens". La punctul 6 al aceluiași document se arată : „Pot fi create grupe de lucru prin consens, pentru a îndeplini anumite sarcini..." La punctul 9 din aranjament se spune : „Se va stabili, prin consens, dacă este cazul să se dea publicității anumite documente sau comunicate cu privire la desfășurarea lucrărilor și, în caz afirmativ, să se precizeze conform căror modalități". În sfîrșit, la punctul 10 din aranjament se stipulează că „Prezentul aranjament procedural este adoptat pe cale de consens. După adoptare, el nu poate fi modificat decît prin consens". (CESC/HC/4 din 30 noiembrie 1972).

La 9 iunie 1973, reuniunea multilaterală de la Helsinki adopta „Regulile de procedură privind desfășurarea Conferinței europene pentru securitate și cooperare" care dispuneau, la punctul 4, că „Hotărîrile conferinței se adoptă pe calea consensului. Consensul se definește prin absența oricărei obiecții exprimate de către un reprezentant și prezentată de acesta ca fiind un obstacol în calea adoptării hotărîrii în cauză".

În felul acesta se manifesta, în mod oficial, intrarea în viața internațională a unei noi concepții nu numai cu privire la formarea deciziilor în reuniuni și organizații internaționale interguvernamentale, dar mai ales a unei concepții noi despre relațiile între state, despre modul cum poate și trebuie să se formeze voința unui organ colectiv compus din state suverane și independente, egale în drepturi, cum poate fi asigurată trăinicia soluțiilor la care asemenea state înțeleg să-și dea asentimentul.

Desigur, noul în viața internațională nu apare dintr-o dată, ci ca rezultat și în cursul desfășurării unui proces sinuos, mai mult sau mai puțin îndelungat, avînd de întîmpinat și de depășit anumite obstacole, tot felul de greutăți, rezolvînd nu puține probleme și generînd noi greutăți, noi întrebări.

Așa a fost și este, firește, și procesul instaurării consensului ca modalitate de exprimare a voinței statelor reunite într-o conferință sau într-o organizație internațională.

Regulamentul de procedură al Adunării Generale a O.N.U., — care poate fi considerat, în general, ca o codificare a dreptului comun în materie de procedură internațională multilaterală — deși a fost modificat în repetate rînduri, nu menționează deloc consensul... În textele privind problema în discuție se vorbește despre „vot prin achiesare", hotărîri adoptate „prin aclamații", „consimțămîntul fără ca o punere la vot să fi avut loc" și „hotărîri adoptate pe o bază de absență de obiecții". Dar practica internațională a cunoscut de ani de zile tehnica adoptării unei hotărîri nu prin vot, ci prin consens. Astfel, în afară de Adunarea Generală a O.N.U., unde această practică a fost folosită frecvent — sub una din denumirile mai sus-evocate — vom aminti de Comitetul de la Geneva pentru dezarmare, în care nu se votează, ci se adoptă hotărîri prin consensul țărilor participante la lucrări, precum și de Comitetul special al Adunării Generale a O.N.U. care, în decursul mai multor ani a elaborat, în 1970, textul a ceea ce urma să devină rezoluția intitulată „Declarația relativă la principiile de drept internațional care cîrmuiesc relațiile de prietenie și colaborare între state, în conformitate cu Carta Națiunilor Unite" adoptată, prin consens, la 24 octombrie 1970 de Adunarea Generală ; modul de lucru urmat în Comitetele referitoare la spațiul extraatmosferic, inclusiv Luna și celelalte corpuri cerești, în Comitetul pentru explorarea și exploatarea în scopuri exclusiv pașnice a solului și subsolului mărilor și oceanelor, dincolo de limitele jurisdicției naționale — și altele.

După proclamarea **expressis verbis** a procedurii consensului în cadrul lucrărilor de pregătire și desfășurare a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, menționată mai sus, referirile oficiale la consens devin frecvente. Astfel, cu privire la procedura reuniunii internaționale guvernamentale cu vocație de universalitate privind dreptul mării (UNCLOS III, a treia conferință a Națiunilor Unite pentru codificarea dreptului mării) s-a adoptat, într-o primă fază (New York, decembrie 1973), un aranjament prevăzînd că „Avînd în vedere faptul că problemele spațiului oceanic sînt strîns legate între ele și trebuie examinate în ansamblul lor și că este de dorit de a se adopta o convenție asupra dreptului mării care să fie sigură de cel mai vast sprijin posibil, Conferința nu trebuie să cruțe nici un efort spre a ajunge la un acord asupra problemelor de fond pe calea consensului și nu se va proceda la vot asupra acestor chestiuni atîta timp cît nu vor fi fost epuizate toate eforturile în vederea ajungerii la un consens". Acest text fusese aprobat de Adunarea Generală a O.N.U. la 16 noiembrie 1973 și confirmat de UNCLOS III la 27 iunie 1974.

De atunci, procedura adoptării prin consens a hotărîrilor într-un for internațional interguvernamental își găsește mereu mai des aplicarea. Este suficient, credem, să nu amintim decît reuniuni internaționale din anul în curs, 1976, care au urmat regula adoptării hotărîrilor prin consens, cum sînt : Reuniunea privind cooperarea economică și tehnică multilaterală între state balcanice (Atena, 26 ianuarie—5 februarie 1976); reuniunea la nivel ministerial a țărilor în curs de dezvoltare „Grupul celor 77" (Manila, 2—6 februarie 1976) ; a cincea conferință la nivel înalt — a conducătorilor de state sau de guverne — a țărilor nealiniate (Colombo, 16—19 august 1976) ; a cincea sesiune a celei de-a treia Conferințe a Națiunilor Unite pentru codificarea dreptului mării (New York, 2 august—17 septembrie 1976), reuniune în curs și care își desfășoară lucrările sub semnul regulii consensului.

Importanța acestor precedente, ritmul deosebit de intens în care ele se produc subliniază însemnătatea deosebită, teoretică și practică a propunerii României (vezi documentul „Poziția României — care sugerase la Helsinki procedura consensului în locul procedurii votării — cu privire la îmbunătățirea și democratizarea activității Organizației Națiunilor Unite, la întărirea rolului său în realizarea colaborării între toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a unei lumi mai bune și mai drepte, a unei păci trainice" *), III, punctul 2, alineatul a și anume : „Consacrarea, prin Carta O.N.U., a procedurii consensului în problemele esențiale care vizează pacea și securitatea internațională. Regula consensului ar urma să fie definită astfel încît să faciliteze rezolvarea problemelor prin negocieri cu participarea tuturor celor interesați și cu luarea în considerare a intereselor lor specifice, iar soluțiile convenite să fie eficiente, acceptate și puse în practică cu bună credință de toate statele membre. În cazul în care se constată existența unor deosebiri de vederi, care împiedică realizarea consensului, să fie constituite grupuri de lucru ad-hoc care să acționeze pentru apropierea pozițiilor și identificarea unor soluții general-acceptabile, corespunzător cu principiile Cartei Națiunilor Unite. Dacă nici în cadrul grupurilor ad-hoc nu se poate ajunge la soluții efective acceptabile tuturor părților interesate, Adunarea Generală va adopta rezoluții prin vot, conform regulilor prevăzute în Cartă". **)

Politică, procedură, principii

Oare nu este exagerat să ne punem probleme de procedură, adică de formă, astăzi, cînd în fața statelor, a popoarelor se ridică atîtea sarcini de fond, menținerea păcii, promovarea securității statelor, dezarmarea, stingerea focarelor de război, edificarea unei noi ordini, politice și economice, mondiale, și — în acest context — lichidarea subdezvoltării, reducerea treptată și în cele din urmă desființarea decalajelor care despart pe „cei ce au" de „cei ce n-au" ? Oare nu este de prisos să

*) Documentul a fost difuzat la 12 noiembrie 1975, la sesiunea XXX a Adunării Generale a O.N.U.

**) Vezi culegerea „Contribuții ale României la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane", București, Ed. Politică, 1975, p. 55.

ne punem probleme de procedură în ceea ce privește viața internațională ? Dacă statele se înțeleg, ce nevoie mai este de vreo regulă de procedură ? Experiența internațională dă un răspuns clar acestor întrebări. Pentru orice procedură juridică, deci și pentru procedura internațională, își păstrează întru totul valoarea cele spuse de Marx cu privire la corelația dintre dreptul material și procedură în general : „...**Dreptul material** își are însă procedura sa **specifică, necesară**... procesul public, liber, impune un conținut public prin natura sa, dictat de libertate și nu de interesul privat. Între proces și drept există o legătură tot atît de strînsă ca, bunăoară, între formele plantelor și plantele înseși, între formele animalelor și carnea și sîngele animalelor. **Unul și același** spirit trebuie să însufletească procesul și legile, căci procesul este numai **forma de viață a legii**, prin urmare manifestarea vieții ei interioare"***).

Poziția României în legătură cu procedura internațională în general, cu procedura formării voinței în cadrul unui colectiv guvernamental internațional în special, pornește de la necesitatea de a pune și regulile cu privire la felul cum **procedează** statele în legăturile lor reciproce pe bazele principiale a căror respectare constituie chezășia sigură a menținerii păcii și securității internaționale. România sprijină activ acele reglementări care sînt de natură să promoveze respectarea principiilor generale, imperative ale relațiilor și legalității internaționale: suveranitatea și independența națională, egalitatea în drepturi a tuturor statelor, mari, mijlocii și mici, fără deosebire de putere, mărime, stadiu de dezvoltare, orînduire social-politică, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, neamestecul în treburile altuia.

Care sînt temeiurile care au determinat România să propună pentru Conferința privind securitatea și cooperarea în Europa, precum și pentru O.N.U., consensul ?

Lumea noastră este o lume a interdependențelor. Acest adevăr — devenit un loc comun prin frecventă repetare — determină interesul și necesitatea, dar și posibilitatea, ca statele, menținîndu-și, în principiu, anumite poziții divergente, să poată totuși colabora cu celelalte state, în măsura în care consideră aceasta de dorit. Necesitatea conlucrării eficiente internaționale pretinde să se creeze cele mai largi posibilități de afirmare practică, concretă, utilă a statelor, de a pune **accentul** în mod primordial nu pe ceea ce, într-o anumită situație, le poate despărți, ci, dimpotrivă, **pe ceea ce corespunde intereselor lor comune**, și ca atare poate și trebuie să fie folosit în vederea realizării, pe întreaga măsură a posibilului, a unei acțiuni comune, duse „împreună", iar nu „unele împotriva altora".

În această direcție militează buna credință, echitatea, morala, conștiința juridică și politică a popoarelor. Există o concordanță semnificativă între **tehnica** adoptării unei hotărîri prin acțiunea comună a unor state lucrînd în mod deliberat împreună, iar, nu ca pînă acum, unele împotriva altora, și **modul** în care în prezent este creat dreptul internațional, ceea ce include și modalitățile de transformare a acestuia. Astăzi, normele care sînt chemate a cîrmui comportarea statelor în relațiile lor internaționale iau naștere și se modifică ca efect al consensului statelor.

Consensul corespunde realității definitorii a vieții internaționale contemporane care implică posibilitatea de a crea reglementări trainice în problemele internaționale, numai dacă la baza acestor reglementări este așezată voința tuturor. Astăzi nu există probleme internaționale insolubile dacă la baza căutărilor și rezolvărilor este așezată grija, egală pentru toți, de a ține seamă de pozițiile, interesele, argumentele tuturor părților în cauză, după cum nu există probleme internaționale care să poată fi soluționate cu adevărat, în mod durabil, prin aplicarea forței. Or, în fond, și impunerea voinței majorității statelor unei minorități prin mecanismul votului poate constitui o aplicare a forței. Dacă securitatea internațională implică anumite certitudini, ce fel de certitudine poate prezenta o soluție care a fost impusă unora dintre statele la care ea se referă, ele nefiind de acord cu ea ?

Democratizarea relațiilor internaționale reclamă participarea tuturor statelor interesate, în condiții de egalitate, la examinarea și soluționarea problemelor internaționale. Principiul consensului corespunde întocmai acestei cerințe imperative a vremurilor noastre.

Un avantaj al procedurii consensului ce se cere subliniat în mod deosebit este importanța tot mai mare pe care o acordă metodelor de convingere, grijii de a găsi cît mai multe puncte comune, de a reduce cît mai mult dimensiunile deosebirilor de păreri, de a căuta și de a găsi — cine caută găsește — acele planuri unde interesele se întîlnesc în loc de a se despărți. De asemenea, căutarea consensului va deprinde guvernele, din ce în ce mai mult, să disjungă dintr-un complex de probleme pe acelea care încă par a prezenta dificultăți insurmontabile și unde pozițiile părților se înfățișează încă drept foarte distante, dacă nu ireconciliabile, de a le lăsa, pentru moment, de o parte, spre a-și concentra atenția și eforturile asupra acelor aspecte unde pozițiile sînt mai apropiate, unde contradicțiile acuză dimensiuni minore, unde există șanse rezonabile ca, relativ repede, să se ajungă la un acord. Sînt, acestea, doar cîteva dintre elementele care definesc **consonanța procedurii consensului cu cerințele principiului cooperării internaționale**, cu necesitatea obiectivă ca statele să se obișnuiască a lucra împreună, iar nu unele împotriva altora.

Procedura consensului tinde să asigure participarea tuturor statelor interesate la elaborarea efectivă a conținutului hotărîrii, în timp ce procedura votării — dînd posibilitate unei majorități a celor votanți de a-și impune poziția minorității — implică o participare a acestei minorități numai cît privește examinarea și discutarea soluției, nu însă și la adoptarea ei : nu se adoptă (cu excepția unui vot de unanimitate, în care caz, evident, procedura votării este pur formală, în fond existînd consens) ceea ce toți au dorit, ci ceea ce numai cei mai puternici — majoritatea, „învingătorii" — au reușit să impună celor mai slabi, „învinșilor", minorității.

Procedura consensului corespunde principiului egalității în drepturi a statelor, mari, mijlocii și mici, în timp ce procedura votării îngăduie, între altele, votul „ponderat", — de exemplu în cazul Fondului Monetar Internațional, al Băncii Mondiale, unde dreptul de vot al statelor-membre este în funcție de capitalul subscris de acestea — sau, ca în cazul organismelor „comunitare" din Europa occidentală, unde statele-membre mici, cum sînt Belgia, Olanda, Luxemburg, dispun de voturi mult mai puține decît partenerii lor „mari", Anglia, Franța, Italia. Dacă se aplică procedura consensului, asemenea inegalități dispar : indiferent dacă statul care își refuză asentimentul la decizia proiectată este mare sau mic, el poate să prevină adoptarea acesteia sau modificarea ei în așa fel încît să devină acceptabilă și pentru el.

Consensul presupune — o indică însăși denumirea sa — **pluralitate**, „mai mulți care sînt de acord". În condițiile epocii noastre — epocă a interdependențelor —, consensul evocă în fața popoarelor, dornice să-și mențină entitatea, identitatea, personalitatea, independența și suveranitatea națională, o opțiune prețioasă, preferabilă și preferată celor preconizate de imperialism : necesitatea conjugării eforturilor popoarelor pentru îndeplinirea sarcinilor istorice care nu pot fi duse la bun sfîrșit decît în comun, nu cere renunțarea la patrie, nu impune acceptarea unui statut de părticică a unui suprastat, a unui stat mondial, ci poate și trebuie să fie satisfăcută prin colaborarea unor state libere și egale în drepturi.

■

Fără îndoială, o procedură nu constituie un panaceu. Ar fi nerealist și naiv să se creadă că înlocuirea procedurii votării cu recurgerea la consens va înlătura, ca prin farmec, toate relele înrădăcinate în vechea ordine, politică și economică, mondială, ca urmare a sute de ani de practici nedrepte, arbitrare în relațiile interstatale. Consensul este un mijloc, o tehnică, un instrument și ca atare perspectivele folosirii lui sînt în funcție de voința politică a statelor, de interesul lor de a ajunge nu la luptă, ci la înțelegere, nu de a se combate și — eventual — de a „învinge", ci de a colabora.

Este posibil ca, la început, necesitatea asigurării consensului să mențină hotărîrile statelor chemate să colaboreze la un nivel unde ele se vor mulțumi cu reglementarea unor chestiuni relativ „mărunte", sau cu adoptarea unor documente care să nu cuprindă decît reafirmări ale unor norme de pe acum universal recunoscute. Este firesc ca primii pași pe calea înjghebării unor raporturi calitativ noi să fie nesiguri, progresele mici, realizările inițiale — modeste. Dar cea mai lungă călătorie începe cu un pas.

Istoria, relațiile internaționale, instrumentele colaborării între state nu stau pe loc. Progresul cert al procedurii consensului este determinat de necesitatea participării tuturor statelor la soluționarea problemelor tot mai complexe ale vieții internaționale. **„Nu mai este posibil** — arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu — ca problemele internaționale să se decidă fără participarea tuturor statelor ; fiecare țară, mare, mică sau mijlocie, are îndatorirea de a-și aduce contribuția activă la impunerea pe arena mondială a principiilor dreptului internațional, a respectului voinței și intereselor tuturor popoarelor".**

Participarea tuturor statelor, în condiții de deplină egalitate în drepturi, la examinarea și rezolvarea problemelor internaționale, postulează, cu stringența necesității obiective, întemeierea rezolvărilor pe voința concordantă a statelor interesate, pe consensul lor.

***) K. Marx și F. Engels, Opere, ed. a 2-a, vol. I, București, Ed. Politică, 1960, p 161.

Sofia. Vedere panoramică a centrului orașului. În prim plan, sediul Adunării Populare a R.P. Bulgaria

Peisaj arhitectonic modern

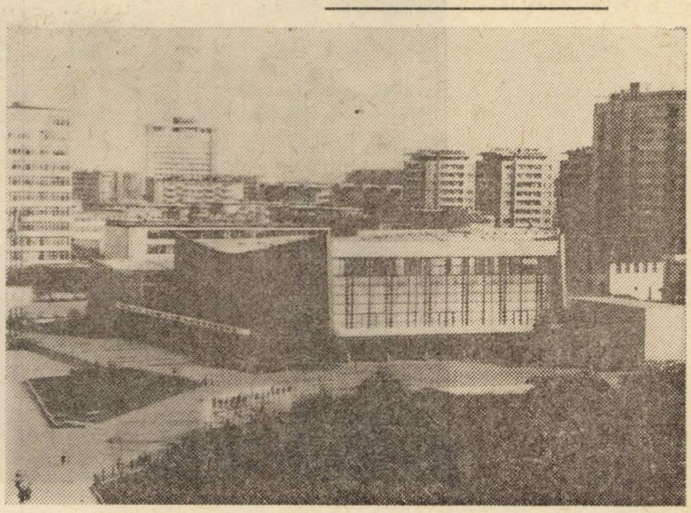

REPORTAJ PE GLOB

R. P. BULGARIA

La poalele Vitoșei

Constantin Ciarec

Așezările bulgare sînt calme, frumoase, dezvoltate dintr-un impuls interior de a dăinui prin istorie, lipsit de ostentație. Aceasta, de altfel, este dimensiunea lor particulară : sprijinul într-o istorie ale cărei momente grele au știut să le înfrîngă, pe care au cuprins-o în trupul lor și din care își trag seva pentru prosperitatea viitoare. Exemplul cel mai definitoriu îl constituie Sofia, capitală și centru al întregii vieți politice, economice, culturale și sociale bulgare.

Am poposit la Sofia după o călătorie pe meleagurile Bulgariei prietene. Dar, chiar dacă periplul meu ar fi început aici, aș fi așteptat cu nerăbdare reîntoarcerea, fie și numai pentru a-mi confirma impresia că pentru orașele văzute, ca și pentru Sofia, lucrul cel mai important pare a fi, în fond, înțelepciunea cu care ele au știut să reziste vremurilor și să se înveșmînte cu frumos spre bucuria generațiilor de azi și de mîine.

Sofia s-a născut, a crescut și durează la poalele Vitoșei, și muntele veghează asupra ei. Este greu să scrii despre capitala Bulgariei fără a aminti, într-o formă sau alta, această particularitate. De fapt, la o relativă depărtare, Sofia e înconjurată din aproape toate părțile de lanțuri muntoase și întemeierea unei așezări în centrul unei depresiuni, și mai ales, în jurul unor izvoare termale, vii și astăzi, apare cel mai firesc lucru cu putință. Istoria orașului acesta vechi (numit la începuturi Serdica) e zbuciumată, și poate că la aceasta au contribuit însești condițiile sale naturale excepționale. În vremea Bizanțului ajunsese un centru atît de important, încît Constantin cel Mare intenționa, la un moment dat, să-l aleagă drept capitală a imperiului ; hunii îl distrug ; îl reclădește Justinian și, zidind biserica Sf. Sofia, îi schimbă și numele ; în 1382 ajunge sub dominația otomană. Cînd, în 1879, devenea capitala țării, Sofia era o localitate ce număra doar vreo 20 000 de locuitori. Astăzi — aproximativ un milion. Dar uriașa dezvoltare și reconstrucție a orașului a început, de fapt, după 9 septembrie 1944 — ziua eliberării Bulgariei de sub dominația fascistă —, zi care înseamnă, pentru poporul bulgar, început de istorie nouă.

Universitatea de Stat. În 1944 existau în Bulgaria cinci școli superioare, frecventate de 10 169 cursanți. În prezent sînt 28 institute de învățămînt superior, cu 106 000 studenți

Sofia asigură astăzi aproape douăzeci la sută din volumul producției industriale a Bulgariei. Situarea ei în apropierea bazinului carbonifer de la Pernik, devenit bază energetică a capitalei, a constituit o condiție propice dezvoltării industriale a orașului.

În Sofia sînt concentrate cele mai importante întreprinderi constructoare de mașini (între care amintim cunoscuta „Balkancar"). Sectorul construcțiilor de mașini are ponderea cea mai mare, după care urmează industria alimentară, industria textilă, industria chimică și a cauciucului.

Practicată în unitățile specializate ale Complexului agroindustrial „Sredeț", agricultura din jurul capitalei asigură jumătate din nevoile aprovizionării cu lapte a orașului, o treime din cantitățile necesare de legume proaspete și, aproape în întregime, solicitările comerțului cu flori.

Sofia reflectă din plin dezvoltarea economică fără precedent a întregii țări, materializată, între altele, într-o creștere a venitului național cu 46 la sută, în 1975, față de 1970. Această realizare a fost obținută, aproape în întregime, ca urmare a creșterii productivității muncii. Principalele fonduri de producție au sporit, în aceeași perioadă, cu 52 la sută, pentru a ajunge, la sfîrșitul anului trecut, la 32 miliarde leva. S-au construit și dat în exploatare noi și mari capacități industriale, utilate cu tehnică și tehnologie moderne. Volumul producției industriale a sporit, în cursul anului 1975, cu aproape 55 la sută față de anul 1970, concomitent cu obținerea unor importante succese în agricultură și în alte domenii.

Ritmul înalt și constant de dezvoltare a economiei va continua și în cel de-al șaptelea cincinal, inaugurat în 1976. Direcția principală în dezvoltarea ramurilor producției materiale va fi mobilizarea deplină și folosirea tuturor factorilor în scopul creșterii neîntrerupte a eficienței și asigurarea unei producții de înaltă calitate. Producția industrială va spori cu 55—60 la sută în această perioadă. Se va pune accent, cu precădere, pe ramurile

Vedere nocturnă a celui mai mare combinat metalurgic al Sofiei — Kremikovți

Industriei grele. Vor cunoaște, de asemenea, o nouă și rapidă dezvoltare ramurile care produc mărfuri necesare consumului.

Despre toate aceste transformări, realizate într-un timp foarte scurt, și despre viitorul capitalei bulgare, în contextul eforturilor de progres și modernizare ale întregii țări, am discutat îndelung cu edilii orașului, care, fără a obosi, întocmesc cu perseverență planuri de permanentă dezvoltare și înfrumusețare. O fac și o amintesc cu mîndrie, conștienți că prin munca lor de acum prefigurează viitorul chip al orașului.

Deschisă turismului modern, Sofia reprezintă un pol magnetic spre care migrează continuu energiile națiunii. Orașul s-a extins vreo 15 km la vest, vreo 10 km la nord și sud, încît fostele sale comune suburbane — Boiana, Kniajevo, Dragalevți, Simeonovo, Gorna, Bania — formează acum cartiere ale capitalei.

Economie, cultură, istorie — dar și recreere. În afara parcurilor și grădinilor, Sofia are Vitoșa. Mulți spun că Vitoșa înseamnă pentru Sofia ceea ce reprezintă Vezuviul pentru Neapole. Vitoșa face parte din viața sofioților, reprezintă mîndria și dragostea lor ; afirmația „cine a trecut pe aici și nu a urcat pe Vitoșa nu se poate lăuda că a văzut Sofia" nu este, din punctul lor de vedere, o exagerare. Pentru oricare locuitor al Sofiei, Vitoșa este „barometrul" fidel, care îi anunță vremea bună sau rea. Niciodată peste oraș nu va ploua, spun ei, oricît de negri ar fi norii care amenință, dacă se mai pot zări, dincolo de ei, crestele muntelui din apropiere.

De la înălțime, Vitoșa veghează Sofia. Pe stîncile lui, izvoarele bat năvalnic, iar întrepătrunderea arhitecturii urbane și a păienjenișului de străzi cu șoselele și cărările alpine se petrece pe neobservate, de parcă orașul ar dori să arate că el și muntele fac un singur corp, o singură ființă.

Sofia este centrul industrial și economic al țării. Dar și un centru cultural : Universitatea, Academia de științe, numeroase institute de învățămînt superior și cercetări științifice, teatre, săli de concerte, muzee. De fapt, la Sofia, ca pretutindeni în țară, cultul pentru valorile trecutului, pentru idealurile de libertate ce au însuflețit oamenii, te întîmpină la tot pasul, fie că este vorba de muzee, de plăci comemorative sau pur și simplu de vreo tradiție orală. Muzeele Sofiei sînt interesante — artă, etnografie, arheologie și altele —, dar vei înțelege la fel de bine istoria, dorința de a dăinui și pulsul orașului colindîndu-l în lung și în lat, lăsîndu-te purtat de țesătura străzilor, urmărind linia delicată sau viguroasă a monumentelor arhitectonice mai vechi ori mai noi care îți vorbesc la tot pasul despre trecutul și prezentul înmănuncheat organic în înfățișarea generală a capitalei bulgare.

În monumentele istorice, presărate pe meleagurile Bulgariei, întîlnești adesea elemente sugestive care amintesc de legăturile seculare de prietenie și întrajutorare dintre popoarele român și bulgar, făurite în lupta comună pentru libertate și independență națională. De-a lungul secolelor au existat numeroase momente cînd popoarele român și bulgar au fost alături și s-au sprijinit în lupta pentru înlăturarea dominației străine, pentru înfăptuirea aspirațiilor de libertate, independență și o viață mai bună. Cu o deosebită forță s-a manifestat solidaritatea internaționalistă dintre mișcările muncitorești și socialiste din cele două țări, în bătăliile duse împotriva reacțiunii și fascismului, pentru apărarea intereselor vitale ale oamenilor muncii.

În anii socialismului, comunitatea orînduirii sociale a celor două țări, a ideologiei marxist-leniniste, ca și identitatea țelurilor edificării societății noi au deschis relațiilor bilaterale un vast cîmp de manifestare.

Un factor de însemnătate hotărîtoare pentru întărirea continuă a relațiilor bilaterale în toate domeniile îl constituie intensificarea legăturilor frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, contactele și întîlnirile devenite tradiționale între conducătorii de partid și de stat ai celor două țări. Convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au însemnat de fiecare dată momente memorabile în cronica prieteniei româno-bulgare, au dat expresie voinței celor două țări și popoare de a intensifica colaborarea dintre ele. Trăinicia sentimentelor de prietenie și stimă care leagă cele două partide, țări și popoare și-a găsit o semnificativă ilustrare și în vizita făcută în Bulgaria de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în perioada 27—28 iulie 1976. Această vizită a constituit o contribuție de seamă la adîncirea prieteniei și colaborării frățești româno-bulgare, pe plan bilateral și în viața internațională, în folosul ambelor popoare, servind construcției socialiste din cele două țări, cauzei socialismului și progresului social, păcii, înțelegerii și cooperării în lume.

REPORTAJ PE GLOB

R.P.D. COREEANĂ

Ritmuri ale progresului

Alexandru Pintea

Vizitînd Phenianul, gazdele ne-au arătat printre altele o statuie. O monumentală și impresionantă operă de artă înălțată pe o colină ce domină împrejurimile. Ea înfățișează un cal înaripat ce poartă în șa un bărbat și o femeie și zboară avîntat spre înălțimi. Este legendarul „Ciollima" care, așa cum glăsuiește vechea poveste coreeană, zboară mai iute ca vîntul și gîndul purtîndu-i pe călăreți, în pofida obstacolelor, spre țelul stabilit.

În Republica Populară Democrată Coreeană, „Ciollima" a devenit un simbol. Un simbol ce definește deopotrivă ritmul rapid al refacerii țării distruse de război, ca și ritmul industrializării și dezvoltării economice a țării, al înfăptuirii construcției socialiste, ca urmare a muncii și luptei fără precupețire a întregului popor, al participării și dăruirii totale a fiecărui om pentru înfăptuirea perseverentă și tenace a obiectivelor, a planurilor.

În ritmul acesta — în ritm de Ciollima — a fost și se construiește și Phenianul, moderna capitală coreeană. În preajma unuia din podurile de peste fluviul Tedongan ni s-a arătat singura clădire veche care a supraviețuit celor 500 000 de bombe lansate

Legendarul „Ciollima" — monumentul din Phenian

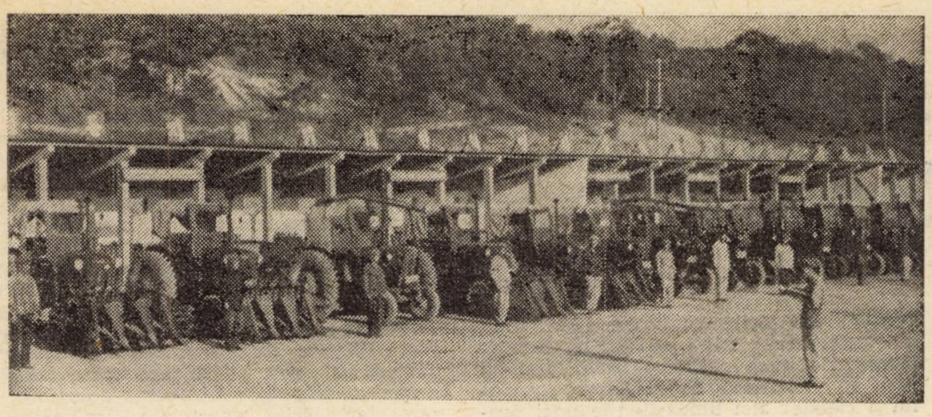

Peste 75 000 de tractoare lucrează astăzi pe pămîntul Coreei socialiste

asupra Phenianului în timpul războiului. Am văzut — la muzeul Victoriei — imagini dezolante ale orașului din acei ani. Toate acestea nu mai sînt astăzi decît aduceri aminte. Căci după epopeea rezistenței eroice a început epopeea spectaculară a reconstrucției pașnice. Despre ritmul edificării noului Phenian ni s-a povestit printre altele, ca un lucru obișnuit, faptul că Bulevardul Tinereților a fost construit în numai 6 luni. Imaginați-vă un bulevard de cîțiva kilometri lungime străjuit de numeroase blocuri moderne, elegante, cu cîte 8—10 etaje fiecare. În numai 6 luni a fost construit un stadion cu 70 000 de locuri și tot mai puțin de un an a durat construcția clădirilor modernei Universități „Kim Ir Sen". Un amănunt ce merită reținut : principala clădire a universității este formată dintr-un bloc-turn avînd 22 de etaje.

În ritmul acesta au fost construite numai în anii planului șesenal 1971—1976 peste 13 500 obiective industriale de diferite mărimi, de la combinate siderurgice și uzine chimice pînă la întreprinderi pentru fabricarea strungurilor cu comandă-program și ateliere școlare.

În același ritm a fost construită și uzina de tractoare „Kam Sin" din apropierea Phenianului. „Uzina — ne povestea inginerul șef al puternicului colectiv muncitoresc — s-a născut spre sfîrșitul anilor '50 din necesitatea stringentă a mecanizării și dezvoltării multilaterale a agriculturii, ramură vitală a economiei țării. S-a pornit de la zero. Nu exista nimic : nici clădiri, nici mașini și nici experiență. Exista doar obiectivul stabilit de partid : în cel mai scurt timp primele tractoare de fabricație proprie să pornească spre ogoare. Totul s-a construit, s-a învățat, s-a însușit. În timp ce se înălțau zidurile uzinei, un grup de muncitori și ingineri au desfăcut bucată cu bucată un tractor — pe care l-au ales ca model pentru fabricație — și au pregătit pe baza acestora începerea producției. A fost greu ? Este puțin spus. Nu existau scule, nu existau materiale ? Se creau, se înlocuiau. Nu erau corespunzătoare ? Se refăceau. O dată, de două ori, de zece ori. Și apoi iarăși de la capăt. Sute de oameni lucrau zi și noapte ; lucrau, mîncau și dormeau în uzină, pentru a anula distanțele, pentru a reduce timpul".

În șase luni, odată cu construcția uzinei s-a produs și primul tractor, iar prima brazdă a arat-o chiar în curtea uzinei.

„Kam Sin" este astăzi una dintre marile și modernele uzine ale Coreei socialiste. Cu numeroase secții și linii de fabricație automate, uzina produce anual mii și mii de tractoare în 12 tipuri diferite. Rodul activității uzinei se materializează în cele peste 75 000 de tractoare care lucrează astăzi pămîntul Coreei socialiste.

Sau alt exemplu. Într-o țară cu peste trei sferturi din suprafață alcătuită din relief muntos, bătălia pentru pămînt, pentru sporirea fertilității lui prin irigații s-a desfășurat ca o bătălie pentru existență. Peste tot pe unde am fost, în sate și orașe, ni s-a povestit că nu a existat fiu al Coreei — de la școlari și pînă la cei mai bătrîni locuitori — care să nu participe la această bătălie. S-au săpat mii și mii de kilometri de canale, s-au mutat din loc milioane de metri cubi de pămînt, s-au înălțat sute de diguri și baraje. Ni s-au relatat — din acest uriaș front al construcției care a cuprins întreaga țară — numeroase fapte obișnuite de muncă, dar și nenumărate acte de adevărat eroism. Am văzut sistemul de irigații Ki Iang, din apropierea Phenianului. Cuprinde aproape 120 000 hectare. Stabilind planurile construcției, specialiștii au evaluat durata executării tuturor lucrărilor la circa cinci ani. Dar n-au putut evalua dimensiunile dăruirii umane.

S-a lucrat cu îndîrjire și tenacitate, cu mașini, dar și cu sapa și coșul pentru cărat pămîntul, vara și iarna fără întrerupere. În mai puțin de doi ani, apa era deja pompată prin păienjenișul canalelor răspîndindu-se în lanurile galbene de orez ce acoperă acum întinderile, coboară în văi și urcă uneori, în mici terase, pînă sus pe înălțimile dealurilor.

Astăzi, întreaga suprafață a țării cultivată cu orez este irigată. Peste 39 000 kilometri de canale sînt alimentate de peste 1 300 lacuri și bazine de acumulare și peste 11 500 centre de distribuire a apei. De la Marea de Vest pînă la Marea de Est, întreaga suprafață a țării este străbătută de ramificațiile sistemelor de canale, adevărate artere vitale ale pămîntului.

„Terminarea irigațiilor — se arăta în raportul prezentat la cel de-al V-lea Congres al Partidului Muncii din Coreea — constituie cel mai mare succes înregistrat în revoluția tehnică la sate". Apa a determinat sporirea fertilității pămîntului și creșterea însemnată a recoltelor.

În 1945, suprafața irigată nu trecea de 100 000 hectare. Într-o țară a orezului, orezul se importa.

În 1975, în Republica Populară Democrată Coreeană s-a obținut cea mai mare recoltă de orez din istoria țării. Producția medie a fost de 7 000 kg la hectar, triplă față de 1945.

Vizitînd standul industriei textile și de confecții al Expoziției permanente a realizărilor economiei naționale din Phenian, directorul acesteia ne spunea, printre altele, că „Problema îmbrăcămintei a fost rezolvată din cărbune, din stuf, din stejar...". Nu, nu era nici o metaforă și nici o curiozitate științifică, ci o autentică și valoroasă realitate. Dorința de a crea o industrie a firelor și fibrelor sintetice fără petrol, fără gaze naturale — adică fără materia primă a petrochimiei — a fost transformată în realitate. Și astfel, cu același avînt revoluționar, creator, cu aceeași mîndrie patriotică și dorință de dezvoltare prin forțe proprii, specifică poporului Coreei socialiste, s-a născut pentru prima dată în lume din antracit — „Vinalonul", acea fibră sintetică de mare viitor în industria textilă. Pe lîngă antracit, o altă materie primă în industria firelor sintetice este stufuI. Iar la Combinatul textil din Phenian am văzut țesături prin nimic deosebite ca finețe de cele clasice, obținute din gogoși de mătase.

Oțel fără cocs, hîrtie din foi de porumb, cauciuc din cărbune, îngrășăminte amoniacale obținute aproape fără consum de curent electric, crearea unor întregi industrii de înaltă tehnicitate, ca aceea de calculatoare, intrarea în producția de serie a unor utilaje complexe, cum ar fi locomotiva Diesel-electrică de 4 000 CP, cargoul de 20 000 tdw, autocamionul de 100 de tone, excavatorul cu cupa de 10 mc, motorul de 3 000 CP, electrogeneratorul de 50 000 KW, transformatorul de 200 000 KVA, ca și însuși faptul că întreaga producție obținută de această țară înainte de eliberare într-un an este realizată acum în numai 7 zile — toate acestea sînt tot atîtea mărturii ale tenacității și puterii creatoare a omului coreean.

Sînt fapte, sînt rezultate ale muncii harnice a oamenilor țării dimineților liniștite, obținute cu migală și perseverență, cu eforturi uneori de neimaginat, rezultate ale acelui modest și neobosit eroism cotidian al întregului popor coreean.

Poporul român privește cu sinceră admirație marile izbînzi ale poporului Coreei democrate obținute sub conducerea Partidului Muncii din Coreea pe calea dezvoltării continue a patriei sale, a făuririi unei industrii și agriculturi moderne, a promovării științei și tehnicii, a culturii și învățămîntului, succese ce înnoiesc permanent imaginea orașelor și satelor și îmbogățesc viața oamenilor.

Astăzi, la marea sărbătoare a poporului frate coreean — 9 septembrie, a 28-a aniversare a creării Republicii Populare Democrate Coreene — oamenii muncii din țara noastră își exprimă o dată mai mult satisfacția pentru trainicele relații de prietenie și colaborare multilaterală româno-coreene, relații ce se dezvoltă continuu pe baza principiilor marxism-leninismului și internaționalismului socialist. După cum se știe, o înrîurire hotărîtoare în amplificarea acestor relații o exercită raporturile de prietenie și colaborare dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, contactele și întîlnirile directe între conducători de partid și de stat ai celor două țări și în primul rînd între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen. Dialogul fructuos purtat cu prilejul acestor întîlniri, Tratatul de prietenie și colaborare dintre cele două țări semnat în luna mai 1975 la București au deschis noi perspective dezvoltării prieteniei și colaborării tovărășești româno-coreene, în interesul ambelor țări și popoare, al cauzei unității țărilor socialiste, al întăririi forțelor antiimperialiste, iubitoare de pace și progres de pretutindeni. Așa cum este cunoscut, în spiritul acestor relații, manifestînd o atitudine consecventă internaționalistă față de lupta și aspirațiile fundamentale ale poporului coreean, România a acordat și acordă neabătut întregul său sprijin politicii profund constructive a R.P.D. Coreene îndreptată spre unificarea independentă și pașnică a patriei, pentru respectarea dreptului inalienabil al întregii națiuni coreene de a-și decide destinele potrivit propriei voințe.

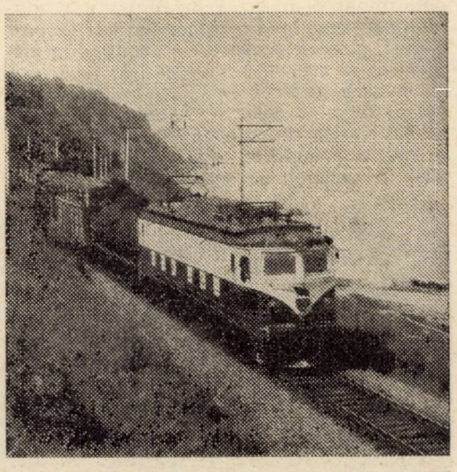

Pe magistralele țării, locomotiva Diesel-electrică de 4 000 CP

Dimensiunile „afacerii Lockheed"

Pe măsură ce anchetele din diferite țări înaintează, „afacerea Lockheed" dobîndește proporții cu totul neobișnuite. Deocamdată, prin numărul mare de țări la care se fac referiri (15), prin numărul și rangul personalităților implicate sau bănuite, ca și prin sumele considerabile plătite drept mită, afacerea și-a cîștigat tristul renume de „scandal al secolului". Sau, și mai exact, de „cel mai mare scandal politico-financiar cunoscut pe plan mondial" („France Presse").

Bilanțul de pînă acum al anchetelor și clarificărilor obținute cuprinde acuzarea sau implicarea a zeci și zeci de personalități politice și militare, foști miniștri, generali, înalți funcționari și oameni de afaceri. Sumele plătite de companie pentru promovarea intereselor sale în străinătate se ridică la aproape 25 milioane dolari, ceea ce înseamnă cu circa 10 milioane mai mult decît se recunoscuse inițial.

Potrivit revelațiilor făcute de către A.C. Kotchian, fost vicepreședinte al firmei „Lockheed Aircraft", și de către Ernest Hauser, directorul ei pentru Europa, originea scandalului se plasează prin anii '58. De atunci, compania aerospațială americană — unul dintre cei mai mari constructori de avioane din S.U.A. și furnizor principal al Pentagonului — a început o practică sistematică de mituire în diferite țări ale lumii, pentru a facilita achiziționarea produselor sale. Succesiv, au făcut obiectul unor asemenea tranzacții frauduloase avionul de vînătoare „F-104 Starfighter" (cel care, mai tîrziu, avea să-și capete reputația de „sicriu zburător"), avionul „Orion", precum și aparatele de transport „Hercules C 130" și „Tristar". În deceniul cinci, Lockheed a construit aparatele de cursă lungă, de mare succes, „Constellation" și „Superconstellation" ; printre comenzile primite din partea Pentagonului s-au aflat sau se află cunoscutele rachete „Polaris", „Poseidon" și, mai recent, „Trident", succesoarea celei dintîi.

Afacerea de corupție și mită în care este implicată această companie transnațională americană (numărul angajaților săi se ridică la 60 000, iar cifra de afaceri era, în 1974, de 3,2 miliarde dolari) a început să fie dezvăluită abia în iunie 1975, adică la 17 ani de la debut. Și, firește, probele adunate pentru un interval atît de îndelungat sînt numeroase. Subcomisia senatorială pentru activitatea companiilor transnaționale, condusă de senatorul Frank Church, stabilea, în februarie 1976, că firma „Lockheed" a făcut plăți ilicite în Japonia (7,1 milioane dolari), în Italia (2 milioane), în Olanda (1 milion), în R.F.G., Turcia și Suedia. Alte țări — Spania, Grecia, Columbia, Mexic, Nigeria, Africa de Sud etc. — au fost citate ulterior ca intrînd în orbita tranzacțiilor ilicite.

În S.U.A., scandalul s-a soldat cu deschiderea unei anchete oficiale asupra comportamentului companiilor transnaționale, multe dintre ele fiind acuzate de încălcarea legislației privind schimburile valutare și comerțul exterior. Doi înalți funcționari ai firmei „Lockheed" (vicepreședintele companiei și președintele consiliului de administrație) au fost obligați să-și prezinte demisia.

Au intrat în scenă, apoi, comisiile de anchetă din țările implicate. Mai întîi, din Japonia. Datorită sumelor importante încasate în mod ilicit și datorită rangului înalt al personalităților implicate, scandalul a căpătat aici dimensiunile unei probleme politice de anvergură. Personajul cheie al capitolului japonez a fost identificat în persoana unui cunoscut om de afaceri, Yoshio Kodama, legat de anturajul fostului premier Kishi. El a primit din partea companiei americane considerabila sumă de 7 milioane dolari, dar comisia de anchetă a stabilit valoarea plăților ilicite făcute de „Lockheed" pentru achiziționarea de avioane „F-104 Starfighter" la 12 milioane dolari. De la 12 iunie, data primelor concluzii ale anchetei, la Tokio au fost arestați 11 oameni de afaceri, suspectați de a fi jucat rolul de „curea de transmisie" în distribuirea sumelor încasate ca mită. Printre ei se află și șase funcționari ai companiei „All Nippon Airways" (A.N.A.), inclusiv președintele acesteia, Tokuji Wakasa, trei funcționari ai firmei „Marubeni", între care și fostul președinte al consiliului de administrație, Hiro Hiyama. În ce-l privește pe Kodama, el a fost pus sub acuzație pentru evaziune fiscală și încălcarea legislației cu privire la schimburile valutare. Dar, fără îndoială, evenimentul central al desfășurării anchetei îl constituie implicarea fostului premier Tanaka, acuzat de a fi primit suma de 1,6 milioane dolari din partea companiei americane, pentru facilitarea vînzărilor ei în Japonia ; arestat în cursul lunii iulie și întemnițat, el a fost eliberat, apoi, pentru o cauțiune de 700 000 de dolari. Dezvăluirile din „cazul Lockheed" au determinat o serioasă criză în sînul Partidului liberal-democratic, de guvernămînt, acesta fiind amenințat, pentru prima oară de la înființare, în 1955, cu o gravă sciziune a rîndurilor sale. Aceasta, cu atît mai mult, cu cît premierul Takeo Miki a reafirmat, recent, hotărîrea guvernului de a stabili adevărul în „afacerea Lockheed" încă înainte de convocarea așteptatelor alegeri generale. El și-a manifestat, cu același prilej, intenția de a nu ceda fracțiunilor „anti-Miki" din sînul partidului de guvernămînt.

În Italia, alegerile parlamentare și constituirea unei noi comisii de anchetă au determinat o anumită încetinire a ritmului dezvăluirilor în „afacerea Lockheed". Totuși, primele cercetări au condus la implicarea și arestarea mai multor persoane, între care generalul Duilio Fanali, fost șef al forțelor aeriene italiene, și un cunoscut jurist din Roma, acuzați de a fi primit, împreună cu alții, 1,6 milioane dolari, în vederea achiziționării, în 1970, a 14 avioane „Hercules C-130". Au fost audiați, de asemenea, mai mulți membri ai cabinetului anterior, iar fostul secretar general al Camerei Deputaților, Francesco Cosentino, și-a prezentat demisia ca urmare a acuzațiilor formulate împotriva sa. Din declarațiile foștilor funcționari ai firmei americane, ca și din documentele obținute de subcomisia senatorială de anchetă (4 copii ale acestora au ajuns la Roma) rezultă, potrivit presei italiene, că mai mulți ex-miniștri și un fost prim-ministru, menționat în „dosarele Lockheed" sub numele codificat de „Antelope Cobber" (devoratorul de antilope), ar fi fost implicați în primirea de sume ilegale. De aceea, ziarul „Corriere della Sera" scria, zilele trecute, cu destulă ironie, că alegerile parlamentare au întrerupt clarificările „exact la mijlocul vînătorii pentru prinderea antilopei". Oricum, în fața dezvăluirilor prompte din alte țări, opinia publică italiană așteaptă cu interes continuarea anchetei. Noua comisie parlamentară, formată în urma scrutinului de la 20 iunie, își va începe activitatea la mijlocul lunii septembrie.

Într-un recent interviu acordat postului de radio BBC, fostul director al firmei „Lockheed" pentru Europa, Ernest Hauser, afirma din nou că beneficiarul plăților ilegale făcute în R.F.G. ar fi liderul Uniunii Creștin-Sociale, Franz Josef Strauss, deținătorul postului de ministru al apărării în perioada 1961—1964, cînd a fost negociată dotarea forțelor armate vest-germane cu 915 aparate „Starfighter". Or, dintre acestea, 186 s-au prăbușit pînă în prezent, cauzînd moartea piloților lor. Acuzațiile lui Hauser (care este finul lui Strauss) au fost bineînțeles dezmințite. Cu toate acestea, guvernul vest-german a hotărît, în urmă cu două săptămîni, trimiterea la Washington a unui secretar de stat de la Ministerul Justiției, pentru a verifica dacă este necesară deschiderea unei anchete oficiale în „afacerea Lockheed".

Revelații surprinzătoare asupra scandalului au fost făcute și în alte țări. În Olanda, la sfîrșitul lunii august, a fost dat publicității, sub forma unei „cărți albe" de 202 pagini, raportul unei comisii ad-hoc constituite în vederea anchetării implicațiilor „afacerii Lockheed", iar concluziile documentului au fost prezentate în Parlament de către premierul Joop Den Uyl. Concomitent, la Haga s-a anunțat că prințul Bernhard și-a prezentat demisia din toate funcțiile oficiale deținute; se menționează, pe de altă parte, că doi parlamentari olandezi — Joop Van Elsen, președintele Comisiei de apărare a Parlamentului, și Adrianus Ploeg, deputat liberal, specializat în problemele apărării — ar fi fost contactați de către firma „Lockheed" pentru facilitarea achiziționării de avioane „Orion". În Grecia, procurorul Curții de Casație din Atena a ordonat, zile trecute, deschiderea unei anchete preliminare asupra sumelor încasate de militarii greci în timpul dictaturii „coloneilor". Ministrul apărării, Evanghelos Averoff Tossitza, a declarat, la rîndul său, că un acord încheiat cu Washingtonul a făcut posibilă strîngerea a două mii de documente asupra afacerii, cu condiția însă ca numele celor implicați să nu fie dezvăluite decît

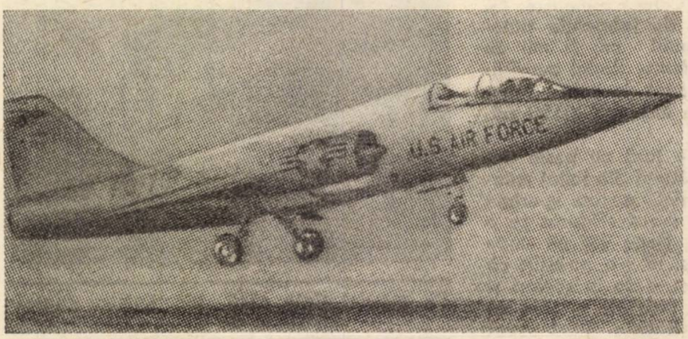

Un avion „F-104 Starfighter", construit de firma „Lockheed" pentru forțele aeriene americane. Același tip de avion a făcut obiectul unor tranzacții dezavuate în Japonia